

Transparentna ljepota - staklo iz hrvatskih muzeja: od pretpovijesti do srednjeg vijeka

Gregl, Zoran; Leljak, Mia

Authored book / Autorska knjiga

Publication status / Verzija rada: **Published version / Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)**

Publication year / Godina izdavanja: **2013**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:300:863039>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-01**

Repository / Repozitorij:

[AMZdepo - Repository of the Archaeological Museum in Zagreb](#)

TRANSPARENTNA LJEPOTA

STAKLO IZ HRVATSKIH MUZEJA

OD PRETPOVIJESTI DO
SREDNJEG VIJEKA

TRANSPARENTNA LJEPOTA

ARHEOLOŠKI MUZEJ U ZAGREBU

MU
Muzej za
povijest i obratni
razvoj

MUZEJ
MIMARA

IZLOŽBA SE ODRŽAVA POD VISOKIM POKROVITELJSTVOM PREDSEDNIKA REPUBLIKE HRVATSKE IVE JOSIPOVIĆA.

TRANSPARENTNA
LJEPOTA

STAKLO IZ HRVATSKIH MUZEJA

OD PRETPOVIJESTI DO
SREDNJEG VIJEKA

27.6. - 13.10.2013.

ARHEOLOŠKI MUZEJ U ZAGREBU

TRANSPARENTNA LJEPOTA:
STAKLO IZ HRVATSKIH MUZEJA

ARHEOLOŠKI MUZEJ U ZAGREBU
Trg Nikole Šubića Zrinskog 19

MUZEJ ZA UMJETNOST I OBRT
Trg maršala Tita 10

MUZEJ MIMARA
Rooseveltov trg 5

27. lipnja – 13. listopada 2013.

NOSITELJI PROJEKTA:

ARHEOLOŠKI MUZEJ U ZAGREBU
Jacqueline Balen, ravnateljica

MUZEJ ZA UMJETNOST I OBRT
Miroslav Gašparović, ravnatelj

MUZEJ MIMARA
Tugomir Lukšić, ravnatelj

IZLOŽBA JE OSTVARENA SREDSTVIMA
MINISTARSTVA KULTURE RH I
GRADSKOG UREDA ZA OBRAZOVANJE
KULTURU I ŠPORT GRADA ZAGREBA.

IDEJNI PROJEKT IZLOŽBE

dr. sc. Anđelka Galić
Miroslav Gašparović
Ante Rendić-Miočević

KONCEPCIJA PROJEKTA

Miroslav Gašparović
dr. sc. Anđelka Galić
dr. sc. Zoran Gregl
mr. sc. Lada Ratković Bukovčan

STRUČNI I ORGANIZACIJSKI ODBOR

dr. sc. Jacqueline Balen
dr. sc. Anđelka Galić
Miroslav Gašparović
dr. sc. Zoran Gregl
mr. sc. Vesna Jurić Bulatović
Sandra Kandučar Trojan
Vesna Ledić
Tugomir Lukšić
mr. sc. Sanja Mijač Božek
Siniša Pušonjić
mr. sc. Lada Ratković Bukovčan
Zoran Svrtan

STRUČNA KOORDINACIJA PROJEKTA

dr. sc. Anđelka Galić

AUTORI IZLOŽBE

mr. sc. Lada Ratković Bukovčan
dr. sc. Zoran Gregl

STRUČNA OBRADA GRAĐE

mr. sc. Lada Ratković Bukovčan
dr. sc. Zoran Gregl
Sandra Kandučar Trojan

Sanja Acalija
Iskra Bačani
Marica Balabanić Faćini
Lidija Bakarić
mr. art. Radmila Biondić
Toni Brajković
mr. sc. Zrinka Buljević
Ružica Černi
dr. sc. Marko Dizdar
Ivan Drnić
Ana Đukić
Anamarija Eterović-Borzić
dr. sc. Ivo Fadić
Karmen Farac
Marina Filipović
Slavica Flipović
Toni Glučina
dr. sc. Smiljan Gluščević
Maša Hrustek-Sobočan
Lidija Ivančević Španiček
Draženka Jalšić Ernečić
Marko Jandrić
Jelena Jovanović
dr. sc. Irena Lazar
Mia Leljak
Vesna Mažuran Subotić
Vesna Meštrić
Dorotea Nikolić
dr. sc. Ivana Ožanić-Roguljić
Mirela Pavličić
Marina Perica Krapljanov
Sofija Petricioli
mr. sc. Lada Ratković Bukovčan
Gordana Remussini
Toni Roca
Andreja Smetko
dr. sc. Alka Starac
Ljerka Šimunić
dr. sc. Bartul Šiljeg
Aska Šopar
dr. sc. Berislav Štefanec
Hrvoje Vulić
Helga Zglav-Martinac

FOTOGRAFI

Srećko Budek
Zoran Alajbeg
Igor Krajcar
Mario Krištofić
Ante Verzotti
Goran Vranić

RESTAURATORI

Nada Bogdanović
Goran Budija
Marina Gregl
Slađana Latinović
Siniša Marić
Goran Petrinić
Vesna Planinc
Marija Ružić
Zvezdana Tomljenović
Maja Velicogna Novoselac
Zrinka Znidarčić

VIZUALNI IDENTITET

Studio Rašić

PROJEKT POSTAVA

Lana Kovačić
Željko Kovačić
Marina Gornik (suradnica)

ANIMACIJE

Natko Stipaničev

MARKETING

Vesna Ledić
mr. sc. Sanja Mijač Božek
Siniša Pušonjić

ODNOSI S JAVNOŠĆU

univ. mag. oec. Ana Hoić
Branimir Ivić
Fernando Soprano

INFORMATIČKA PODRŠKA

Gordan Daut-Kaiser
Zoran Svrtan

EDUKATIVNI PROGRAM

Zorica Babić
Malina Zuccon Martić

UREDNIŠTVO

dr. sc. Jacqueline Balen
dr. sc. Anđelka Galić
Miroslav Gašparović
dr. sc. Zoran Gregl
Tugomir Lukšić
mr. sc. Lada Ratković Bukovčan

UREDNIK FOTOGRAFIJE

Srećko Budek

PRIPREMA ZA TISAK

Studio Rašić

TISAK

Kerschhoffset

KATALOG TISKAN NA PAPIRU

GardaMatt Art 150 g/m²

ZAHVALJUJEMO NA SURADNJI
USTANOVA I POJEDINCIMA:

Arheološki muzej Istre
Arheološki muzej Naron
Arheološki muzej u Splitu
Arheološki muzej Zadar
Dubrovački muzeji –
Kulturno-povijesni muzej
Gliptoteka HAZU
Gradski muzej Požega
Gradski muzej Sisak
Gradski muzej Varaždin
Gradski muzej Vinkovci
Gradski muzej Virovitica
Hrvatska akademija znanosti
i umjetnosti, Zagreb
Hrvatski državni arhiv, Središnji
laboratorij za konzervaciju
i restauraciju građe
Hrvatski povijesni muzej
Institut za arheologiju, Zagreb
Muzej antičkog stakla, Zadar
Muzej Đakovštine
Muzej grada Iloka
Muzej grada Kaštela
Muzej grada Koprivnice
Muzej grada Rijeke
Muzej grada Splita
Muzej grada Šibenika
Muzej grada Vukovara
Muzej grada Zagreba
Muzej Marton
Muzej Međimurja Čakovec
Muzej Mimara
Muzej Slavonije, Osijek
Muzej suvremene
umjetnosti, Zagreb
Povijesni i pomorski muzej
Hrvatskog primorja Rijeka
Samoborski muzej
Zavičajni muzej Biograd na Moru

Ankica Babin, ravnateljica
Muzeja grada Kaštela
mr. sc. Borislav Bijelić, ravnatelj
Muzeja Đakovštine
Miran Bojanić Morandini, ravnatelj
Gradskog muzeja Varaždin
Jagoda Buić
Margita Cvijetinović Starac,
ravnateljica Povijesnog
i pomorskog muzeja
Hrvatskog primorja Rijeka
Amira Čaušević, dipl. ing. arh.
Ružica Černi, Muzej grada Iloka
dr. sc. Marko Dizdar, ravnatelj
Instituta za arheologiju, Zagreb
Petar Dolić
Gordana Drinković
mr. sc. Ervin Dubrović,
ravnatelj Muzeja grada Rijeke
Jelena Dunato, Muzej grada Rijeke
dr. sc. Ivo Fadić, ravnatelj
Muzeja antičkog stakla, Zadar
Toni Glučina, ravnatelj
Arheološkog muzeja Naron
dr. sc. Smiljan Gluščević, ravnatelj
Arheološkog muzeja Zadar
Kažimir Hraste
Grgur Marko Ivanković, ravnatelj
Muzeja Slavonije, Osijek
Vinko Ivić, ravnatelj
Muzeja grada Zagreba
Mladen Kahlina
mr. sc. Vladimir Kalšan, ravnatelj
Muzeja Međimurja Čakovec
mr. sc. Damir Kliškić, ravnatelj
Arheološkog muzeja u Splitu
Darko Komšo, ravnatelj
Arheološkog muzeja Istre
Ariana Kralj, upraviteljica
Gliptoteke HAZU
akademik Davor Krapac
Kuzma Kovačić
Mihaela Kulej, ravnateljica
Gradskog muzeja Virovitica

Gojko Lambaša, ravnatelj
Muzeja grada Šibenika
Mia Leljak, Đurmanec
Ružica Marić, ravnateljica
Muzeja grada Vukovara
Veljko Marton, ravnatelj
Muzeja Marton
dr. sc. Marina Miličević
Bradač, Odsjek za arheologiju,
Filozofski fakultet, Zagreb
Miroslav Milonjić, ravnatelj
Samoborskog muzeja
Tanja Mušnjak, pomoćnica
ravnateljice za zaštitu arhivskog
gradiva i pročelnica SLKR
Maja Novaković, ravnateljica
Muzeja grada Iloka
Davorka Obradović, ravnateljica
Gradskog muzeja Sisak
prof. dr. Josip Paladino
Ankica Pandžić, ravnateljica
Hrvatskog povijesnog muzeja
Danijel Petković, ravnatelj
Gradskog muzeja Vinkovci
mr. sc. Snježana Pintarić, ravnateljica
Muzeja suvremene umjetnosti, Zagreb
Branko Roglić
Andrija Rusan, dipl. ing. arh.
Draženko Samardžić, ravnatelj
Zavičajnog muzeja Biograd na Moru
Elvira Šarić Kostić, ravnateljica
Muzeja grada Splita
dr. Mirjana Šimunović
Mirjana Šperanda, ravnateljica
Gradskog muzeja Požega
Marijan Špoljar, ravnatelj
Muzeja grada Koprivnice
Mihael Štebih
Jeronim Tišljar
Dražen Trogrlić
Pavica Vilać, ravnateljica
Dubrovačkih muzeja
Anton Vrlić

MEDIJSKI
POKROVITELJI

Sadržaj

9	Uvodna riječ ravnateljâ
11	Povijest stakla
18	Katalog
20	Stari vijek
29	Antika
104	Srednji vijek
113	Islam
116	Literatura

Uvodna riječ ravnateljâ

Izložba *TRANSPARENTNA LJEPOTA: staklo iz hrvatskih muzeja* u organizaciji triju nacionalnih muzeja – Arheološkog muzeja, Muzeja za umjetnost i obrt i Muzeja Mimara, odabirom više od 600 eksponata predstavlja najviše dosege obrtničke i umjetničke kreativnosti oblikovanja u staklu od pretpovijesti do danas. Ovaj jedinstveni muzeološki projekt, u kojemu su, uz organizatore, sudjelovala još trideset i tri muzeja iz cijele Hrvatske, po prvi put pruža hrvatskoj i inozemnoj javnosti mogućnost uvida u ovaj izuzetan dio hrvatske kulturne i umjetničke baštine na izložbi najreprezentativnijih primjeraka predmeta od stakla, postavljenoj istovremeno u tri zagrebačka muzeja.

Osim o civilizacijskim dosezima i neizmjernim mogućnostima kreativnosti, izabrani primjerci transparentne ljepote zorno svjedoče kako se bogatstvo zbirke stakla muzejskih fundusa u Hrvatskoj može svrstati uz bok najprobranijim inventarima europskih muzejskih riznica.

U Arheološkom muzeju u Zagrebu, na izložbi *TRANSPARENTNA LJEPOTA: Staklo iz hrvatskih muzeja – od pretpovijesti do srednjeg vijeka*, posjetitelji se mogu upoznati s najranijim ostvarenjima u staklu nastalim u razdoblju od 2. tisućljeća pr. Kr. do XIV. stoljeća, na primjerima odabranih predmeta koji se čuvaju u fundusima arheoloških zbirki diljem Hrvatske (Zagreb, Split, Zadar, Osijek, Vinkovci, itd.).

U Muzeju za umjetnost i obrt, na izložbi *TRANSPARENTNA LJEPOTA: Staklo iz hrvatskih muzeja – od XV. do XX. stoljeća*, predstavljena su ostvarenja europskog staklarstva iz stilskih razdoblja renesanse, baroka, bidermajera, historicizma, secesije i art décoa. Ovaj dio izložbe, u kojemu dominiraju predmeti iz fundusa Muzeja za umjetnost i obrt, završava ostvarenjima hrvatskih umjetnika u staklu – od Tomislava Krizmana do Raoula Goldonija.

U zasebnoj dionici u Muzeju Mimara, na izložbi *TRANSPARENTNA LJEPOTA: Staklo u suvremenom hrvatskom kiparstvu*, posjetitelji se mogu upoznati s ostvarenjima suvremenih hrvatskih kipara u mediju stakla, među kojima će mnoga djela, vjerujemo, tek postati dijelom muzejskih fundusa u Hrvatskoj.

Organizatori ljubazno zahvaljuju Ministarstvu kulture Republike Hrvatske i Gradu Zagrebu na zdušnoj potpori ovom projektu, koji je zamišljen i ostvaren kao doprinos muzejske zajednice obilježavanju ulaska Hrvatske u Europsku uniju. Ne manje zahvale upućujemo sponzorima i medijskim pokroviteljima, s čijom je pomoći izložba lakše nastala, no s kojom će i lakše zaživjeti.

Zahvaljujemo i svim suradnicima – institucijama i pojedincima, na svakom obliku pomoći.

Posebne zahvale upućujemo visokom pokrovitelju izložbe Predsjedniku Republike Hrvatske Ivi Josipoviću. Ljubaznom gestom Predsjednikova pokroviteljstva ova izložba, otvorena u posebnom povijesnom trenutku, postaje i sama povijesnom.

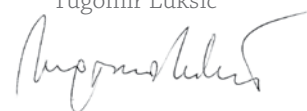
Ravnateljica
Arheološkog muzeja u Zagrebu:
Jacqueline Balen

Ravnatelj
Muzeja za umjetnost i obrt:
Miroslav Gašparović

Ravnatelj
Muzeja Mimara:
Tugomir Lukšić

Povijest stakla

„Želio bih Posejdonu pokazati nekog staklara koji svojim dahom oblikuje staklo u raznovrsne oblike, koje teško da bi oblikovala i najvještija ruka.“
(Seneca, *Epistulae XIV*, 90, 31).¹

Otkrićem činjenice da se rastaljeno staklo može puhati dolazi do revolucionarne promjene u rimskoj staklarskoj proizvodnji. Iako rimski staklari nisu izumili ovu tehniku, već se izum pripisuje radionicama na sirijsko-palestinskom području, ona jest usavršena u Italiji. Najranije radionice bile su smještene na području Rima i Kampanije te sjevernog Jadrana. Mnogi su se staklari s Istoka preselili u Italiju gdje su otvorili vlastite radionice, a u Rimu je postojalo i staklarsko naselje – *vicus vitrarius* u blizini *Porta Capena*. Do sredine 1. st. rimska staklarska proizvodnja u svojoj inovativnosti, produktivnosti te količini proizvedenih posuda, nadišla je sve svoje antičke prethodnike, dok je druga polovina 1. st. razdoblje kada su oblici posuda, kao i njihova funkcija, bili najraznovrsniji. Do kraja 1. st. staklarska se proizvodnja proširila i u provincijama te dolazi do stvaranja prepoznatljivih regionalnih stilova. Međutim, priča o staklu započinje puno prije pojave Rimljana.

Staklo, mješavina triju smjesa – kremenca, vapnenca i sode, najstariji je umjetno napravljeni materijal. Međutim, sam nastanak i porijeklo stakla još su do danas nepoznati. Pojedini autori smatraju da su za otkriće stakla zaslužni Feničani. Ta je teorija na neki način potkrijepljena pričom Plinija Starijeg (*Naturalis Historia* 36, 191)²:

„... Priča se, kad je pristao brod trgovaca sode, budući da su raštrkani pripremali obalu za gozbu i ne bijaše kamenja koja trebaju podići kotao, podložene su grude sode s broda iz kojih su zapaljenih i pomiješanih pijeskom s obale potekli potočići nove prozirne tekućine i takvo bijaše porijeklo stakla. „

Osim Fenicije, kao kolijevke staklarstva navode se još Egipat i Mezopotamija. Prvi stakleni predmeti poput perli, koji su se izrađivali jednostavnim alatima, potječu iz Mezopotamije, a datiraju se oko 2500. g. pr. Kr.

Tehnika jezgre najstarija je tehnika kojom su se izrađivale staklene posude. Datira se u 1500. g. pr. Kr., a u upotrebi je ostala sve do početka 1. st. poslije Krista. Jezgra se izrađuje od mješavine gline, blata, pijeska i organskog veziva te se potom oblikuje oko metalnog štapa u obliku unutrašnjosti posude željenog oblika. Zatim se uranja u rastaljenu staklenu smjesu ili se niti vrućeg stakla omataju oko jezgre, glača se valjanjem na kamenoj ploči te se ponovno zagrijava

AMFORISK, kat. 11.

Grčka

5. – 4. st. pr. Kr.

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara)

¹ *Cuperem Posidonio aliquem vitrearium ostendere, qui spiritu vitrum in habitus plurimos format qui vix diligenti manu effingerentur.*

² *Fama est adpulsa nave mercatorum nitri, cum sparsi per litus epulas pararent nec esset cortinis attollendis lapidum occasio, glaebas nitri e nave subdidisse, quibus accensis, permixta harena litoris, tralucentes novi liquores fluxisse rivos, et hanc fuisse originem vitri.*

i ukrašava omatanjem staklenih niti ili alatkama. Najčešći ukras koji se nanosio bio je cik-cak uzorak, girlande te uzorak u obliku perja. Nakon ukrašavanja, tijelo posude ponovno se zagrijava i glača ne bi li ostali vidljivi tragovi alatki. Zatim se izvuče štap i jezgra, a ostali dijelovi posude, poput ruba, vrata, noge ili dna dodaju se naknadno nakon ponovnog zagrijavanja, međutim ostaju neizglačani.

Izrada s pomoću kalupa također je tehnika koju su rimski staklari preuzeli od svojih prethodnika. Naime, tehnika izrade staklenih predmeta u kalupima poznata je još od prapovijesti, ali pravi procvat doživljava tek u helenizmu kada se počinje koristiti za izradu staklenih posuda. Tehnika podrazumijeva lijevanje vrućeg stakla u različite tipove kalupa koji su mogli biti od gline, kamena, metala pa čak i drveta. Rimski staklari koristili su tri tipa kalupa: jednodijelne otvorene, kakvi su se koristili i u prapovijesti (za izradu gema, žigova, ukrasa i slično), višedijelne zatvorene (za izradu posuda od mozaičkog i jednobojnog stakla) te kalupe preko kojih su se savijali stakleni diskovi (za izradu posude od mozaičkog stakla te posuda s mrežastim uzorkom – *reticella*).

Treba napomenuti da staklarstvo nije uvijek bilo rašireni zanat. Tradicija izrade staklenih predmeta na Istoku seže daleko u prapovijest, dok su se Rimljani sa staklarstvom upoznali tek u 1. st. pr. Kr. (Fleming 1997, 25). Do toga perioda Rim nije bio niti proizvođač niti značajan uvoznik staklenih proizvoda (Whitehouse 1988, 5). Već je napomenuto da se u početku izrada posuda zasnivala na helenističkim tradicijama i tehnikama izrade i bila je dugotrajan proces. S obzirom na to da su posude bile debljih stijenki, za izradu svake pojedine bila je potrebna veća količina stakla. To je ujedno bio veći trošak za staklara koji je morao kupiti veću količinu sirovog stakla, ali i za kupca koji je posudu morao skuplje platiti. Stoga je staklo bilo ograničene proizvodnje pa i upotrebe, skupo i dostupno samo višem sloju građanstva. Izumom slobodnog puhanja dolazi do značajne promjene u staklarskoj proizvodnji. Izrada posuda uz pomoć lule za puhanje postaje znatno brža, posude su puno tanje, što znači da je za njihovu izradu potrebna manja količina stakla, a time postaju jeftinije te dostupne svim slojevima društva. Od sredine 1. st. pr. Kr. pa do početka nove ere staklo prestaje biti luksuzan proizvod te se gotovo isključivo proizvode posude za svakodnevnu upotrebu. Strabon (*Geographia* 16, 2, 25) navodi da se u Rimu zdjela ili šalica mogla kupiti za bakreni novčić, a car Galijen uvijek je pio iz zlatnih čaša, dok je staklene prezirao, tvrdeći da ne postoji ništa što je toliko uobičajeno (*Historiae Augustae* XVII, 5)³.

Već u počecima 1. st. poslije Krista počela se koristiti i tehnika puhanja stakla u reljefne kalupe. Majstori – staklari koristili su višedijelne kalupe, u početku trodijelne i četverodijelne, kasnije najčešće dvodijelne, kako bi se posuda iz njih mogla izvaditi neoštećena. Ta je tehnika omogućila imitaciju metalnih (zlatnih i srebrnih) posuda u staklu. Posude su mogle biti ukrašene prikazom u plitkom ili du-

³ *Bibit in aureis semper poculis aspernatus vitrum, ita ut diceret nil esse communius.*

CILINDRIČNA BOCA – RELIKVIJAR, kat. 170.

Winchester

kraj 10. st.

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i

Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara)

bokom reljefu, a mnoge sadrže i natpise majstora, kao što su Ennion i Aristeas.

Organizacija rimske staklarske proizvodnje bila je na visokoj razini, iako, s obzirom na različite uvjete u različitim dijelovima Carstva, najvjerojatnije nije bila jedinstvena. Na Zapadu, a naročito u Rimu, industrija općenito, organizacijski i tehnički, bila je na višoj razini nego u područjima koja su Rimljani osvojili.

Staklarska proizvodnja, a zatim i trgovina, bile su usmjerene u dva smjera: proizvodnja i izvoz sirovog stakla te proizvodnja i izvoz staklenih posuda. Trgovalo se i poluzavršenim predmetima, koje su zatim specijalizirani majstori dovršavali, odnosno oslikavali, izrezivali, brusili i dorađivali na druge načine.

Peći za proizvodnju sirovog stakla bili su ogromni spremnici u kojima se moglo proizvesti i do nekoliko tona staklene sirovine, dok su peći za izradu staklenih posuda bile malih dimenzija (promjera najčešće između 45-65 cm), sagrađene od opeka i tegula pomiješanih s glinom. Sastojale su se od dva dijela: donjeg kružnog, koji je služio kao ložište te gornjeg četvrtastog s kupolom, koji je služio za taljenje stakla. Svaka peć imala je samo jedan otvor što bi značilo da je samo jedan staklar mogao raditi na njoj. Naravno, to je usporavalo dinamiku proizvodnje, stoga često na lokalitetima pronalazimo više staklarskih peći na jednom mjestu. Peći sadrže i prostor za hlađenje gotovih posuda. Sam proces hlađenja bio je spor i dugotrajan, s obzirom na to da se posuda ne smije micati dok se ne postigne sobna temperatura, a to je otprilike nakon 18 do 20 sati. Međutim, što je posuda deblja, proces je duži. Izgled rimskih staklarskih peći prikazan je i na keramičkim svjetiljkama pronađenima u Asseriji, Ferrari i Spodnjim Škofijama u blizini Kopra.

Važan segment rimske staklarske proizvodnje bilo je i recikliranje stakla, naročito intenzivno na području zapadnog dijela Carstva. Postojali su i trgovci koji su se bavili skupljanjem polomljenog stakla za reciklažu. Marcijal (*Epigrams* I, 41) donosi podatak da su se na ulicama Rima šibice od sumpora, koje su služile za paljenje baklji, mijenjale za polomljeno staklo (... *Transtiberinus ambulator, qui pallentia sulphurata fractis permutat vitreis*), koje se zatim odvozilo u zapadni dio grada – Trastevere, gdje se recikliralo.

Izradom stakla bavili su se i muškarci (Ennion, Aristeas) i žene (Sentia Secunda, Neikas), o čemu svjedoče i brojni natpisi na posudama, keramičkim svjetiljkama ili nadgrobnim spomenicima. Rimski staklari bili su najvjerojatnije slobodni građani, s obzirom na to da su se mogli slobodno seliti po Carstvu, osnivati radionice tamo gdje im je to bilo najisplativije i gdje je potražnja za njihovim radom bila najveća (Stern 1999, 458).

Već u opisima Plinija Starijeg (*Naturalis Historia* 36, 195-198), koji staklo smatra jednako vrijednim kao i gorski kristal i zlato, možemo vidjeti koliko je staklo kao materijal bilo cijenjeno u rimskom razdoblju. Nevjerojatne mogućnosti stakla da se savija, rasteže te ponovno skuplja kada je toplo, izrazita fluidnost kada je vruće, bezbroj različitih načina oblikovanja i ukrašavanja, njegove su najvažnije

osobine. Njegova fleksibilnost i mogućnost da kopira ostale materijale bolje od bilo kojeg drugog materijala, bezbojnost i prozirnost, gotovo poput kristala, najveće su vrline stakla.

U raznim oblicima, staklo je bilo svakodnevno prisutno u životima Rimljana. Njegovu upotrebu možemo pratiti u svim sferama života, od uobičajene, svakodnevne do vjerske i simbolične. Staklo je bilo povezano sa životom, smrću, svjetlošću, bogovima, bogatstvom, zabavom... Različiti oblici staklenih posuda svakodnevno su se koristili za serviranje hrane i pića, ali i njihovu pohranu i transport. Nadalje, staklene posude koristile su se i u farmaciji i kozmetici, za pohranu različitih ljekovitih pripravaka, osušenih biljaka, masti, balzama i ulja.

Još jednu značajnu osobinu stakla na zanimljiv je način uobličio i Petronije (*Satiricon* 50), kroz riječi Trimalhiona koji na gozbi govori: '...Više volim staklo, barem ne smrdi. Još da nije toliko lomljivo, volio bih ga više nego zlato...'. Velika prednost stakla jest ta što ne zadržava nikakve mirise, stoga se staklene posude mogu konstantno upotrebljavati za pohranu različitih sastojaka (hrane, kozmetičkih pripravaka). Kozmetičke posude koristile su se i kod spaljivanja pokojnika, jer u njima su se nalazile posebne pomasti koje bi se onda skupa s bočicom bacale na mjesto spaljivanja da se ublaže neugodni mirisi. Kod pogrebnih rituala koristili su se i drugi oblici posuda poput boca, vrčeva i čaša, koji su služili za ritualno ispijanje vina iznad grobova pokojnika, nakon čega su, isto kao i kozmetičke posude, bili prilagani u grobove. Simboličko i ritualno značenje svakako možemo tražiti i u prilaganju zlatnih staklenih dna uz pokojnike. Riječ je o kružnim dnima, koje sadrže zlatnu foliju (smještenu između dva sloja stakla) s prikazom različitih scena: mitoloških, kršćanskih, portretnih poprsja i drugo. Najviše ih je pronađeno u Rimu, te u Italiji općenito, u loculima katakombi, a u manjoj mjeri i u grobovima. Staklo se koristilo i u mnogim drugim aspektima života: modi (nakit, ogledala), igri (žetoni, kockice), arhitekturi (ukrasi, prozorska stakla), umjetnosti (figurice, mozaici).

Od prapovijesti, pa sve do danas, staklo nas ne prestaje fascinirati svojom ljepotom; tako mistično, krhko, sjajno, profinjeno... Rimljani su vrlo brzo spoznali nevjerojatne mogućnosti koje staklo pruža i iskoristili ih daleko bolje od svojih prethodnika. Otkrićem činjenice da su za izradu staklenih posuda dovoljni ljudski dah i šuplja cijev dolazi do ekspanzije u proizvodnji, a zatim i distribuciji diljem Carstva. S vremenom, staklo je u nebrojenim oblicima i funkcijama postalo sastavni dio socijalnog, kulturnog i ekonomskog života Rimljana.

Stakleni materijal iz Hrvatske, po raznolikosti tipova, funkcija, količini, kvaliteti izrade, i slično, nimalo ne zaostaje za onim iz drugih dijelova nekadašnjeg Rimskog Carstva. To i ne čudi s obzirom da je već od samih početaka rimskih osvajanja današnjeg hrvatskog prostora započela i trgovina različitom robom, pa tako i staklenom, s ostalim provincijama. Taj uvoz naravno nije bio jedinstven u svim dijelovima Hrvatske. Tome je uzrok taj što u rimskome razdoblju južna i sjeverna Hrvatska nisu bile dio iste provincije. Jug zemlje, odnosno Jadran, bio je u sastavu provincije Dalmacije, dok je kontinentalna Hrvatska bila u sastavu provincije Panonije. Provincije su se međusobno razlikovale po teritorijalnom položaju, što se odrazilo i na trgovačke komunikacije s ostalim dijelovima Carstva, a razlike su postojale i u socijalnom, ekonomskom, kulturnom, te mnogim drugim aspektima života ljudi na tim područjima.

Upravo iz toga proizlazi razlika u tipologiji posuda, kao i njihovoj dataciji, između panonskog i dalmatinskog dijela današnje Hrvatske. Naime, na području južne Hrvatske u većoj mjeri prevladava rano-rimski stakleni materijal, dok su na području sjeverne Hrvatske u većem broju prisutne kasnorimske staklene posude, a u većoj je mjeri prisutan i materijal najvjerojatnije domaće panonske proizvodnje. Upravo ta raznovrsnost oblika, boja, ukrasa i funkcija, te ljepota izvedbe, ne samo rimskog staklenog posuđa, već čitave palete tipova, korištenih od prapovijesti pa sve do danas, ono je u čemu možemo uživati i diviti se i na ovoj izložbi.

MOŠEJSKA
SVJETILJKA, kat. 180.

Sirija

sredina 14. st.

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i
Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara)

سَلَامٌ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدٌ
وَعَلَىٰ آلِكَ الطَّيِّبِينَ
الطَّاهِرِينَ

سَلَامٌ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدٌ
وَعَلَىٰ آلِكَ الطَّيِّبِينَ
الطَّاهِرِينَ

Katalog

Stari vijek

1. SIROVINA STAKLA

Sisak

1. – 4. st.

tehnika taljenja

visina 15,5 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-7664

Ulomak staklene sirovine, svijetlo zelene boje.

Publicirano:
Fadić 1997: 52

A. Đ.

2. VRČIĆ

Egipat

2. tisućljeće pr. Kr.

tehnika rezanja i brušenja

visina 9,8 cm; promjer dna 4,3 cm;

promjer tijela 0,5 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1337

Vrčić od modrog stakla izrađen je tehnikom jezgre. Iz ovalnog tijela sa zaravnjenim dnom izdiže se visok, vitak vrat. Vitka ručka, izrezana iz istoga komada stakla, proteže se od vrha trbuha vrča do gornjeg dijela vrata. Obrub otvora vrata je ravan, ispupčen i prošaran komadićima narančasto-žučkastog stakla. Od otvora vrča se u unutrašnjost proteže u dužinu od 2,5 cm šupljina promjera 0,5 cm. Površina cijelog vrča je hrapava.

Publicirano:
Katalog Muzeja Mimara 1987: 270, 443, kat. br. 1
Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 10, 11,
kat. br. 7.1
Tomorad 2003: 68, foto. br. 67
Ratković-Bukovčan 2004: 16, 41, 67, kat. br. 1

Analogije:
Neuburg 1949: 9, 10

L. R. B.

1.

3. BALZAMARIJ

Egipat
15. st. pr. Kr.
tehnika jezgre
visina 5,9 cm; promjer tijela 4,8 cm;
promjer oboda 1,9 cm
Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i
Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);
ATM 1334

Balzamarij je izrađen nanošenjem stakla oko jezgre. Modra osnovna smjesa dekorirana je žutim nitima koje tvore tzv. dekoraciju „na pero“. Niti su na nekoliko mjesta blago ispupčene. Tijelo posudice oblo je i široko, a na samom vrhu gornjeg dijela trbuha aplicirane su dvije malene ručke nepravilnog kružnog oblika kroz koje je provučen prepleteni zlatni lančić. Na tijelo se nastavlja kratak vrat kojemu je obod otvora ispupčen.

Publicirano:
Katalog Muzeja Mimara 1987: 271, 443, kat. br. 73.
Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 10
Ratković-Bukovčan 1990: 195
Ratković-Bukovčan 2001: 9, foto. br. 2
Tomorad 2003: 68
Ratković-Bukovčan 2004: 17, 18, 43, 68, kat. br. 3
Vodič Muzeja Mimara 2007: 18, foto. br. 2

Analogije:
Kisa 1908: 9, foto. br. 4.

L. R. B.

4. AMFORISK

Egipat
14. st. pr. Kr.
tehnika jezgre
visina 10 cm; promjer tijela 4,5 cm;
promjer oboda 2 cm
Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i
Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);
ATM 1335

Amforisk je izrađen od modrog stakla. Na okruglo podnožje nastavlja se noga obavijena tankom niti žutog stakla na spoju s tijelom. Visoko tijelo oblog je trbuha na gornjem dijelu gdje su aplicirane dvije nasuprotno postavljene malene ručke. Tijelo se izdužuje u vitki vrat zadebljanog obruba otvora. Modra osnova urešena je različito oblikovanim nizovima niti žutog, mliječnog i svijetlo plavog stakla, podijeljenim u tri pojasa. Donji dio amforiska i vrat rese niti oblikovane poput pera, a središnji je dio obavijen nizom niti u obliku girlandi.

Publicirano:
Vodič kroz dio zbirke Ante Topića Mimara 1983: 152, kat. br. 242
Katalog Muzeja Mimara 1987: 272, 443, kat. br. 7. 4.
Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 10
Ratković-Bukovčan 2001: 13, foto. br. 5
Tomorad 2003: 68
Ratković-Bukovčan 2004: 18, 44, 68, kat. br. 4

Analogije:
Neuburg 1949: tabla II, foto. br. 3
Goldstein 1979: 52, br. 11, 12

L. R. B.

5. OGRLICA

Špilja Bezdanjača, Vrhovine kod Otočca
12. – 11. st. pr. Kr.
tehnika razvlačenja na štapiću
Promjer zrna 1,2 – 0,6 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; P-20263

Ogrlica se sastoji od 31 zrna prozirnog plavog stakla i 2 školjke od puža. Zrna stakla imaju površinski bijelu boju, nastalu zasigavanjem površine (dugotrajno ležanje u vlažnoj pećini).

Publicirano:
Malinar 1998: T.X.1
Vodič, Pretpovijesna zbirka, AMZ: 91, sl. 120

Analogije: nisu poznate

L. B.

2.

4.

3.

5.

6.

6. ZRNA STAKLA

Prozor, Kompolje (Otočac)
6 – 5. st. pr. Kr.
tehnika razvlačenja na štapiću, ukras
apliciran
Promjer zrna: 4,0 – 1,4 cm
Arheološki muzej u Zagrebu;
P-12063, P-12175, P-12102

Različiti tipovi staklenih zrna iz Japodske zbirke Arheološkog muzeja u Zagrebu.

Nije publicirano

Djelomične analogije:
Bakarić, Križ, Šoufek 2006: 165, kat. 147
Bakarić 2003: 101, kat. 52; 173, kat. 195; 190, 295
Marić 1968: T. VII, 2

L. B.

7.

7. OGRLICE

Prozor, Otočac, iskopavanje 1881.; Hrvatsko polje, Otočac, iskopavanje 1876.
7. st. pr. Kr.
tehnika razvlačenja na štapiću
promjer zrna 1–3 cm
Arheološki muzej u Zagrebu;
P-13032, P-13834

Ogrlice se sastoje od 41, odnosno 44 staklena zrna različite veličine. Zrna su prozirna, zelenkaste, žućkaste i plavkaste boje. Vidljivi su mjehuri zraka unutar zrna i na površini.

Publicirano:
Bakarić 2004: 361, kat. 9.1
Bakarić, Križ, Šoufek 2006: 157, kat. 99
Balen-Letunić 2006: 62

Analogije:
Drechsler-Bižić 1972-73: T. XXIV, 2; T. XXXIX.
Bakarić 2004: 36, kat. 8

L. B.

9.

8. OGRLICA

Hrvatsko polje, Otočac, iskopavanje 1876.
7. – 6. st. pr. Kr.
tehnika razvlačenja na štapiću
promjer zrna 2,0–0,5 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; P-13661

Ogrlica se sastoji od 88 tamnoplavih staklenih zrna različite veličine. Boja zrna varira od neprozirne tamnoplave do prozirne plave. Vidljivi su mjehuri zraka unutar zrna i na površini.

Publicirano:
Bakarić 1993: 105, kat. 68

Analogije:
Bakarić, Križ, Šoufek 2006: 173, kat. 194, 195; 182, kat. 247; 183, kat. 250, 188, kat. 283

L. B.

9. FIBULA

Hrvatsko polje, Otočac, iskopavanje 1876.
5. – 4. st. pr. Kr.
tehnika razvlačenja na štapiću
dužina fibule 7 cm; promjer zrna
2,5–2,3 cm; debljina zrna 1,5–1,1 cm;
promjer rupe zrna 1 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; P-14349

Brončana fibula s dvije spirale i 4 staklena zrna na luku. Sačuvana je noga fibule s četiri navoja, na suprotnoj strani pet navoja, glava nedostaje. Između navoja i zrna postavljena je okrugla brončana pločica koja skriva veliku rupu staklenog zrna. Zrna su žute, neprozirne boje s četiri grupacije od po dva plavo-bijela koncentrična kruga („oči“). Zrna imaju veliku rupu kroz koju je provučena žica fibule, tako da se može pretpostaviti da je žica fibule imala oblogu od organskog materijala.

Nije publicirano

Analogije:
Bakarić, Križ, Šoufek 2006: 191, kat. 302; 187; kat. 277; 181, kat. 240
Stern, Schlick-Nolte 1994: 198-199, Cat. No. 41

L. B.

8.

10.

10. AMFORISK

Grčka

5. – 4. st. pr. Kr.

tehnika jezgre

visina 6,8 cm; promjer tijela 4,3 cm;

promjer oboda 2,5 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1354

Amforisk je izrađen omatanjem stakla oko jezgre. Cijela površina posudice prekrivena je irizacijom. Oblo tijelo, modre boje, na dnu kojeg je aplicirana malena okrugla nožica, urešeno je žutim i bijelim dvovrsno raspoređenim staklenim nitima. Dno trbuha posudice i gornji dio obavija tek nekolicina horizontalnih tankih, svijetlih staklenih niti dok mu je središnji dio u cijelosti obavijen gustim, paralelnim nizovima debljih niti koje tvore cik-cak motiv.

Tijelo se izdužuje u kratki, široki vrat koji završava blago zvonoliko izvijenim obodom otvora. Od vrha trbuha amforiska do gornjeg dijela vrata protežu se dvije aplicirane, nasuprotno postavljene ručkice. Duž cijelog ruba otvora vrata aplicirana je tanka nit svijetlog stakla.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 444, kat. br. 7. 10

Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 10

Ratković-Bukovčan 2001: 19, foto. br. 11

Ratković-Bukovčan 2004: 19, 45, 72, kat. br. 11

Analogije:

Gläser der Antike – Sammlung Erwin Oppenländer 1974: 62, br. 140, br. 141; 64, br. 146

Glass at the Fitzwilliam Museum 1978: 19, br. 23b; 20, br. 25a

Goldstein 1979: 38

Historic Glass from Collections in North West England 1979: 5, br. 18

Bergman 1980: 36, br. 4, br. 5

L. R. B.

11. AMFORISK

Grčka

5. – 4. st. pr. Kr.

tehnika jezgre

visina 7,2 cm; promjer tijela 5 cm;

promjer oboda 2,6 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1355

Amforisk je izrađen omatanjem stakla oko jezgre. Suzoliko tijelo modre boje, na čijem je dnu aplicirana malena kružna nožica, urešeno je nitima žutoga i svijetlo plavog stakla. Donji dio posudice i njezin gornji dio obavijeni su tankim, horizontalno postavljenim žutim nitima stakla, a središnji dio trbuha posudice u cijelosti je obavijen gustim nizovima svijetlo plavih staklenih traka koje tvore cik-cak motiv.

Tijelo posudice izdužuje se u kratki vrat koji završava blago izvijenim obodom otvora. Od vrha trbuha amforiska do proširenja vrata protežu se dvije male, aplicirane, nasuprotno postavljene ručkice. Duž cijelog ruba otvora vrata aplicirana je tanka nit žutog stakla.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: str. 444, kat. br. 7. 12

Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: str. 10

Ratković-Bukovčan 2001: str. 20, foto. br. 12

Ratković-Bukovčan 2004: str. 19, 46, 73, kat. br. 12

Analogije:

Goldstein 1979: 38.

Glass at the Fitzwilliam Museum 1978: 19, br. 23b; 20, br. 25a

Historic Glass from Collections in North West England 1979: 5, br. 18

Bergman 1980: 36, br. 4, br. 5

Gläser der Antike – Sammlung Erwin Oppenländer 1974: 62, br. 140, br. 141; 64, br. 146

L. R. B.

11.

12.

OINOHOA

Grčka

4. st. pr. Kr.

tehnika jezgre

visina 11,2 cm; promjer dna 2,5 cm; promjer tijela 6,6 cm; promjer oboda 3,6 cm
Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);
ATM 1356

Oinohoa je izrađena omatanjem stakla oko jezgre. Kružni trbuh modrog vrčića, koji se svodi na dnu u okruglo podnožje, ukrašen je raznorodno oblikovanim žutim i svijetlo plavim staklenim nitima. Donji i gornji dio obavijeni su, naime, horizontalnim tankim nitima, a sredina je trbuha u cijelosti obavijena debljim, gusto pripijenim svijetlo plavim i žutim trakama koje tvore cik-cak motiv.

Tijelo se izdužuje u vrat koji završava širokim, izvijenim, valovitim obodom otvora. Duž cijelog ruba otvora aplicirana je tanka nit svijetlo plavog stakla. Od gornjeg dijela trbuha vrčića do vrha vrata proteže se aplicirana visoka ručka.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 272, 444, kat. br. 7.11
Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 10
Ratković-Bukovčan 2001: 4, 21, foto. br. 13
Ratković-Bukovčan 2004: 19, 47, 74, kat. br. 13
Vodič Muzeja Mimara 2007: 18, foto. br. 3

Analogije:

Gläser der Antike – Sammlung Erwin Oppenländer 1974: 55, br. 127
Glass at the Fitzwilliam Museum 1978: 19, br. 23d
Goldstein 1979: 38, 126, br. 261

L. R. B.

13.

OGRLICA

Srijemska Mitrovica, Republika Srbija

4. st. pr. Kr.

tehnika razvlačenja na štapiću

dužina perle 1,8 cm; širina perle 1,05 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; P-5235

Ogrlica sastavljena od 262 perle. Perle su u obliku amfore, probušena su u gornjem dijelu. Prozirno staklo je zelenkasto bijele boje. Ogrlica je dio grobnog inventara.

Publicirano:

Brunšmid 1902: 80-81, sl. 39: 1-7
Majnarić-Pandžić 1970: 45, T. XXIII: 5, 6
Muzeopis – 1846 -1996 1996: 82, kat. jed. 27

Analogije:

Popović 1996: 105-125
Dizdar, Potreba 2002: 26, 111-131 2002
Marić 1964: 5-128.

I. D.

12.

13.

14.

14. PERLE S TRI LICA

Prozor, Otočac, iskopavanje 1881.
3. – 2. st. pr. Kr.
tehnika razvlačenja na štapiću,
ukras apliciran
visina 2,6-3,2 cm; promjer zrna oko
1,8 cm; visina 2,0-3,2 cm; promjer zrna
2,8 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; P-12979,
P-12978, P-12980, P-12918, P-15167,
P-15423

Šest perli s tri lica rađena su u istoj likovnoj maniri: na cilindričnom plaštu perle prikazana su tri plastično oblikovana lica, međusobno odvojena vertikalnim linijama. Plašt perle je tamnoplave boje, dok su dva lica obojena bijelom, a treće žutom bojom (2 komada), 2 lica obojena žutom, a treće bijelom (3 komada); 2 lica obojena zelenom, a treće bijelom bojom (1 komad). Oči su izvedene plavo-bijelim koncentričnim krugovima, a nos je u obliku kapljice. Iznad i ispod lica postavljeni su bijeli plastični ukrasi u jedan ili dva reda.

Publicirano:
Balen-Letunić 1990: 41-54
Bakarić, Križ, Šoufek 2006: 167, kat. 164, kat. 165
Drechsler-Bižić 1961: T. XIII

Analogije:
Karwowski 2005: fig. 6. d-e
Stern, Schlick-Nolte 1994: 192-193, Cat. No. 37
Popović 2007: 816

L. B.

15. PERLE

Zvonimirovo-Veliko polje, grob LT 71
prva pol. 2. st. pr. Kr.
tehnika izrade na štapiću
promjer 0,5 cm; promjer rupice 0,3 cm;
širina 0,3 cm
promjer 1,5 cm; promjer rupice 0,3 cm;
širina 0,8 cm
Gradski muzej Virovitica; PN 504

Perle ovalnog oblika izradene od stakla kobaltno plave (52) i oker boje (4) te jedna perla ovalnog oblika od stakla kobaltnoplave boje s ukrasom četiri spirale bijele boje. Perle su bile među hrpicom spaljenih kostiju pokojnice, a bile su nanizane na dva usporedna niza.

Publicirano:
Dizdar 2009: 52

Analogije:
Gebhard 1989: Taf. 47/658-687-718, Taf. 59/ 870
Zepezauer 1993: 77-78, 80-81, T. 10/29-40

M. D.

16. NARUKVICA

Sisak
2. st. pr. Kr.
tehnika razvlačenja na štapiću
promjer 0,57 cm; visina 0,8 cm
Gradski muzej Sisak; 510:SIK 28021

Narukvica od prozirnog stakla kobaltnoplave boje, profilirana s vanjske strane. Plastično oblikovana rebra, od kojih je srednje najviše i najšire, nisu ukrašena. Narukvica pripada grupi 7a (po T. E. Haevernick) ili seriji 17 (po R. Gebhardu).

Nije publicirano

Analogije:
Radimsky 1895: 210, T. V, 2
Haevernick 1960
Gebhard 1989
Bakarić, Križ, Šoufek 2006: 191, kat. br. 298
Dizdar 2006: 86, T. 6, 3

I. B.
K. F.

15.

17. NARUKVICA

*Zvonimirovo-Veliko polje, grob LT 70
1. pol. 2. st. pr. Kr.
tehnika izrade na štapiću
vanjski promjer 6 cm; unutarnji promjer
5 cm; širina 1 cm; debljina 0,5 cm
Gradski muzej Virovitica; PN 913*

Narukvica s tri glatka rebra serije 25 (grupa 6a), od kojih je srednje najšire. Narukvica je izrađena od bezbojnog stakla sa žutom folijom s unutarnje strane. Narukvica je bila položena na hrpicu spaljenih kostiju pokojnice u sjeveroistočnom dijelu groba.

Publicirano:
Dizdar 2009: 52, sl. 1

Analogije:
Gebhard 1989: 17, Taf. 24, 320-324
Križ 2005: T. 17, 5, T. 48, 3
Dizdar 2006: 81

M. D.

16.

18. NARUKVICA

*Zvonimirovo-Veliko polje, grob LT 86
1. pol. 2. st. pr. Kr.
tehnika izrade na štapiću
vanjski promjer 9,8 cm; unutarnji
promjer 7,9 cm; širina 2,4 cm;
debljina 1,2 cm
Gradski muzej Virovitica; PN 1048*

Narukvica s pet glatkih rebara serije 27 (grupa 7a), od kojih je srednje najšire. Narukvica je izrađena od bezbojnog stakla sa žutom folijom s unutarnje strane. Narukvica je bila položena sa spaljenim kostima pokojnice u zdjelu S-profiliranog tijela koja je izrađena na lončarskom kolu.

Publicirano:
Dizdar 2012: 49, sl. 5

Analogije:
Gebhard 1989: 18, Taf. 24, T. 25, 327-343
Križ 2005: T. 55, 3
Dizdar 2006: 86-90, sl. 1

M. D.

18.

19.

19. PRSTEN

*Zvonimirovo-Veliko polje, grob LT 31
1. pol. 2. st. pr. Kr.
tehnika izrade na štapiću
vanjski promjer 2,5 cm; unutarnji promjer
1,8 cm; širina 0,8 cm; debljina 0,3 cm
Gradski muzej Virovitica; PN 504*

Prsten izduženog polukružnog presjeka s koso položenim žljebovima. Prsten je izrađen od bezbojnog stakla sa žutom folijom s unutarnje strane. Prsten je bio položen s brončanim pojaskom na rub hrpice spaljenih kostiju pokojnice.

Publicirano:
Tomčić 2000: 82

Analogije:
Gebhard 1989: 171, Taf. 45, 632

M. D.

20.

20. FIBULA S DVIJE SPIRALE I ZRNOM STAKLA NA LUKU

*Prozor, Otočac, iskopavanje 1881.
2. – 1. st. pr. Kr.
tehnika razvlačenja na štapiću
dužina fibule: 6,8 cm; dužina zrna 4,8 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; P-12976*

Fibula s dvije spirale i zrnom stakla na luku. Zrno stakla je duguljasto, s dubokim žljebovima koji se spajaju po sredini zrna u ravnu crtu.

Publicirano:
Bakarić, Križ, Šoufek 2006: 171, kat. 185
Balen-Letunić 2006: 62

Analogije:
Marić 1968: T. XIII, 5

L. B.

21.

21. OGRLICA

*Prozor, Otočac, iskopavanje 1881.
1. st. pr. Kr.
tehnika razvlačenja na štapiću
promjer zrna 1,3-0,3 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; P-12246*

Ogrlica se sastoji od 62 staklena zrna. Zrna su različitog oblika: okrugla s rupom u sredini, duguljasta bikonična, trokutasta. Boja zrna je smeđe-žuta i zelenkasta. Staklo je prozirno.

Publicirano:
Bakarić, Križ, Šoufek 2006: 159, kat. 107

Analogija:
Marić 1968: T. VII: 16-23

L. B.

22.

22. TANJUR

*Aleksandrija
1. st. pr. Kr.
tehnika prevlačenja preko kalupa
visina 4,1 cm; promjer oboda 16,9 cm
Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i
Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);
ATM 1352*

Tanjur je izrađen tehnikom mozaičkog stakla. Oplošje zdjelice tvore stopljene, nepravilne i višekutne prozirne pločice zelenog stakla unutar kojih se niti žutog neprozirnog stakla svijaju u nepravilnim spiralama – mramoriran ukras. Gornji dio oboda oble zdjelice, koji se nastavlja na zaravnjeno kružno dno, zvonoliko je izvijen. Duž cijelog ruba otvora aplicirana je tanka, spiralno svijena nit žutog stakla.

Publicirano:
Katalog Muzeja Mimara 1987: 273, 444, kat. br. 7.16
Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 11, 12
Ratković-Bukovčan 2001: 25, foto. br. 15
Tomorad 2003: 68
Ratković-Bukovčan 2004: 21, 48, 75, kat. br. 15
Vodič Muzeja Mimara 2007: 19, foto. br. 4

Analogije:
Neuburg 1949: tabla x, br. 34
Gläser der Antike-Sammlung Erwin Oppenländer 1974: 117,122, br. 322
Goldstein 1979: 181, br. 475

L. R. B.

Antika

23. BALZAMARIJ SA ZLATNOM FOLIJOM

Salona
kraj 1. st. pr. Kr. – 1. pol. 1. st.
tehnika savijanja stakla sa zlatnim
trakama
visina 6 cm; promjer tijela 5,3 cm;
promjer oboda 2 cm
Arheološki muzej u Splitu; G-87

Balzamarij s nagnutim stijenkama od mozaičkog vrpčastog stakla s neprozirnim tamnomodrim, žutim, zelenim, smeđim i pozlaćenim vrpčama. Na ramenu, na mjestu maksimalnog promjera tijela te u sredini i rubnom dijelu zaravnjenog dna urezani su horizontalni žljebovi. Cilindričan vrat završava niskim ljevkastim, djelomično oštećenim obodom na kojem su s unutrašnje strane urezana dva pojasa koncentričnih linija.

Publicirano:
von Saldern 1964: 42, sl. 1
Fadić 1997: 79, kat. br. 2
Buljević 2002: 393, kat. br. 1
Buljević, Ivčević 2007: 4

Analogije:
Isings 1957: forma 7, 23
Calvi 1968: grupa B, 29-31
Goldstein 1979: 203, kat. br. 556, T. 31; T. 132
Recent Important acquisitions made by public and private collections in the United States and abroad
1980: 88, br. 3
Harden 1987: 18, kat. br. 17
Lazar 2004: 20, sl. 8

J. J.

24. PIRIFORMNI BALZAMARIJ

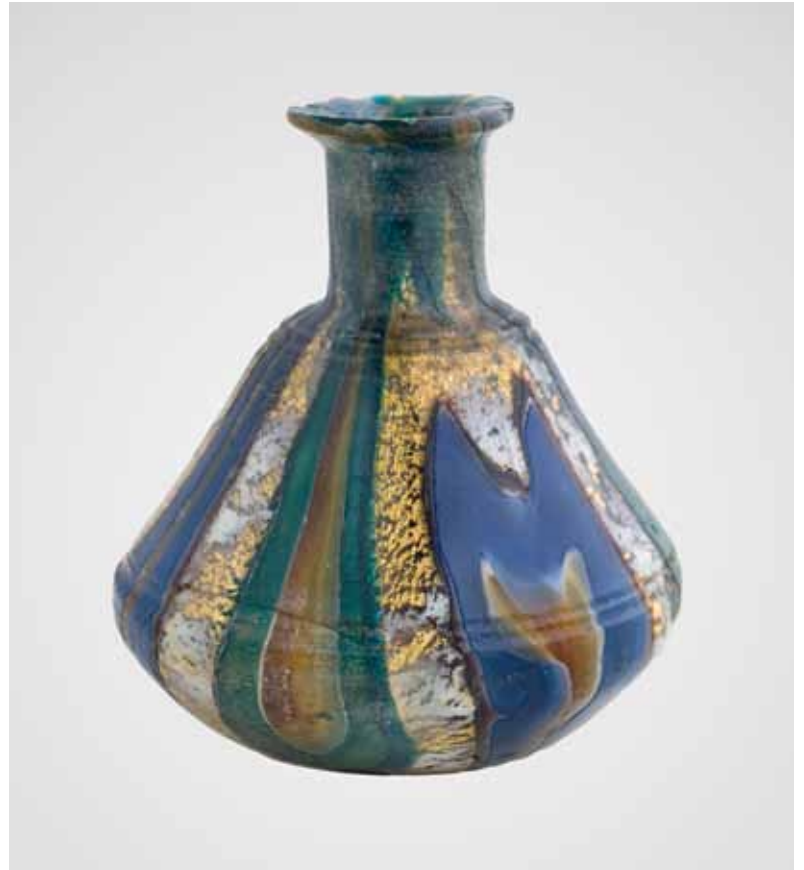
Salona
kraj 1. st. pr. Kr. – sredina 1. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 12,8 cm; promjer tijela 8,1 cm;
promjer oboda 4 cm
Arheološki muzej u Splitu; G-71

Piriformni balzamarij od puhanog, neprozirnog, blijedozelenog stakla s apliciranom bijelom, spiralnom trakom. Trbuh prelazi u cilindričan vrat sa zadebljanim i zaravnjenim obodom. Dno je neznatno konkavno i oštećeno.

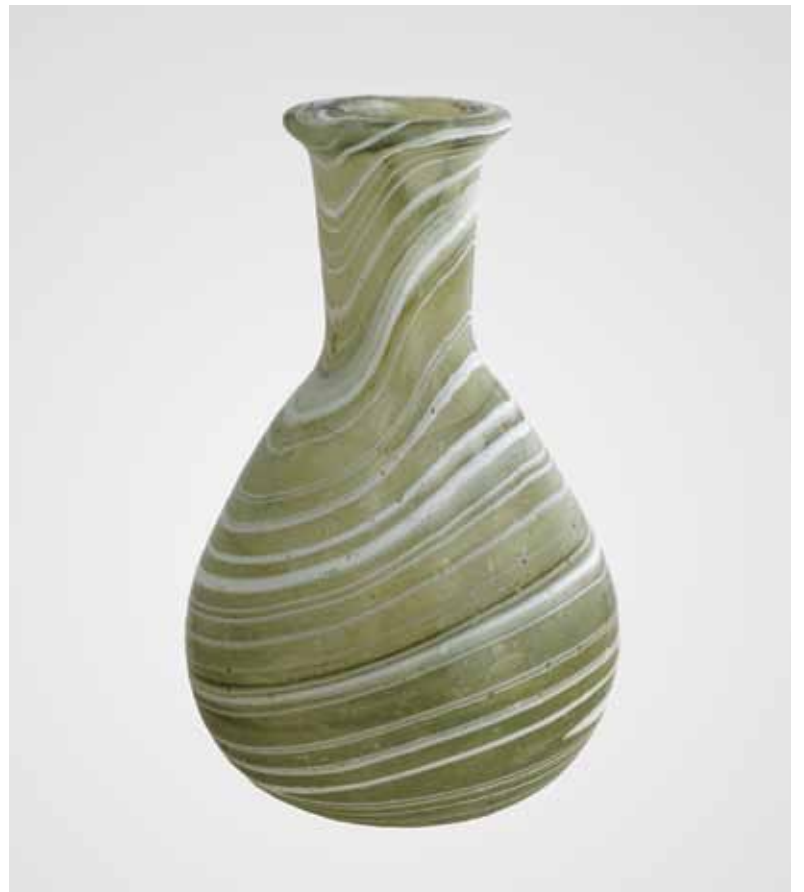
Publicirano:
Fadić 1997: 85, kat. br. 85

Analogije:
Isings 1957: 42, tip 28a
Calvi 1968: 35, tip Hx, T. A. 16
Israeli 2003: 209, kat. br. 244

J. J.

23.

24.

25.

25. BALZAMARIJ

Salona

kraj 1. st. pr. Kr. – sredina 1. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 6,3 cm; promjer tijela 4,7 cm;

promjer oboda 2 cm

Arheološki muzej u Splitu; G-86

Piriformni balzamarij od neprozirnog, slobodnog puhanog stakla, čija je podloga tamnosmeđe boje s gusto apliciranim i utisnutim nitima od bijelog stakla. Na dnu su te niti raspoređene u uzorak sličan ptičjem peru kojemu se naziru obrisi u linijama razvučenima po cijelom tijelu. Obod vrata je izvučen van i s gornje strane zaravnjen, a prijelaz u vrat je sužen. Dno je zaravnjeno.

Publicirano:

Fadić 1997: 79, kat. br. 3

Buljević 2002: 397, kat. br. 35

Buljević, Ivčević 2007: 17

Analogije:

Isings 1957: 40, forma 26a

Calvi 1968: 35, grupa Hα, 35, T. A. 16

Roffia 1993: 102, 103, kat. br. 144-164

Arveiller-Dulong, Nenna II 2005: 30, kat. br. 92

Mandrzzato, Marcante 2007: 14, kat. br. 12

J. J.

26.

26. BALZAMARIJ STRUKIRANOG TIJELA

Salona

2. pol. 1. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 5,3 cm; promjer tijela 3,4 cm;

promjer oboda 1,7 cm

Arheološki muzej u Splitu; G-115

Balzamarij strukiranog tijela od prozirnog, slobodno puhanog stakla zelene boje. Prijelaz iz tijela u vrat je stisnut, kao i tijelo po sredini. Dio tijela ispod struka uže je od gornjeg dijela tijela koje se sužava prema vratu s naglašenim ramenom. Dno je zaravnjeno.

Publicirano:

Fadić 1997: 81, kat. br. 38

Buljević 2002: 394, kat. br. 10

Analogije:

Calvi 1968: grupa L, 38, kat. br. 116, T. 4. 2

The Constable-Maxwell Collection of Ancient Glass

1979: 59, kat. br. 87

Whitehouse I 1997: 74, kat. br. 208

Mandrzzato, Marcante 2007: 20, kat. br. 223

J. J.

27.

BOČICA (BALZAMARIJ)

Iberija

1. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 9,6 cm; promjer tijela 4,3 cm;

promjer otvora 2 cm

*Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i
Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);*

ATM 1445

Bočica od modrog stakla izrađena je tehnikom puhanja. Površina bočice je djelomice prekrivena irizacijom. Cijelo oplošje bočice urešeno je valovitim, izvijenim nitima mliječnog stakla nejednake širine stopljenim s površinom stijenke. Suzoliko tijelo ravnog dna izdužuje se u vitki vrat koji se na samom vrhu zvonoliko proširuje i završava izvijenim obodom otvora. Rub otvora bočice gladak je i zaobljen.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 448, kat. br. 758

Ratković-Bukovčan 2004: 32, 97, kat. br. 56

Analogije:

Gläser der Antike-Sammlung Erwin Oppenländer

1974: 132, br. 358; 134, br. 371-373

Calvi 1969: tabla v, br. 1-5

L. R. B.

27.

28.
TANJUR

okolica Šibenika
kraj 1. st. pr. Kr. – 1. st.
tehnika savijanja preko kalupa
visina 1,9 cm; promjer oboda 8,6 cm
Arheološki muzej u Splitu;
zbirka Lukanović, G-1558

Plitki, okrugli tanjur od djelomično prozirnog, polikromnog stakla puhanog u kalup, izvedenog u tehnici millefiori od šarenih vrpca modre, žute, zelene, crvenosmeđe i bijele boje te raznobojnih štapića. Obod je neravno zaobljen i zaključen vrpcom plavog stakla. Dno je konkavno.

Publicirano:
von Saldern 1964: 44, sl. 5
Damevski 1976: 65, T. X.1
Fadić 1997: 89, kat. br. 173

Analogije:
Goethert-Polaschek 1977: forma 2, kat. br. 4-6, str. 15, 16, T. 28. 1
Israeli 2003: 90, kat. br. 93
Mandrizzato, Marcante 2005: 25, kat. br. 176

J. J.

29.
ČAŠA

Nezakcij, nekropola u luci Budava
(kod Kavrana), paljevinski grob
kraj 1. st. pr. Kr. – poč. 1. st.
tehnika oblikovanja pomoću kalupa
visina 11,4 cm; promjer dna 7,1 cm;
promjer otvora 16,2 cm
Arheološki muzej Istre, Pula; AMI A-5395

Staklena čaša koničnog tijela s niskom koničnom nožicom, stepenasto naglašenog otvora. Staklo neprozirno, višebojno, ukrašeno prugama u obliku slova V u bijeloj, crnoj, žutoj i zelenoj boji. (četiri puta ponovljen motiv). Na rubu na jednom mjestu tirkizno plava boja.

Publicirano:
Gnirs 1915: 133, sl. 86
Fadić 1997: 171, br. 144

Analogije:
Isings 1957: 57, Form 41b
Mandrizzato, Marcante 2005: 86, kat. 172-174 (dekoracija)

A. S.

30.
POSUDICA

Zadar, antička nekropola, arheološka
istraživanja 1975., grob 14
2. pol. 1. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 2,9 cm; širina 3,6 cm
Muzej antičkog stakla; A9924

Višebojna neprozirna posudica biko- nična tijela i uvijena prstenasta oboda.

Publicirano:
Nedved 1980: tab. 3
Fadić 1997: 129, kat. br. 64

Analogije:
Isings 1957: 88-89, oblik 68

I. F.
B. Š.
A. E. B.
A. Š.

31.
AMFORISK

Zadar, antička nekropola, arheološka
istraživanja 1975., grob 14
2. pol. 1. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 7, 2 cm; širina 3,7 cm
Muzej antičkog stakla; A9921

Amforisk neprozirna stakla crvenkaste boje, blago spljoštena tijela i uvijena

oboda. Dvije prstenaste ručke aplicirane su na ramena recipijenta i pod obodom.

Publicirano:
Nedved 1980: tab. 3
Fadić 1997: 129, kat. br. 76

Analogije: nisu poznate

I. F.
B. Š.
A. E. B.
A. Š.

32.
BRODIĆ

Salona
sredina 1. ili 2. pol. 1. st.
obrada pomoću kalupa
dužina 15,43 cm; širina 4,96 cm;
visina krme 4 cm
Arheološki muzej u Splitu; AMS-72155

Brodic od lijevanog, rezanog, brušenog i poliranog poluprozirnog zelenog stakla, glatkih stijenki, izduženog ovalnog trupa. Vrh pramčane statve ili ašte srcolikog je oblika, a krma je svijena visoko iznad kobilice ili kolumbe.

Publicirano:
Buljević 2013

Analogije:
Calvi 1974-1975: 479-486
Harden et al. 1987: 19, 48, kat. br. 24

Z. B.

29.

30.

31.

33.

BOCA U OBLIKU RIBE

Zadar, antička nekropola, arheološka
istraživanja 2005., grob 59

2. pol. 1. st.

tehnika puhanja u kalup

visina 22,7; širina 6,4

Muzej antičkog stakla; A9095

Reljefna boca tijela u obliku ribe blijedo zelenkaste boje, dužeg cilindričnog vrata i uvijenog prstenastog oboda. Jasno vidljivi spoj na hrptu posude pokazuje, da je puhana u dvodijelni kalup.

Publicirano:

Fadić 2011: 123-135

Analogije:

Ravagnan 1994: 52, br. 66

Kunina 1997: 278, 281, br. 152

Antonaras 2009: forma 119, 283-285, kat. br. 497,
tab. 32

I. F.

B. Š.

A. E. B.

A. Š.

34.

STAKLENA RIBA

istočni Mediteran

1. st. – 2. st.

tehnika slobodnog puhanja,

ukras apliciran

duž. 16,8 cm; visina 5,1 cm; širina 2,8 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-11964

Riba je izrađena tehnikom slobodnog puhanja. Osnova je od bijelog stakla na koju su nanesene niti od žutog, crvenog i plavog stakla koje su zatim razvučene tvoreći efekte *pera* (featherlike). Osnova je, nakon toga, zagrijavanjem i puhanjem oblikovana u ribu. Na nju su reljefno aplicirana plava nit koja je tripud obavijena na mjestu prijelaza glave u tijelo. Istim plavim staklom su izrađene oči, usta, ledna i bočne peraje. Donja peraja i donja bočna peraja izrađene su od žutog stakla. Istim staklom je uokviren i završetak repa. U ustima je manji četvrtasti otvor.

Publicirano:

Šiljeg, Gregl 2012: 147

Analogije:

Glass from the ancient world 1957: 163, kat. 334

Newby 1993: 22

Kunina 1997: 158, 159, 294, ill. 123, 124, cat. 200

Whitehouse 2001: 210, 211, 358, cat. 774, 775

Ba. Š.

32.

33.

34.

35.

35. VRČIĆ CILINDRIČNA TIJELA

Zadar, antička nekropola, arheološka istraživanja 2006., paljevinski grob 506 2. trećina 1. st.

tehnika puhanja u kalup

visina 9,7 cm (v. s ručkom 10,0); širina 5,1 cm; širina dna 3,3 cm; promjer otvora 2,3 cm

Muzej antičkog stakla; A9786

Vrčić cilindrična tijela. Vrat se kontinuirano sužuje prema otvoru. Obod je horizontalan s prstenastim rubom. Ručka je aplicirana pod obodom i na ramenu. Središnji poligonalni dio tijela podijeljen je na šest pravokutnih polja od kojih svako sadrži reljefne dionizijske simbole (ukriženi pastirski štapovi, vrč, amfora, siringa, plata, krater). Na ravnom dnu otisnuta su dva reljefna koncentrična kruga s umbom u središtu.

Publicirano:

Fadić, Štefanec 2010: 326

Analogije:

Stern 1995: 162

Antonaras 2009: 276, br. 115

I. F.

B. Š.

A. E. B.

A. Š.

36. ČAŠA

Asseria

2. pol. 1. st.

tehnika puhanja u kalup

visina 13,5 cm; promjer dna 4,2 cm;

promjer oboda 6,25 cm

Arheološki muzej u Splitu; G-1551

Čaša sa stiliziranim prikazom Herkulove toljage, odnosno tzv. Lotus čaša, od prozirnog, zelenkastomodrikastog stakla, puhanog u kalup, na čijem se tijelu uz niz trostepenastih čvorova i malih kružnih reljefnih ispupčenja, u donjem nizu, nalaze maske satira koje se izmjenjuju s kazališnim maskama.

Publicirano:

Damevski 1976: 69, T. XII. 5

Kirigin 1979: kat. br. 476

Fadić 1988: 22-70

Fadić 1997: 89, kat. br. 194

Fadić 2005: 75-98

Analogije:

Isings 1957: forma 31, 45, 46

Stern 1995: 104, sl. 8

Ravagnan 1994: 17, kat. br. 233

Larese 2004: 54, kat. br. 233, T. VIII

Israeli 2011: 77

J. J.

36.

37.

BOČICA

Sidon

1. st.

tehnika puhanja u kalup

visina 6 cm; promjer tijela 4,7 cm;

promjer oboda 1,2 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i

Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1359

Bočica od prozirnog modrog stakla izrađena je puhanjem u reljefno obrađen kalup. Površina joj je prekrivena irizacijom. Na nisko podnožje, na dnu kojeg su otisnuti tragovi trodijelnog kalupa, nastavlja se oblo tijelo heksagonalnog presjeka. Donji dio bočice obavijen je nizom ispupčenih «bobica» raspoređenih u međusobno odijeljena polja. Oplošje u središnjem dijelu trbuha bočice obavijeno je, pak, reljefno ispupčenim dekorativnim motivom – u ujednačenim pravokutnim poljima smještene su naizmjenice po jedna velika posuda na nozi s voćem i visoka, prazna vaza. Nad svakim poljem se, kao nastavak, nalazi maleno ispupčeno polje koje završava lukom. Na tijelo se nastavlja (okrhnut) vrlo kratak i uzak vrat. Rub njegova otvora oštar je i neobrađen.

Publicirano:

Ratković-Bukovčan 2004: 25, 51, 83, kat. br. 29

Analogije:

Gläser der Antike – Sammlung Erwin

Oppenländer 1974: 142, br. 401 – 405

Glass at the Fitzwilliam Museum 1978: 32, br. 54b

Bergman 1980: 60, foto. br. 51

Kunina 1997: 297, br. 134 – 136

Whitehouse 2001: 36, 37, br. 506, br. 507

L. R. B.

37.

38.

38. MOZAIK

Italija

2. st.

Mozaik, tehnika rezanja stakla na malene kockice (tesserae)

visina 9 cm; duž. 16,5 cm; širina 3,3 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1383

Mozaik s ljupkim prikazom ptice i leptira izrađen je od malenih kockica raznobojnog stakla (tesserae). Ptica koja je prikazana bočno smještena je u središnjem dijelu mozaika na zelenoj podlozi, a ispred nje prikazan je leptir uzdignutih, šarenih krila. Vitko, gipko tijelo ptice prelijeva se u sivoj, bijeloj i žutoj boji na trbuhu i vratu i skladno stapa s tamnijim sivim nijansama i crnom bojom na krilima i repu. Na glavi žive crvene i narančaste boje ističe se veliko crno oko. Krhko, crno tijelo leptira nadvisuju velika, široka krila sive, bijele, narančaste i crvene boje. Gornji dio mozaika je svijetlo plave boje, koja dočarava širinu i mirnoću vedrog neba.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 447, kat. br. 7. 48

Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 14

Ratković-Bukovčan 2004: 33, 34, 59, 102, kat. br. 67

Vodič Muzeja Mimara 2007: 21, foto. br. 9

Analogije:

Whitehouse 2001: 36, predmet pod br. 33

L. R. B.

39.

REBRATA ZDJELA

šire zadarsko područje

2. četvrtina 1. st. pr. Kr. – poč. 1.

tehnika lijevanja i prešanja

visina 5,1 cm; širina 17,8 cm

Muzej antičkog stakla; A10077

Plitka rebrasta zdjela izrađena u mozaik tehnici od ljubičastog i bijelog stakla debljih stijenki. U unutrašnjosti posude vidljive su plitke gravirane linije. S vanjske strane recipijenta nalaze se 23 rebra. Zdjela je rekonstruirana.

Publicirano:

Fadić 1997: 172, kat. br. 145

Analogije:

Isings 1957: 18-19, oblik 3a

Petru 1972: 36, T. 21:17

Milleker 2000: 63-64, kat. br. 50

I. F.

B. Š.

A. E. B.

A. Š.

39.

40.

REBRATA ZDJELICA

Zagreb-Stenjevec, grob 13,
iskopavanje 1896.

1. st.

tehnika savijanja preko kalupa
visina 5,5 cm; promjer oboda 128 mm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11717

Kompletno sačuvana zdjelica od stakla
plave nijanse. Tijelo ukrašeno sa 17 re-
bara, rub ukošen prema van, dno malo
uvučeno.

Publicirano:

Hoffiller 1904: 173, sl. 68/6
Damevski 1976: 64, tab. VII/3
Gregl 1989: 18, tab. 4/1
Fadić 1997: 88, 172

Analogije:

Morin-Jean 1922-1923: 122, form. 68
Berger 1960, 18, tab. 18:32
Isings 1957, Form 3a
Czurda-Ruth 1979, 26-34, Taf. 12, kat. 114

Z. G.

40.

41.

ZDJELICA S REBRIMA

nepoznato nalazište

1. st

tehnika prevlačenja preko kalupa
visina 5,1 cm; promjer otvora 12,8 cm
Muzej za umjetnost i obrt; 18908

Zdjelica od plavog transparentnog
stakla. Baza okrugla, lagano svede-
na. Polukuglasto dublja tijelo zdjelice
ukrašeno je s vanjske strane oplošja
naglašenim vertikalnim rebrima, koja
se spajaju u lagano konveksnom dnu.
Pojas uz otvor potpuno je gladak.
Zdjelica ovog tipa vjerojatno ima izvor
na području Sirije i Palestine, no širi se
po zapadnim regijama Carstva, počev-
ši od vremena Augusta i traje do kraja
prvog st.

Nije publicirano

Analogije:

Isings 1957: 18-19, form 3a
Czurda Ruth 1979: 26-30, Taf. 12/114
Kraskovská 1981: 11
Barkóczy 1988: 61, Taf. III/31
Sternini 1990: 146, 152, cat. n. 602
Fadić 1997: cat. no. 146
Zampieri 1998: 160, cat. n. 256
Larese 2004: 80, cat. n. 345

S. K. T.

M. L.

41.

42.

43.

44.

45.

42.

ZDJELICA

*Velika Mrdakovica, grob 108
sredina 1. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 5 cm; promjer otvora 9,2 cm
Muzej grada Šibenika; AO 12500*

Kupa je rađena od plavoga stakla i sačuvana u cijelosti. Tijelo joj je kalotastog oblika i po sredini ukrašeno plastično izvedenim uskim okomitim izbočenjima, dno zaravnjeno, a vrat postavljen okomito i izvijen prema van. Cijela kupa je s vanjske strane dekorirana bijelim linijama staklenih niti. One se na vratu i gornjem dijelu tijela protežu vodoravno, dok su one oslikane preko rebrastih izbočenja u vidu valovnice. Na donjoj četvrtini tijela vidljivi su ostaci boje u tragovima.

Publicirano:
Brusić 2000: 29
Fadić 1998: 173, kat. br. 149

Analogije:
Facchini 1999: 172, kat. br. 398
Casagrande, Ceselin 2003: kat. br. 166
Casagrande, Ceselin 2003: kat. br. 241
Fadić 1997: kat. br. 148

T. B.

46.

43.

REBRATA ZDJELICA

*Aleksandrija
1. st.
tehnika prevlačenja preko kalupa
visina 5,7 cm; promjer oboda 9,5 cm
Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i
Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);
ATM 1767*

Zdjelica izrađena mozaičnom tehnikom pomoću kalupa. Modra osnovna smjesa prošarana je nitima i nepravilnim komadićima bijelog stakla – ukras tisuću cvijetova. Donji dio zdjelice, pravilnog kružnog oblika, dekoriran je vertikalnim, ispupčenim rebrima, dok je pojas uz sam otvor gladak. Rub otvora je zaobljen.

Publicirano:
Ratković-Bukovčan 2001: 26, br. 16
Tomorad 2003: 68, foto. br. 68
Ratković-Bukovčan 2004: 22, 49, 76, kat. br. 17

Analogije:
Gläser der Antike – Sammlung Erwin Oppenländer 1974: br. 325
Goldstein 1979: br. 467

L. R. B.

44.

ZDJELICA

*Skradin-Maraguša
1. – poč. 2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 4,7 cm; promjer 12,2 cm
Muzej grada Šibenika; 11799*

Staklena zdjelica konično zaobljenog tijela plavkaste boje stakla. Obod je izvijen prema van i zadebljan. Postolje je prstenasto oblikovano i blago izvijen prema van. Dno je po sredini zadebljano i ispupčeno prema van s unutarnje strane posude, dok je s vanjske strane blago udubljeno prema sredini na kojoj se primjećuje neznatno oštećenje.

Publicirano:
Pedišić 1998: 19, 28
Pedišić 2001: 75

Analogije:
Isings 1957: forma 42a
Bonomi 1996: 162-163

T. B.

45.

ZDJELICA

*Salona
1. – 3. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 4,2 cm; promjer tijela 7 cm;
promjer oboda 6 cm
Arheološki muzej u Splitu; G-1396*

Bikonična zdjelica vrećastog oblika od slobodno puhanog, prozirnog, modrog stakla stijenki „S“ profilacije. Obod je zadebljan i zaravnjen. Dno je blago konkavno.

Publicirano:
Bulić 1905: 14
Kirigin 1984: 124, kat. br. 14, T. X. 14
Fadić 1997: 88, kat. br. 150

Analogije:
Calvi 1968: grupa E, 68, kat. br. 176, T. 11. 5
Whitehouse I 1997: 249, kat. br. 424
Arveiller-Dulong, Nenna 2005: 28, kat. br. 18, 19
Mandrizzato, Marcante 2005: 27, kat. br. 217

J. J.

46.

ZDJELICA

*Salona
1. st.
tehnika obrade u kalupu
visina 5,7 cm; promjer dna 5,4 cm;
promjer oboda 11,6 cm
Arheološki muzej u Splitu; G-1397*

Hemisferična zdjelica od zelenog stakla puhanog u kalup, zaravnjenog i zadebljanog oboda izvučenog prema van, s prstenastom nogom.

Publicirano:
Bulić 1905: 14
Kirigin 1984: 125, kat. br. 28, T. XI. 28
Fadić 1997: 88, kat. br. 151

Analogije:
Isings 1957: forma 42a, 58
Biaggio Simona I 1991: 5-3.2, 82, fig. 39. 163. 2. 134
Whitehouse I 1997: 74, kat. br. 91

J. J.

48.

47.
ZDJELICA

nepoznato nalazište
2. pol. 1. st. – 2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 4,9 cm; promjer dna 6 cm;
promjer otvora 14,3 cm
Muzej za umjetnost i obrt; 18907

Okrugla zdjelica od prozirnog, lagano obojenog stakla. Baza okrugla, lagano svedena. Stranice konično zakošene, glatke bez dekoracije. Osim trake na samom obodu na zdjelici nema nikakve dekoracije.

Nije publicirano

Analogije:
Isings 1957: 58, 59, Form 42
Hayes 1975: 201, Pl. 15/196
Bonomi 1996: 162, cat. n. 366

S. K. T.
M. L.

48.
ZDJELA

Osijek, Donji grad, nalaz iz sarkofaga
2. – 3. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 6 cm; promjer oboda 10,2 cm;
promjer dna 3 cm
Muzej Slavonije, Osijek; MSO 9002

Tijelo polukuglastog oblika. Usta su široka s ravno oblikovanim rubom. Dno je blago udubljeno u sredini. Zdjela je ukrašena brušenim ukrasom u dva pojasa. U gornjem pojasu nalazi se motiv ovala razdijeljenih horizontalnim linijama, dok je donji pojas ukrašen motivom šesterokuta koji u sredini ima kružnicu, dok se s vanjske strane između krakova nalaze manje kružnice. Zdjela je izrađena slobodnim puhanjem od stakla bijele boje. Ukras je izrađen brušenjem.

Publicirano:
Bulat 1976: 91, br. 27, T. IV/4, T. VII/3
Šaranović-Svetek 1986: 58, br. 13, T. 1/8
Fadić 1997: 177, cat. n. 167
Göricke Lukić 2000: 89, T. XXIII/1

Analogije:
Morin-Jean 1936: 236, Fig. 321
Barkóczy 1988: 64, 65, T. IV, cat. n. 39, 42
Cabart 2003: 170, Fig. 7

M. L.

49.
ZDJELA

Tekić–Treštanovačka gradina, grob 19
4. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 4,8 cm; promjer oboda 13,2 cm
Gradski muzej Požega; A-1145

Mala staklena zdjela, polukalotastog oblika. Rub posude je ravan, a ispod njega je plitki žlijeb. Staklo je prozirno, svijetlo zelenkaste boje s mjehurićima zraka.

Publicirano:
Sokač-Štimac, Bulat 1974: 125, 129, Tab. I:1; 132, Tab. II:1
Migotti 1994: 56, 59; 119, kat. 164b
Slavonija, Baranja i Srijem 2009: 125, kat. br. 396

Analogije:
Demo 1994: 119, kat. br. 164b

M. P.

50.
PLITICA

Zadar, antička nekropola, arheološka istraživanja 1989., paljevinski grob 231
posljednja četvrtina 1. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 2,1 cm; širina 13,4 cm
Muzej antičkog stakla; A8045

Plitica ravnog dna izrađena od smaragdno-zelenkastog stakla tankih stijenki. Rub oboda je prstenast.

Nije publicirano

Analogije:
Isings 1957: 61, oblik 46
Larese, Zebirnati 1998: 153, kat. br. 85
Fadić 1997: 188, kat. br. 185

I. F.
B. Š.
A. E. B.
A. Š.

47.

49.

50.

50006
H. C. 1200
C. B. 1200

51.

51.
TANJUR

Salona

1. st.

tehnika savijanja preko kalupa
visina 4 cm; promjer oboda 17,1 cm
Arheološki muzej u Splitu; G-36

Tanjur glatkih stijenki od polikromnog smeđeg i ljubičastog stakla, s bijelim uzorcima, izveden u tehnici millefiori. Obod je zaobljen. Dno konkavno.

Publicirano:

von Saldern 1964: 43, sl. 4
Damevski 1976: 65, T. IX. 1
Fadić 1997: 89, kat. br. 175

Analogije:

Goethert-Polaschek 1977: 15, forma 1, kat. br. 1-3
Goldstein 1979: 180, kat. br. 467, T. 24
Roffia 1993: 57, kat. br. 28
Ravagnan 1994: 225, kat. br. 453

J. J.

52.

52.
PLITKA ZDJELICA

nepoznato nalazište

kraj 1. st. – 2. st.

tehnika slobodnog puhanja
visina 3,3 cm; promjer dna 5,7 cm;
promjer otvora 13,2 cm
Muzej za umjetnost i obrt; 18906

Plitka zdjelica od bezbojnog prozirnog stakla. Dno je lagano konveksno i iz njega se stepeničasto izdižu ravne stijenke. Na obodu otvora zataljena tanka traka, a na dvije nasuprotne strane ukrašen je s dekorativnim vitičastim trakama koje imitiraju drške.

Nije publicirano

Analogije:

Isings 1957: 59, Form 43
Hayes 1975: 200, Pl. 14/194, 195
Arveiller-Dulong, Nenna 2005: 37, cat. n. 9, 191,
cat. n. 524, 525, 526

S. K. T.
M. L.

53.
TANJUR

nepoznato nalazište

2. pol. 1. st.

tehnika slobodnog puhanja
promjer dna 5,6; promjer otvora 18,8 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-17752

Tanjur od plavog stakla, ravnog ruba s prstenastim dnom, ukrašen s četiri kanelure s vanjske strane ruba.

Publicirano:

Na tragovima vremena, Iz arheološke zbirke Mateja Pavletića 2004: 16, kat. br. 100

Analogije: nisu poznate

I. O. R.

53.

54.

54.
TANJUR

Salona
3. – 4. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 4,2 cm; promjer oboda 17,2 cm
Arheološki muzej u Splitu; G-37

Tanjur od prozirnog zelenkastog stakla, puhanog u kalup, ukrašenog geometrijskim ukrasima urezanim i uglačanim po vanjskoj strani stijenke. Obod je zaravnjen.

Publicirano:
von Saldern 1964: 46, sl. 11
Fadić 1997: 89, kat. br. 186

Analogije:
Isings 1957: forma 116b, 144-145
Fremersdorf 1961: 65, 66, T. 132
Goethert-Polaschek 1977: 29, forma 15a, kat. br. 71, T. 31. 32

J. J.

55.
ČAŠA

Zagreb-Stenjevec, izvan grobnih cjelina
1. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 8,8 cm; promjer dna 3,8 cm;
promjer oboda 9,1 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11749

Čaša na prstenasto izvučenoj nozi, tijelo blago konveksno s jače razgrnutim obodom, a prema dnu suženo i oblo.

Publicirano:
Fadić 1997: 198, kat. 203

Analogije:
Barkoczi 1988: kat. 65
Lazar 2003: 92, tip 3. 3. 1

Z. G.

56.
ČAŠA

Salona
kraj 1. – 2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 11,3 cm; promjer dna 4 cm; promjer tijela 6,05 cm; promjer oboda 6,3 cm
Arheološki muzej u Splitu; G-64

Konična čaša od slobodno puhanog, prozirnog, žućkasto-zelenkastog stakla s višestrukim udubljenjima na tijelu koji se šire prema zaravnjenom obodu. Dno je konkavno.

Publicirano:
Fadić 1997: str. 89, kat. br. 193

Analogije:
Isings 1957: forma 32, 46, 47
Larese, Zerbinati 1998: 114, kat. br. 41
Larese 2004: 25, T. LXXIII, kat. br. 41

J. J.

55.

56.

57.
ČAŠA

Sisak

1. st. – 2. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 10,7 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-8196

Tijelo bikoničnog oblika. Širok, zadebljan rub. Prstenasta noga. Izrađena slobodnim puhanjem od stakla svijetlo zelene boje.

Nije publicirano

Analogije:

Isings 1957: 50, Form 36b

Hayes 1975: 67, kat. br. 137

Barkóczy 1988: 72, Taf. LXXI/68

M. L.

58.
ČAŠA S
UDUBLJENIMA

nepoznato nalazište
2. pol. 2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 7,5 cm; promjer dna 4 cm;
promjer otvora 6,5 cm
Muzej za umjetnost i obrt; 18896

Četverostrana čaša, glatkih obliha stranaica s naglašenim udubljenjima na oplošju, po svako na jednoj strani. Iznad ramena uzdiže se šira prstenasta zona koja je potpuno glatka i bez dekoracije, a od tijela čaše odijeljena je tankom linijom. Sam otvor je zaobljen i zadebljan. Dno čašice također je oblo, neznatno konveksno i postavljeno je na maloj plosnatoj bazi.

Nije publicirano

Analogije:
Massabo 1999: 83, cat. n. 36
Fadić 1997: 196, cat. n. 198
Foy, Nenna 2001: 186, cat. n. 318

S. K. T.
M. L.

59.
ČAŠA

Solin
1. st. – 2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 12 cm; promjer dna 3,7 cm; promjer
tijela 8,3 cm; promjer oboda 7,2 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11247

Čaša od prozirnog stakla ovalnog je oblika. Kružno postolje postupno prelazi u tijelo čaše na koje se nastavlja cilindričan rub zadebljanog oboda. Brušeno horizontalno rebro dijeli rub od tijela posude. Dno posude je ravno.

Nije publicirano

Djelomične analogije:
Lazar 2003: 96, sl. 32, 3.4.1

K. F.

60.
ZDJELICA S
OVRATNIKOM

nepoznato nalazište
2. pol. 1. st. – 2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 6,8 cm; promjer dna 5 cm;
promjer oboda 11 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11863

Zdjelica od stakla plavozelene nijanse / od prirodno obojenog stakla plavozelene nijanse. Na prstenasto postolje položeno je kalotasto tijelo koje se lagano širi prema profiliranom ovratniku. Ovratnik je cilindričnog oblika, istaknutog donjeg nabora. Rub posude je blago izvijen prema van. Dno je lagano uvučeno.

Publicirano:
Damevski 1976: 65, 81, T. IX, 4

Analogije:
Morin – Jean 1922-1923: 129, forme 86, fig. 167
Isings 1957: 89, forma 69
Doppelfeld 1966: 37, gruppe 2.5, fig. 34
Petru 1976: 26, T. III: 4, 5, 6
Ravagnan 1994: 184, kat. br. 380-382
Fadić 1997: 88, kat. br. 154
Lazar 2003: 69,76-77 sl.29: 2.4.5

K. F.

58.

59.

60.

61.

ČAŠA

Ludbreg

2. pol. 4. – 1. pol. 5. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 6,7 cm; promjer otvora 8,4 cm

Gradski muzej Varaždin; 3728

Čaša polukuglastog oblika. Dno je ravno. Rub čaše je okrenut prema van. Čaša je izrađena od stakla tamnozeleno nijanse slobodnim puhanjem. Površina čaše nije ukrašena.

Publicirano:

Fadić 1997: 200, kat. br. 207

Migotti 1994: 61, 111, n. 142 B

Analogije:

Isings 1957: 113, 114, form 96a

Keller 1971: Taf. 18/2

Šaranović-Svetek 1986: 13, Taf. II/4

Arveiller-Dulong, Nenna 2005: 455, cat. n. 1275

K. F.

M. L.

62.

ČAŠA

Zmajevac–Grob 46

4. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 7,8 cm; promjer oboda 7,5 cm

Muzej Slavonije, Osijek; AA20494

Tijelo čaše je polujajolikog oblika i sužava se prema dnu. Dno je ravno, a rub je blago izvučen prema van. Tijelo čaše je u središnjoj zoni ukrašeno plavim kapima, koje su postavljene na četiri nasuprotne strane. Izmjenjuju se motivi pojedinačnih kapi i kapi složene u trokutaste grozdove. Izrađena je slobodnim puhanjem, dok su kapljice naknadno dodane na posudu.

Publicirano:

Filipović 2010: 37, kat. br. 9

Analogije:

Isings 1057: 119, form 107b

Damevski 1976: 66, tab. xv/3

Šaranović-Svetek 1986: 13, 14, T. II/8

Barkóczy 1988: 99, 100, Taf. XIV/ 152

Fadić 1997: 200, cat. n. 206

Whitehouse 1997: 218, cat. n. 376

Arveiller-Dulong, Nenna 2005: 456, cat. n. 1276

Lazar 2004: 120, 121, Sl. 35/3.10.2

S. F.

M. L.

63.

ČAŠA

Zmajevac–Grob 77

4. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 6,9 cm; promjer oboda 7,8 cm

Muzej Slavonije, Osijek; AA20622

Čaša polukuglastog tijela. Rub je blago izvučen prema van. Dno je zaravnjeno. Tijelo čaše je bez dekoracije. Izrađena je slobodnim puhanjem od prozirnog stakla žutozelene nijanse.

Publicirano:

Filipović 2010: str. 55, kat. br. 52

Analogije:

Isings 1957: 113, 114, form 96a

Keller 1971: Taf. 18/2

Damevski 1976: 66, Tab. xv/2

Gregl 1994: 124, kat. br. 175

Šaranović-Svetek 1986: 13, Taf. II/4

Simoni 1994: 111, 142b

Arveiller-Dulong, Nenna 2005: 455, kat. br. 1275

S. F.

64.

ČAŠA

Popov Dol

2. pol. 4. st. – 1. pol. 5. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 6,3 cm; promjer ruba 8,1 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-11411

Tijelo polukuglastog oblika. Širok, ravno oblikovan, odrezan stepenast rub. Dno blago udubljeno po sredini.

Publicirano:

Damevski 1976: 66, Tab. xv/2

Gregl 1994: 124, kat. br. 175

Analogije:

Isings 1957: 113, 114, form 96a

Keller 1971: Taf. 18/2

Šaranović-Svetek 1986: 13, Taf. II/4

Demo 1994: 111, 142b

Arveiller-Dulong, Nenna 2005: 455, kat. br. 1275

M. L.

61.

62.

63.

64.

65.
ČAŠA

Sisak

4. st. – 1. pol. 5. st.

tehnika slobodnog puhanja, ukras
apliciran

visina 8 cm; promjer ruba 9,5 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-7685

Tijelo polukuglastog oblika. Ravno oblikovan rub, okrenut prema van. Ravno dno. Tijelo čaše ukrašeno je staklenim kapljicama nasuprotno postavljjenima u skupini po jedna i dvije kapljice. Izrađena slobodnim puhanjem od stakla tamnozeleno boje, kapljice naknadno dodane na posudu.

Publicirano:

Damevski 1976: 66, tab. XV/3

Fadić 1997: 90, 200, cat. n. 206

Analogije:

Isings 1057: 119, form 107b

Šaranović-Svetek 1986: 13, 14, T. II/8

Barkóczy 1988: 99, 100, Taf. XIV/ 152

Whitehouse 1997: 218, kat. br. 376

Arveiller-Dulong, Nenna 2005: 456, kat. br. 1276

Lazar 2003: 120, 121, Sl. 35/3.10.2

M. L.

65.

66.
PEHAR NA NOZI

nepoznato nalazište

1. pol. 5. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 6,9 cm; promjer dna 4,4 cm; pro-

mjer otvora 6,7 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-11450

Pehar polukuglastog tijela, stoji na niskoj širokoj nozi, lagano zadebljanog ruba s kratkim, šupljim središnjim dijelom koji je uvučen u dno pehara.

Publicirano:

Fadić 1997: 90, 198, kat. br. 201

Analogije:

Morin-Jean 1922-1923: 136, forma 99, fig.179

Isings 1957: 139, forme 111

Doppelfeld 1966: 72-73, gruppe 4.5, fig. 180

Whitehouse 2005: 105, kat. br. 156, T. Blown vessels 338: 156

K. F.

66.

67.

68.

69.

67. ČAŠA

Tekić-Treštanovačka gradina, grob 124
4. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 12,1 cm; promjer dna 1,2 cm;
promjer otvora 8,2 cm
Gradski muzej Požega; 17.993

Čaša stožastog oblika, zaobljenog dna i blago udubljenog po sredini. Rub je ravan., prstenasto oblikovan bez zadebljanja. Prozirno staklo je svijetlo zelenkaste boje s mjehurićima zraka. Čaša je ukrašena plitkim, vodoravnim žlijebom postavljenim u gornjem dijelu.

Nije publicirano

Analogije:
Migotti 1994: 119, kat. br. 165
Migotti 2004: 159; 222, Tab III, sl. 3
Migotti 2004: 160, 161; 226, Tab. VII, sl. 2
Migotti 2009: 135; 205, T. XXI, sl. 5

M. P.

68. ČAŠA

Radovanci kod Velike, 1922., vinograd
Stjepana Stojčevića, zidana grobnica s
dvojnim ukopom, slučajan nalaz
4. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 10,8 cm; promjer dna 2,6 cm;
promjer otvora 10,8 cm
Gradski muzej Požega; K 1839

Staklena čaša stožastog oblika i ravnog dna koje je u sredini blago udubljeno. Ispod ravnog ruba je vodoravno postavljen žlijeb. Staklo je prozirno, svijetlo zelenkaste boje i s mjehurićima zraka. Čaša je ukrašena plavim kapljicama koje tvore po tri grozda, a između kojih je po jedna kapljica.

Nije publicirano

Analogije:
Sokač-Štimac 1999

M. P.

69. SVJETILJKA

vjerojatno Salona
2. pol. 4. – 1. pol. 5. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 13,4 cm; promjer dna 1,8 cm;
promjer oboda 8,2 cm
Arheološki muzej u Splitu; G-1771

Konična čaša, svjetiljka od bezbojnog, slobodno puhanog stakla, ukrašena horizontalnim incizijama. Konus završava blago konveksno izvučenim obodom koji je na vrhu uglačan. Iznad donje zone urezanih linija ostali su tragovi slučajno ogrebenih linija (od predmeta u kojem je stajala, stalak, obruč svijećnjaka). Dno je malog promjera. Svjetiljka ne može stajati ni kada je prazna.

Publicirano:
Buljević 1994: 259, kat. br. 13
Fadić 1997: 90, kat. br. 211

Analogije:
Isings 1957: forma 106d, 130, 131
Goethert-Polaschek 1977: forma 54, 74, kat. br. 314, T. 43-314
Arveiller-Dulong, Nenna II 2005: 452, kat. br. 1279

J. J.

70. ŠALICA

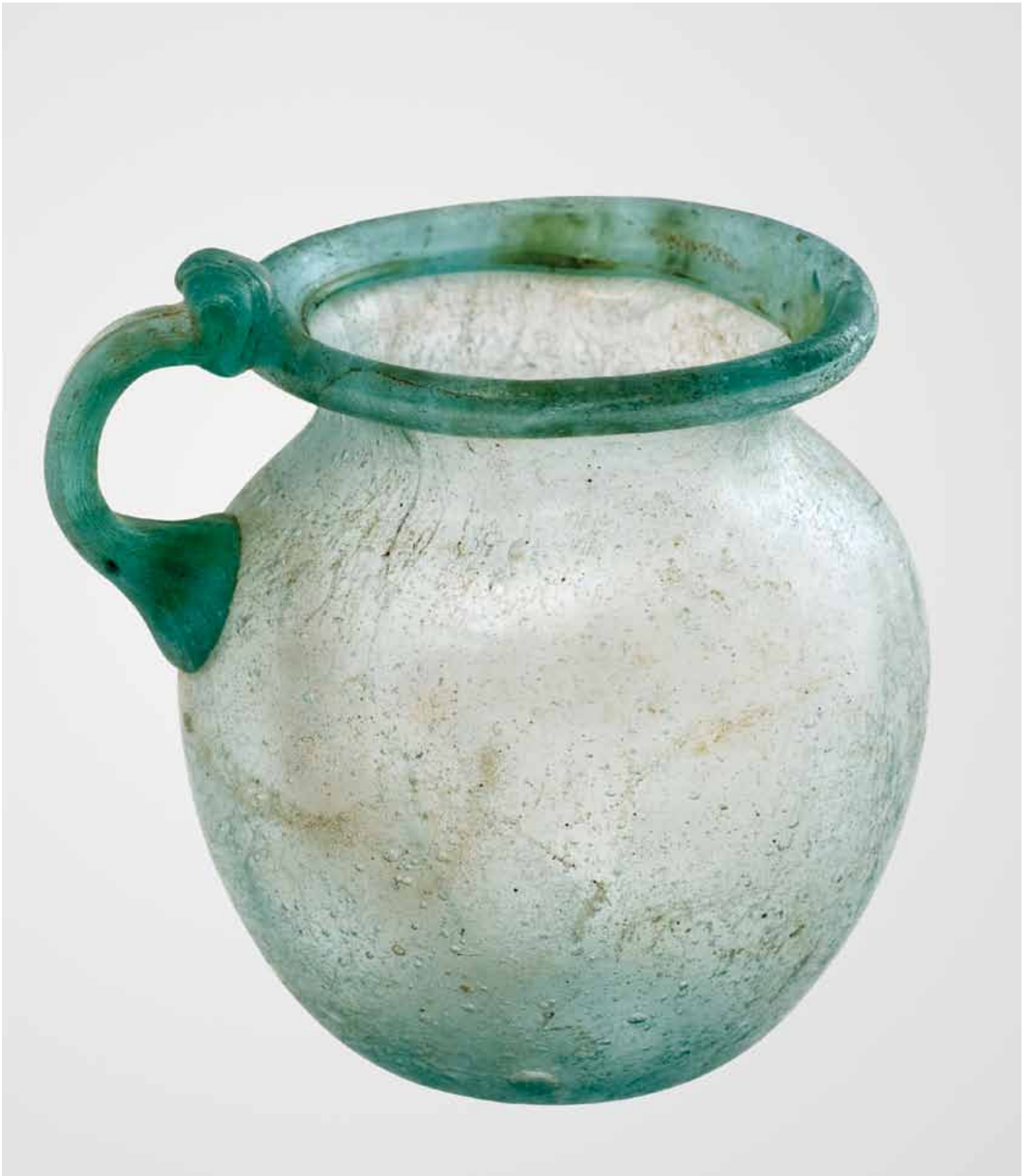
Zadar, antička nekropola, arheološka
istraživanja 2005., paljevinski grob 8
posljednja četvrtina 1. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 8,0 cm (visina s ručkom 8,4 cm);
širina 7,4 cm; promjer otvora 6,1 cm
Muzej antičkog stakla; A8989

Šalica trbušastog tijela izrađena od plavkastozelenkastog stakla tankih stijenki. Tijelo preko kratkog vrata prelazi u prstenast obod. Ručka kružnog presjeka s petljom aplicirana je na ramenu i obodu. Dno je ravno.

Nije publicirano

Analogije:
Isings 1957: 76, oblik 57
Fadić 1997: 181, kat. br. 169
Lazar 2008: 114, kat. br. 4

I. F.
B. Š.
A. E. B.
A. Š.

70.

71. VRČIĆ S RUČKOM

nepoznato nalazište

kraj 1. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 5,3 cm; širina vrata 1,2 cm,

širina tijela 4 cm

Arheološki muzej Istre, Pula; AMI-A-4939

Vrčić okruglog loptastog tijela, ravnog ramena cilindričnog vrata i prstenasto zadebljanog otvora. Ima jednu tanku uspravnu ručku koja je na vrhu savijena tako da nadvisuje otvor. Staklo prozirno zelenkasto, na tijelu sitne lopotaste aplikacije nejednake veličine, plave boje.

Publicirano:

Fadić 1997: 153, kat. br. 111

Analogije:

Isings 1957: 71, Form 54

Mandrizzato, Marcante 2005: 82, kat. 148

A. S.

72. VRČ

nepoznato nalazište

1. st.

tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup

visina 14,5 cm; promjer dna 9,5 cm;

promjer otvora 11,5 cm

Muzej za umjetnost i obrt; 18898

Vrč od prozirnog zelenkastog stakla. Baza okrugla, lagano svedena. Tijelo kuglasta oblika s tanjom ručkom koja spaja ramena i rub posude i završava iznad visine otvora posude. Otvor posude je vrlo plitak i lagano koničan s nataljenim rubom. Tijelo ukrašeno tankim izduženim polukružnim linijama koje tvore stilizirani geometrijski motiv mreže.

Nije publicirano

Analogije:

Isings 1957: 76, Form 57

Foy, Nenna 2001: 135, cat. n. 166-2,3 (cat. n. 277)

Laresse 2004: Tav. LXXXVII, cat. n. 612

S. K. T.

M. L.

72.

73.
ČAŠA

*Pula, Arsenalska ulica (nekadašnji Bulevar Borisa Kidriča) 1957., Grob 12
1. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 3,8 cm; širina tijela 5,2 cm
Arheološki muzej Istre, Pula; AMI-A-4496*

Čaša diskoidnog, bikoničnog tijela s jednom malom, okruglom, uspravno postavljenom ručicom na najširem dijelu tijela (carchesium). Čaša ima cilindričan vrat i prstenasto zadebljan otvor. Na dnu je odlomljena stopa nožice. Staklo je prozirno zelenkasto.

Publicirano:
Mlakar 1970: 3-21, 8, T. III, 14
Fadić 1997: 182, br. 171

Analogije:
Isings 1957: 50, Form 36

A. S.

73.

74.
VRČ CILINDRIČNOG
TIJELA

*nepoznato nalazište (šire zadarsko područje)
posljednja četvrtina 1. – 1. pol. 2. st.
tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup
visina 15,7 cm; širina 10,4 cm; promjer otvora 4,2 cm
Muzej antičkog stakla; A9936*

Vrč cilindričnog tijela s cjevastim vratom izrađen od plavkastog stakla tankih stijenki. Ručka sa tri rebra aplicirana je na ramenu i pod obodom. Dno je blago udubljeno.

Publicirano:
Fadić 1997: 164, kat. br. 138

Analogije:
Isings 1957: 67-68, oblik 51a

I. F.
B. Š.
A. E. B.
A. Š.

74.

75.

75. BOCA

nepoznato nalazište
2. pol. 1.st. – 1. pol.2.st.
tehnika slobodnog puhanja i
puhanja u kalup
visina 21,4 cm; promjer dna 15,5 cm;
promjer otvora 10,6 cm
Muzej za umjetnost i obrt; 18899

Boca od prozirnog zelenkasto obojanog stakla. Baza okrugla, ravna. Tijelo cilindrično, glatko sa dvije vrlo tanke horizontalne trake na trbuhu. Vrat kratak, završava kružnim otvorom i širim obodom. Jedna šira ručka koljenasto savijena ide od ramena do gornje visine vrata, ukrašena je reljefno „češljasto“.

Nije publicirano

Analogije:
Sorkina 1965: 68, Abb.1/15
Roffia 1993: 152 cat.n. 348
Kunina 1997: 173, cat.n. 141, 300 cat.n.233

S. K. T.
M. L.

76.

76. VRČ

Sisak
sredina 1. – poč. 2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 11,5 cm; promjer oboda 3 cm;
promjer dna 7,4 cm
Gradski muzej Sisak; 510:SIK 20247

Stakleni vrč blijedo zelenkaste boje, sa jednom ručkom, naglašenog, izvučenog oboda, cilindričnog vrata i koničnog trbuha te ravnog dna. Ručka trakasta, pričvršćena pod pravim kutom, gornji dio, ispod oboda, prstenasto oblikovan.

Nije publicirano

Analogije:
Isings 1957: 72-73, form 55a
Calvi 1968: 112-113, Tav. B/8
Bonomi 1996: 139, cat. n. 319, 320
Roffia: 141-142, cat. n. 321, 323, 324

I. B.
M. L.

77.

77. VRČ

nepoznato nalazište
4. st.
tehnika slobodnog puhanja i
puhanja u kalup
visina 15 cm; promjer dna 4,6 cm; promjer
otvora 4,9 cm
Muzej za umjetnost i obrt; 18894

Bočica izrađena od žutog prozirnog stakla. Iz prstenaste okrugle baze izrađena jajoliko tijelo bočice sa trakastom ručkom i cilindričnim vratom. Obod vrata je širok i plitak s naglašenim izdignutim glatkim rubom. Ukras na oplošju čine vrlo decentne aplicirane linije koje međusobno čine mrežasti uzorak.

Nije publicirano

Analogije:
Isings 1957: 150, 151, Form 120b
Ružić 1994: 18, T. XI/2

S. K. T.
M. L.

78.

78. VRČ

Zmajevac–Grob 67

4. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 33,5 cm; promjer dna 8 cm; promjer
izljeva 8 cm

Muzej Slavonije, Osijek; AA20578

Vrč ovalnog tijela s visokim i uskim cilindričnim vratom koji završava izvučenim, zadebljanim obodom ispod kojeg se nalazi stakleni prsten. Trakasta ručka spaja rame i obod vrča. Vrč stoji na profiliranoj nozi.

Publicirano:

Filipović 2010: 49, kat. br. 36

Analogije:

Burger 1966: 217, Fig. 110, G. 212/1

Barkóczy 1988: 196, Taf. LIII/488

Arveiller-Dulong, Nenna 2005: 386, cat. n. 1033

S. F.

M. L.

79.

79. VRČ

Zmajevac–Grob 77

4. st.

tehnika slobodnog puhanja

promjer izljeva 6,1 cm; visina ručke 8 cm

Muzej Slavonije, Osijek; AA20621

Vrč ovalnog tijela i cilindričnog vrata.

Vrat je ukrašen staklenim nitima koje ga obavijaju. Izvučenim obrubom prstenasto je zadebljan. Trakasta profilirana ručka spaja rame i vrat vrča. Dno je prstenasto.

Publicirano:

Filipović 2010: 55, kat. br. 51

Analogije:

Barkóczy 1988: 193, Taf. XIX/478

Biaggio Simona 1989: 175, Abb. 9

Fülep 1984: 195, Ch. IV/vi

S. F.

M. L.

80.

80. BOCA

Zmajevac–Grob 157

4. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 18,8 cm; promjer dna 10,7 cm;

promjer izljeva 7,6 cm

Muzej Slavonije, Osijek; AA20915

Boca cilindričnog tijela i uskog vrata s izvučenim i prstenasto zadebljanim rubom. Trakasta ručka naknadno je aplicirana na rame vrča, završava ispod oboda. Dno je na sredini uvučeno.

Publicirano:

Filipović 2010: 90, kat. br. 128

Analogije:

Isings 1957: 156, 157, Form 126

Barkóczy 1988: 185, Taf. XLIII/449

Topál 2003: 163, Pl. 37/62-1

Arveiller-Dulong, Nenna 2005: 379, cat. n. 1008

S. F.

M. L.

81.

81. VRČIĆ

Sirija

1. st.

tehnika puhanja u kalup

visina 8,1 cm; promjer tijela 5,2 cm;

promjer oboda 3,1 cm

Arheološki muzej Zadar; A10016

Vrčić od kobaltno plavog stakla loptastog tijela ukrašenog gustim okomitim kanelurama. Iz tijela se izdiže cilindričan vrat koji završava razvraćenim obodom. Trakasta ručkica je kanelirana, a gornjim presavijenim dijelom prelazi visinu oboda. Dno lagano istaknuto i blago udubljeno.

Publicirano:

Fadić 1997: 151, br. 109

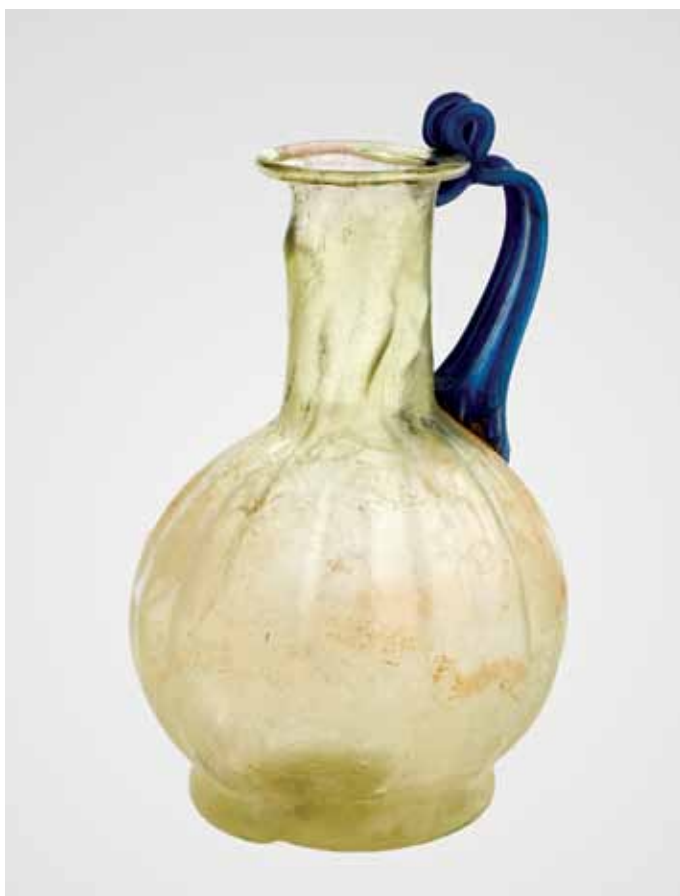
Fadić 2001: 202, br. 200

Analogije:

Calvi 1968: 100

Ravagnan 1994: 166, br. 321

S. G.

82.

82. VRČIĆ

Sirija

1. st.

tehnika puhanja u kalup

visina 8,4 cm; promjer tijela 5,4 cm;

promjer oboda 2,4 cm

Arheološki muzej Zadar; A10017

Vrčić od žućkastog stakla loptastog tijela ukrašenog gustim okomitim kanelurama. Iz tijela se izdiže cilindričan vrat koji završava razvraćenim obodom. Trakasta ručkica je kanelirana, izrađena od kobaltno plavog stakla, a gornjim presavijenim dijelom prelazi visinu oboda. Dno lagano istaknuto i blago udubljeno.

Publicirano:

Fadić 1997: 87, 151, br.108

Fadić 2001: 201, br. 199

Analogije:

Calvi 1968: 100

Ravagnan 1994: 166, br. 321

S. G.

83.

BOCA

*istočne i galsko-rajske radionice
kraj 1. – poč. 2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 23,5 cm; promjer tijela 7,8 cm;
promjer oboda 3,8 cm
Arheološki muzej Zadar; A8318*

Boca od plavkastog stakla visokog cilindričnog tijela koje se od dna prema vratu lagano širi. Lagano zaobljeno i zakošeno rame prelazi u kratki cilindrični vrat koji završava prema van izvijenim prstenastim obodom. Široka trakasta ručkica spaja rame i sredinu vrata. Dno je ravno. Na tijelu sedam paralelnih brušenih linija, tri široke i četiri uske.

Publicirano:
Fadić 1997: 87, 164, br. 136

Analogije:
Isings 1957: 519,
Dautova-Ruševljan 1973: 194, tab. 9:23
Cermanović – Kuzmanović 1987: sl. 39

S. G.

83.

85.

84. BOCA SPLJOŠTENA TRBUHA

*nepoznato nalazište
kraj 1. – poč. 2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 11,2 cm; promjer tijela 13,3 cm;
promjer oboda 4 cm
Arheološki muzej Zadar; A8323*

Vrč od plavkasto-zelenkastog stakla spljoštenog nepravilno ovalnog tijela s cilindričnim vratom koji završava razvraćenim obodom. Široka višestruko kanelirana ručica spaja rame vrča s vratom. Stajuća ploha lagano udubljena.

Publicirano:
Fadić 1997: 163, br. 135
Fadić 2001: 221, br. 219

Analogije:
Isings 1957: 31-32, forma 14
Ravagnan 1994: 142, 170, br. 272, 328-330

S. G.

86.

85. BOČICA ČETVRTASTOG DNA

*Rim, nepoznato nalazište
2. pol. 1. st.
tehnika slobodnog puhanja i
puhanja u kalup
visina 9,8 cm; promjer 2,9 cm; dimenzije
baze 5x5 cm
Muzej za umjetnost i obrt; 18893*

Bočica izrađena od prozirnog, lagano zelenkastog stakla. Iz baze kvadratnog oblika izdiže se četvrtasta posuda s oblim ramenima i cilindričnim vratom. Obod otvora lagano zaravnjen. Trakasta ručka proteže se od ramena do ruba otvora posude.

Nije publicirano

Analogije:
Isings 1957: 63-66, Form 50a
Barkóczy 1988: 172, Tav. XXXVII/403
Bonomi 1996: 130, cat. n. 292

S. K. T.
M. L.

87.

87. BOČICA

*nepoznato nalazište
2. pol. 1. st. – 3. st.
tehnika slobodnog puhanja i
puhanja u kalup
visina 7,2 cm; širina tijela 3,2 cm;
širina vrata 2,1 cm
Arheološki muzej Istre, Pula; AMI-A-4941*

Staklena bočica šesterostranog tijela, ravnog dna, cilindričnog vrata iprstenasto zadebljanog otvora. Ima jednu uspravnu ručku koja je savijena ispod otvora. Staklo prozirno zelenkasto.

Publicirano:
Fadić 1987: 111, sl. 9, Forma 4
Fadić 1997: 154, kat.br. 113

Analogije:
Isings 1957: 63, Form 50
Mandruzzato, Marcante 2005: 76, kat. 112

A. S.

86. BOCA

*Osijek, Divaltova 120, G 32
1. st.
tehnika slobodnog puhanja i
puhanja u kalup
visina 15,2 cm; promjer dna 5,6 cm;
promjer ruba 4 cm
Muzej Slavonije, Osijek; AMO 2027*

Tijelo četverokutnog oblika, zaobljenih ramena. Kratak, uski vrat. Širok rub, savijen prema unutra i spljošten. Dno je ravno, ukrašeno motivom romba unutar kvadrata. Profilirana ručka spaja rame i vrat boce. Boca je izrađena puhanjem u kalup od stakla zelene boje.

Nije publicirano

Analogije:
Isings 1957: 66, 67, form 50b
Lazar 2003: 150, form 6.3.2
Gregl, Lazar 2008: 117, kat. br. 9

M. L.

88.

89.

88. BOCA

Sisak, jugoistočna nekropola

2. pol. 1. – 2. st.

tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup

visina 11,5 cm; promjer tijela 6,1 cm;

promjer oboda 3,6 cm

Gradski muzej Sisak; 510:SIK 228 AZA

Staklena boca, blijed ozelenkaste boje, sa jednom ručkom. Obod naglašen, izvučen, vrat kraći, cilindričan, tijelo kvadratnog presjeka. Ručka trakasta, narebrena, ispod oboda pričvršćena pod pravim kutom.

Publicirano:

Wiewegh 2003: 58, 85, T. XXXIII:1

Analogije:

Gregl 1989

Lazar 2003: 150, forma 6.3.2.

Gregl, Lazar 2008: 116, kat. br. 5, t. 8: 5

I. B.

89. BOCA

Karlobag

2. pol. 1. – 2. st.

tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup

visina 10,3 cm; promjer tijela 5,7 cm;

promjer oboda 2,9 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-11813

Boca od plavičasto-zelenog prozirnog stakla izrađen je tehnikom puhanja i pritiskanja formiranih stranica i dna. Kvadratno tijelo zaobljenih je rubova i postupno, preko oblih ramena, prelazi u cilindrični vrat. Obod posude izvijen je prema van i uokviren prstenastim obrubom. Ručka od plavozelena stakla spaja tijelo i obod posude, te je u gornjem dijelu, uz obod posude, uvijena. Za razliku od ostatka posude, površina ručke je razigrana reljefnim trakama. Različitom obradom stakla postignuta je dinamika između glatke, nježne stijenke tijela vrča i razigrane, grublje teksture drške. Ručka je zasebno oblikovana i naknadno aplicirana na tijelo posude. Dno posude je blago uvučeno s reljefnim koncentričnim krugovima.

Publicirano:

Brunšmid 1898: 168, sl. 72

Analogije:

Morin-Jean 1922-1923: 62, fig. 41

Isings 1957: 63 – 66, form 50a

Hayes 1975: 76 – 77, kat. br. 273, T.19

Damevski 1976: 80, T.VIII:1

Veličković 1976: 169, 170, sl.-fig. 13, 14

Goethert-Polaschek 1977: F.C.:114

Cermanović-Kuzmanović 1987: 17, sl. 37

Barkóczy 1988: 172, T. XXXVII:404

Ravagnan 1994: 139, kat. br. 268 – 271;

Fadić 1997: 87, 156, kat. br. 118

Kunina 1997: 133, 287, kat. br. 166, 167, ill. 100

Lazar 2003: 151, 153, sl. 444:6.3.4

Fadić 2006: 50-52, forma 8b, kat. br. 57-61

K. F.

90.

BOCA

Surduk

2. st. – 3. st.

tehnika puhanja u kalup

visina 9,6 cm; promjer ruba 3 cm;

dimenzije dna 4x2,5 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-11368

Boca pravokutnog oblika. Širok rub, savijen prema unutra i spljošten. Dno udubljeno po sredini. Dvije glatke ručke spajaju vrat i ramena posude. Tijelo oblikovano u kalupu.

Publicirano:

Brunšmid 1895: 181

Šaranović-Svetek 1986: 21, T. VIII/2

Analogije

Isings 1957: 108, Form 90

Calvi 1968: 85, kat. br. 206, Tav. 13/2

Bulat 1976: 89, kat. br. 4 i 5, T. III/2, T. III/1

von Boeselager 1989: 34, Abb. 17

Gregl, Lazar 2008: 118, kat. br. 12

M. L.

91.

PEHAR NA NOZI S DVIJE RUČKE

Gornja Vas, grob 36.

sredina 2. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 9,9 cm; promjer dna 4 cm; promjer

oboda 7,4 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-16705

Pehar na nozi od svjetlozelenog stakla, dok je nožica tamnije zelena. Dvije ručke su odrezane i vodoravno položene s obodom. Stajaća ploha je kružna.

Publicirano:

Gregl 2009: 58, T. 32:2

Gregl 2009a: 433-435, T. 1:2

Analogije:

Hoffiller 1904: 173, sl. 68:3

Ravnagnan 1994: 204, kat. 402

Girardi-Jurkić, Džin 2003: 140, kat. 112

Z. G.

90.

91.

92.

TRBUŠASTA POSUDA

Gornja Vas, grob 36

sredina 2. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 15 cm; promjer dna 8,4 cm;

promjer oboda 11,4 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-16704.

Trbušasta posuda od svijetlozelenog stakla. Rub ukošen prema van, dno s prstenasto izvučenom nogom.

Publicirano:

Fadić 1997: 228, kat. 264

Gregl 2003: 469-474, T. 2:1

Gregl, 2007: 221-273, T. 32:2

Približne analogije:

Lazar 2003 – Ptuj

Z. G.

93.

PEHAR NA NOZI S DVIJE RUČKE

Medulin, Burla

2. pol. 1. st. – 1. pol. 2. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 11,4 cm, promjer otvora 9,4 cm,

širina s ručkama 12,4 cm,

visina ručki 4,3 cm

Arheološki muzej Istre, Pula;

AMI-A-300130

Stakleni kantaros na niskoj, ne zadebljanoj nozi s proširenom okruglom stopom i dvije tanke, uspravno postavljene ručke koje završavaju neposredno ispod razgrnutog oboda. Ručke su ispod oboda dvaput presavijene. Obod je odvojen od tijela prstenastim zadebljanjem. Staklo prozirno zelenkasto.

Publicirano:

Girardi Jurkić, 2003: 109-170, 140, br. 112

Gregl, 2009: 433-438, sl. 2

Analogije:

Fadić 1997: 200, br. 209

Isings, 1957: 53-54, Form 38

Gregl 2009: 434-435

A. S.

94.

BOČICA S DVIJE RUČKE

nepoznato nalazište

1. pol. 3. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 8,2 cm; promjer dna 3,5 cm;

promjer otvora 3,2 cm

Muzej za umjetnost i obrt; 18889

Bočica od prozirnog, lagano obojenog stakla. Baza okrugla, ravna. Tijelo oblo, ovalno sa dvije tanke ručice. Kratak cilindrični vrat završava zaravnjenim širim obodom. Oplošje bočice je bez dekoracije, no samo tijelo je izrazito irizirano i odaje dojam amalgamiranog stakla.

Nije publicirano

Analogije:

Barkóczy 1988:162, cat. n. 372

S. K. T.

M. L.

92.

93.

94.

95.

95. VRČ SA DVIJE RUČKE

Köln

3. st.

tehnika slobodnog puhanja
visina 8,5 cm; promjer tijela 8,4 cm;
promjer otvora 5,4 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i
Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);
ATM 1449

Posuda od svijetlo zeleno toniranog
stakla. Površina bočice prekrivena je
irizacijom. Široko okruglo tijelo za-
ravnjenog dna obavijeno je u donjem

dijelu apliciranom niti zelenog stakla
koja tvori nepravilni cik-cak motiv. U
središnjem ga, pak, dijelu spiralno oba-
vija još tanja staklena nit. Na tijelo se
nastavlja široki, cilindrični vrat prema
vrhu vrlo blago proširen na rub otvora
koji je cjevasto savijen. Od gornjeg dije-
la tijela do samog ruba otvora protežu
se dvije aplicirane, nasuprotno postav-
ljene ručke. One su proširene na spoji-
štu s tijelom, dok su valovito povijene
na spojištu s otvorom vrata.

Publicirano:
Ratković-Bukovčan: 2004: 37, 63, 113, kat. br. 95

Analogije: nisu poznate

L. R. B.

96.

96. BOCA

Vinkovci – Kaufland

1. pol. 4. st.

tehnika slobodnog puhanja
visina 30,5 cm; promjer dna 9,8 cm; pro-
mjer vrata 1,9 cm; promjer otvora 8,4 cm
Gradski muzej Vinkovci; A5909

Staklena boca s dvije ručke. Otvor boce
je izvučen i profiliran. Ručke su traka-
ste, neukrašene, počinju ispod ruba
usne tj. vrata boce, a počivaju na ra-
menu. Vrat je cilindričan. Tijelo boce je
cilindrično i šire od vrata. Tijelo boce je
ukrašeno s nizom kosih linija ispod ra-

mena i iznad dna, dok je u središnjem
dijelu boca ukrašena tzv. rezbarenim
ukrasom u tri reda. Svi ukrasi su odi-
jeljeni dvama urezanim koncentričnim
linijama. U središnjem dijelu ukrasi se
nalaze u posebno urezanim poljima.
Dno je nepravilno i jednim dijelom
konkavno udubljeno. Boca je oštećena
na središnjem dijelu.

Nije publicirano

Analogije:
Goethert-Polaschek 1985: Abb. 29/5
Barkóczy 1988: 203, Taf. LIX/505
Kunina 1997: 216, cat. n. 190

H. V.
M. L.

97.

98.

99.

100.

101.

97.
BALZAMARIJ*Skradin-Đardin*

1. st.

*tehnika slobodnog puhanja**visina 11,7 cm; promjer 5,5 cm**Muzej grada Šibenika; AO 11263*

Balzamarij je sačuvan u cijelosti, bez oštećenja. Zelene je boje stakla, zaobljena konična tijela, dužeg cilindričnog vrata i naglašenog prstenastog oboda. Dno je zaravnjeno.

Nije publicirano

Analogije:

Isings 1957: forma 28b

Facchini 1999: 227, kat. br. 542

T. B.

98.
BALZAMARIJ*Skradin-Maraguša*

1. – 2. st.

*tehnika slobodnog puhanja**visina 14,3 cm; promjer 8,3 cm**Muzej grada Šibenika; 11848*

Balzamarij je rađen od gotovo bezbojnog stakla. Tijelo je konično profilirano, pomalo neujednačeno, sa zaravnjenim dnom. Vrat je cilindričan i blago ulegnut po sredini, dok je obod prstenasto izveden i izvijen prema van.

Publicirano:

Pedišić 1998: 27, br. 18

Analogije: nisu poznate

T. B.

99.
BALZAMARIJ*Skradin*

1. – 2. st.

*tehnika slobodnog puhanja**visina 12,5 cm; promjer 6,3 cm**Muzej grada Šibenika; 11878*

Boca je sačuvana u cijelosti. Rađena od gotovo bezbojnog stakla. Tijelo je trbušasto profilirano, a dno blago ulegnuto. Vrat boce je cilindričan, dok je obod prstenasto izveden i izvijen prema van.

Nije publicirano

Analogije: nisu poznate

T. B.

100.
BALZAMARIJ*Skradin-Maraguša*

1. – 2. st.

*tehnika slobodnog puhanja**visina 16,5 cm; promjer 9,2 cm**Muzej grada Šibenika; 11800*

Balzamarij je plavkaste boje stakla, trbušastog koničnog tijela i dužeg cilindričnog vrata koji se sužuje prema vrhu. Obod je prstenasto profiliran i izvijen prema van, dok je dno zaravnjeno.

Publicirano:

Pedišić 1998: 26, br. 1

Analogije: nisu poznate

T. B.

101.
BALZAMARIJ*Skradin-Đardin, grob 8.**kraj 1. st. – 2. st.**tehnika slobodnog puhanja**visina 9,5 cm; promjer 3,7 cm**Muzej grada Šibenika; AO 10999*

Balzamarij napravljen od bjelkastog debljeg stakla sačuvan je u cijelosti. Kako je izvorno otkriven s originalnom ispunom balzama stječe se dojam smeđe boje stakla. Zvonolikog je oblika tijela i dužeg cilindričnog vrata. Dno mu je blago udubljeno, a obod neujednačen i istaknut.

Publicirano:

Fadić 2001: 103, kat. br. 28

Pedišić 2001: 35-36

Analogije:

Buljević 2002: 430-433, kat. br. 211-232

Buljević 2002: 197, 205

T. B.

102.

BALZAMARIJ

Sisak, Jugozapadna nekropola

1. – poč. 2. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 6,3 cm; promjer tijela 2,2 cm;

promjer oboda 1,9 cm

Gradski muzej Sisak; 510:SIK 843 AZA

Stakleni balzamarij, intenzivno modre boje, izvijenog, nakošenog ljevkastog oboda, cilindričnog vrata i izduženog, pri dnu lagano proširenog trbuha. Tip Isings 8a.

Nije publicirano

Analogije:

Isings 1957: 24, form 8a

Istenič 2000: T. 107, grob 511; T.157, grob 692

I. B.

103.

BALZAMARIJ

Sisak, Jugozapadna nekropola

1. – 3. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 7,9 cm; promjer trbuha 3 cm;

promjer oboda 2,1 cm

Gradski muzej Sisak; 510:SIK 850 AZA

Stakleni balzamarij više nijansi zelene boje, izvijenog oboda, cilindričnog vrata te ovoidnog trbuha.

Nije publicirano

Analogije:

Isings 1957: 24, form 8

Fadić 1997: 102, kat. br. 26

I. B.

104.

BIKONIČNA BOČICA

Panonske radionice

2./3. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 11,8 cm; promjer tijela 3 cm;

promjer oboda 3 cm

Arheološki muzej Zadar; A5862

Bikonična bočica od bezbojnog stakla. Iz tijela se izvija cilindrični vrat koji završava razvraćenim obodom.

Publicirano:

Fadić 1997: 82, 114, br. 50

Fadić 2001: 123, br. 121

Analogije:

Isings 1957: 90-91, forma 72

Barkóczy 1988: 135, br. 279

Tommaso 1990: 75, tip 56

Ravagnan 1994: 156-157, br. 305, 307

S. G.

105.

PSEUDO MERKUR BOČICA

Sveti Juraj-Senj

kraj 2. st. – poč. 4. st.

tehnika slobodnog puhanja i

puhanja u kalup

visina 11,2 cm; promjer tijela 3 cm;

promjer oboda 2,2 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-1610

Pseudo Merkur bočica heksagonalnog tijela. Uski, izduženi vrat prstenasto zadebljana oboda raste iz istaknutog ramena boce. Na dnu se nazire prikaz boga Merkura, što je često kod klasičnih Merkur bočica s četvrtastim tijelom.

Publicirano:

Damevski 1976: 65,79, T.VII:4

Analogije:

Morin-Jean 1922-1923: 69, forme 19, fig. 54

Isings 1957: 100-101, form 84

Fadić 1997: 81, kat. br. 54

Fadić 2006: 58, forma 10, kat. br. 75

Fadić 2011: 344 – 347, inv. br. 12-26

Fadić, Štefanec 2012: 26 – 29, kat. br. 245-275, T. XLIII

K. F.

102.

103.

104.

105.

106.

107.

106.
MERKUR BOCA

*Pula, 1904.
2. st. – 3. st.
tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup
visina 21,5 cm, širina 7x5 cm
Arheološki muzej Istre, Pula;
AMI-A-4889*

Merkur boca odlomljenog vrata. Tijelo šesterokutno, staklo zelenkasto. U sredini dna reljefni prikaz Merkura, u četiri ugla šesterokutnog dna smješteni su reljefni inicijali: M G H R.

Publicirano:
Gnirs 1904: 131-146, 144-145, sl. 25-26
Fadić 1997: 149, kat. br. 105
Fadić 2005: 205-211

Analogije:
Isings 1957: 100, form 84

A. S.

107.
BOCA
DISKOIDALNOG
TIJELA

*Epetion
kasno 2. -3. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 9,7 cm; promjer dna 5,1 cm;
promjer oboda 3,15 cm
Arheološki muzej u Splitu; G-988*

Boca diskoidalnog tijela od slobodno puhanog, prozirnog stakla zelenkaste nijanse, na čijem se trbuhu nalazni niz od devet horizontalnih udubljenja. Na prijelazu iz trbuha u ljevkastu vrat aplicirana je staklena nit. Jedna je nit aplicirana i na polovici vrata što završava obodom savijenim prema unutra. Noga je prstenasta.

Publicirano:
von Saldern 1964: 45, br. 8
Damevski 1976: 66, T. XIII. 1
Fadić 1997: 82, kat. br. 60

Analogije:
Doppelfeld 1966: 52, T. 98, 99

J. J.

108.

108.
BOCA

*Sisak, Jugozapadna nekropola
1. st.–2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 15,2 cm; promjer trbuha 8,8 cm;
promjer oboda 3,1 cm
Gradski muzej Sisak; 510:SIK 931 AZA*

Staklena boca (balzamarij), izvijenog oboda, ravnog, cilindričnog vrata i kruškolikog trbuha te ravnog dna.

Nije publicirano

Analogije: nisu poznate

I. B.

109.

109.
BOCA

*nepoznato nalazište (šire zadarsko područje)
2. st.
tehnika puhanja u kalup
visina 24,5 cm; širina 7,9 cm
Muzej antičkog stakla; A10076*

Boca jajolika tijela žućkasto-zelenkaste boje, dužeg cilindričnog vrata i uvijek prstenastog oboda. Na tijelu se nalazi gravirani ukras od horizontalnih debljih i tanjih linija.

Publicirano:
Fadić 1997: 141, kat. br. 94.

Analogije: nisu poznate

I. F.
B. Š.
A. E. B.
A. Š.

110.

110.
BALZAMARIJ

Skradin-Dardin
2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 12,9 cm; širina 8,1 cm
Muzej grada Šibenika; AO 11264

Balzamarij je raden od gotovo bezbojnog stakla. Tijelo je konično profilirano, pomalo neujednačeno, s konkavno oblikovanim dnom. Vrat je cilindričan i sužuje se prema vrhu. Obod je prstenasto izveden i izvijen prema van.

Nije publicirano

Analogije:
Isings 1957: forma 82 A2

T. B.

111.

111.
BOCA

Zmajevac-Grob 86
4. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 25,2 cm; promjer izljeva 9 cm
Muzej Slavonije, Osijek; AA20687

Boca kuglastog tijela s visokim i uskim cilindričnim vratom izvedena je tehnikom slobodnog puhanja od prozirnog stakla plave boje. Rub je prstenasto zadebljan i izvučen prema van. Površina boce nije dekorirana. Dno je udubljeno.

Publicirano:
Filipović 2010: 64, kat. br. 72

Analogije:
Burger 1966: 205, Fig. 98/G. 59, 212, Fig. 105/G. 161-1
Ružić 1994: 14, Taf. V/1
Ceselin 2003: 79, cat. n. 47

S. F.
M. L.

112.

112.
BOCA

Štrbinci
4. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 13,5 cm
Muzej Slavonije, Osijek; MSO 4629

Tijelo kuglastog oblika. Dugački vrat koji se sužuje prema otvoru. Rub je širok, ljevkast, savijen prema unutra. Dno je udubljeno po sredini. Boca je izrađena slobodnim puhanjem od stakla svijetlo zelene boje.

Publicirano:
Migotti 2001: 117, 118, T. XIX/2, 3

Analogije:
Isings 1957: 161, Form 133
Cermanović-Kuzmanović 1968: 46, kat. br. 60, T. II/4
Barkóczy 1988: 138, Taf. XXIII/289

M. L.

113.

113.
BOCA

Salona
4. st.
tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup
visina 13,4 cm; promjer dna 6 cm; promjer tijela 10,2 cm; promjer oboda 7,8 cm
Arheološki muzej u Splitu; G-1768

Boca globularnog tijela od prozirnog, zelenkastog stakla nastalog kombinacijom puhanja u kalup, potom slobodnog puhanja. Naglašen je prijelaz u cilindrični vrat što završava proširenjem u obliku jako profiliranog lijevka sa zaobljenim obodom. Tijelo je ukrašeno spiralnim rebrima. Dno je lagano konkavno.

Publicirano:
Damevski 1976: 66, T. XIII. 4
Buljević 1994: 259, kat. br. 6
Fadić 1997: 85, kat. br. 100

Analogije:
Israeli 2003: 167, kat. br. 177
Arveiller-Dulong, Nenna II 2005: 359, kat. br. 1056

J. J.

114.

BOCA

Osijek, Donji grad, nalaz iz sarkofaga

4. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 13,5 cm; promjer oboda 4 cm;

promjer dna 3,5 cm

Muzej Slavonije, Osijek; MSO 9000

Tijelo kuglastog oblika. Usta su široka s ravno oblikovanim rubom. Vrat je ljev-kasti. Dno je udubljeno po sredini. Tijelo boce ukrašeno je sa tri reda kapljica iste boje kao i posuda. Boca je izrađena slobodnim puhanjem od stakla svijetlo zelene boje.

Publicirano:

Bulat 1976: 90, 91, br. 25, T. II/1, T. VII/2

Šaranović-Svetek 1986: 63, br. 85, T. X/1

Fadić 1997: 146, cat. n. 103

Göricke-Lukić 2000: 87, 88, T. XXII/1

Analogije:

Isings 1957: 124, form 104b

Goethert-Polaschek 1977: Taf. C/101b

Thomas 1980: 103, T. XXIV, grab 63/2

Šaranović-Svetek 1986: T. IX/3

Barkóczy 1988: 144, Taf. XXVI, 308a

Ružić 1994: T. IV/4

M. L.

115.

BOCA

Sirija

4. st.

tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup

visina 22,5 cm; promjer tijela 11,2 cm;

promjer otvora 5,3 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i

Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1374

Boca od stakla blijedozelene nijanse. Površina boce djelomice je prekrivena irizacijom. Široko kružno tijelo konkavnog dna u cijelosti je prekriveno blagim udubljenjima nalik malenim oknima mreže. Na trbuh boce nastavlja se vrlo visoki vrat koji se, osim u samom donjem dijelu, ističe i iznimnom širinom. Gornji dio vrata spiralno je obavijen tankom, zelenom staklenom niti. Obrub širokog otvora gladak je i zaobljen.

Publicirano:

Ratković-Bukovčan 2004: 27, 55, 87, kat. br. 37

Analogije:

Hayes 1975: 112, br. 421

Glass at the Fitzwilliam Museum 1978: str. 48, br.

92c; str. 55, br. 110b

Kunina 1997: 332, br. 402

Whitehouse 2001: 179, br. 314

L. R. B.

114.

115.

116.

117.

118.

116. BOCA

nepoznato nalazište
1. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 8,3 cm; promjer tijela 6,1 cm;
promjer oboda 1,6 cm
Arheološki muzej u Splitu; G-1792

Boca spljoštenog kružnog tijela slobodno puhanog prozirnog, zelenog stakla ukrašenog utisnutim neprozirno bijelim staklenim mrljicama. Cilindričan vrat završava obodom savijenim prema unutra. Bočica ne može stajati na zaobljenom dnu.

Publicirano:
Fadić 1997: 84, kat. br. 62

Analogije:
Israeli 2003: 268, kat. br. 356
Arveiller-Dulong, Nenna II 2005: 360, kat. br. 1065, 1066

J. J.

117. BOCA

nepoznato nalazište
1. pol. 4. st.
tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup
visina 15,5 cm; promjer dna 6 cm; promjer otvora 4,6 cm
Arheološki muzej Istre, Pula; AMI-A-2512

Loptasta staklena boca okruglog spiralno narebrenog tijela i visokog zvonolikog vrata, staklo prozirno zelenkasto. Dno udubljeno.

Publicirano:
Fadić 1997: 144, kat. br. 101

Analogije:
Isings 1957: 123, Form 104b
Mandrzzato, Marcante 2005: 78-79, kat. 122-131

A. S.

118. BOCA

nepoznato nalazište
3. st.
tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup
visina 9 cm; promjer dna 3,5 cm;
promjer otvora 6,2 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-17763

Boca od zelenkastosmeđeg poluprozirnog stakla izrađena puhanjem u kalup, okruglog tijela, kratkog vrata i ravno široko proširenog ruba, koji je na kraju prstenasto zadebljan. U unutrašnjosti, na prijelazu iz vrata prema trbuhu nalazi se dijafragma koja je služila za kontroliranje istjecanja tekućine. Sirijsko – palestinske radionice.

Publicirano:
Ožanić-Roguljić 2004: 17, kat. br. 122

Analogije:
Hayes 1975: kat. br. 282

I. O. R.

119.

BOCA

nepoznato nalazište

3. – 4. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 14,7 cm; promjer dna 4 cm;

promjer otvora 5,7 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-17764

Boca od zelenkasto-smeđeg stakla, okruglog tijela i ljevkaasto proširenog vrata. Rub je ravno odrezan. Predmet potječe iz Sirijsko – palestinskih radionica.

Publicirano:

Ožanić-Roguljić 2004; 17, kat. br. 126

Analogije:

Thomas 1962: 97-111

Roffia 1993

Lazar 2003: 146

I. O. R.

120.

BOCA

Zadar, antička nekropola, istraživanja 1989., skeletni grob 90

2. pol. 2. – poč. 3. st.

tehnika puhanja u kalup

visina 16,0 cm; širina 9,0 cm; promjer

oboda 3,4 cm

Muzej antičkog stakla; A7837

Boca zvonolikog tijela izrađena od bezbojnog stakla tankih stijenki. Dugi cjevasti vrat prelazi u horizontalno razvraćen obod s prstenastim rubom. Dno je blago udubljeno.

Nije publicirano

Analogije: nisu poznate

I. F.

B. Š.

A. E. B.

A. Š.

121.

KONIČNI PEHAR S JEDNOM RUČKOM (TZV. MODIOLUS)

Zagreb – Stenjevec, grob 54, iskopavanje 1896.

2. pol. 1. – poč. 2. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 10,2 cm; promjer dna 11 cm;

promjer oboda 14 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-11725

Konični pehar iz stakla plavkasto zelenkaste nijanse sa jednom ručkom. Vrat ukošen prema van, drška profilirana, dno s izvučenom prstenastom nogom u sredini uvučeno.

Publicirano:

Hoffiller 1904: 173, sl. 68/13

Damevski 1976: 64, tab. VI/2

Gregl 1989: 22, tab. 12/1

Fadić 1997: 88, 180

Analogije:

Isings 1957: Form. 37

Czurda-Ruth 1979: 51-52, Taf. 2:474

Lazar 2003: 106-107, sl. 33

Z. G.

119.

120.

121.

122.

URNA

Dubrovnik

1. – 2. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 25 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-11957

Urna (olla) s dvjema ručkama izrađena slobodnim puhanjem. Tijelo urne je trbušasto. Obod urne je proširen, izvučen prema gore i uokviren je prstenastim rubom. Na gornjem dijelu trbuha aplicirane su dvije „H“ ručke, zasebno oblikovane te naknadno aplicirane na posudu.

Publicirano:

Muzeopis – 1846. – 1996 1996: 118, kat. br. 138

Gregl 2009: kat. br. 10

Analogije:

Isings 1957: 83, forma 64

Damevski 1976: 64, 77, T.5:1

Ravagnan 1994: 205-206, kat. br. 417– 429

Fadić 1997: 219, kat. br. 244

Arveiller-Dulong, Nenna 2005: 32, kat 469, T. 33

K. F.

123.

URNA

Salona

1. – 2. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 24 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-11233

Urna izvedena tehnikom slobodnog puhanja. Trbušasto tijelo završava prstenastim obodom izvučenim prema van. Na tijelo posude naknadno su aplicirane dvije zasebno oblikovane „omega“ ručke.

Publicirano:

Gregl 2009: kat. br. 1

Analogije:

Isings 1957: 83, forma 64

Damevski 1976: T.VI:1

Fadić 1997: 91, kat. br. 244

Perović 2010: 44., kat. br. 12

Ravagnan 1994: 205-206, kat. br. 417– 429

K. F.

122.

124.

URNA S POKLOPCEM

Starigrad

1. – 2. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 27,5 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-11849,

A-11850

Urna (olla) sa dvjema ručkama i poklopcem. Ovalno tijelo urne stoji na izvučenoj prstenastoj nozi. Prošireni obod urne s prstenastim rubom izvučen je prema gore. Na gornjem dijelu trbuha aplicirane su dvije „H“ ručke. Poklopac je zvonolikog oblika s kružnom drškom na vrhu. Izrađena je slobodnim puhanjem.

Publicirano:

Damevski 1976: 64, T. 5:1

Gregl 2009: kat. br. 7

Analogije:

Isings 1957: 83, forma 64

Ravagnan 1994: 205-206, kat. br. 415 – 416

Whitehouse I. 2005: 172, 173, kat. br. 302, 303, T. 353:302, 303

Poklopac:

Isings 1957: 85, forma 66a

Goethert-Polaschek 1977: F.C: 153

Sternini 1 1990: kat. 70, T. 16, 52

Ravagnan 1994: str. 219-220, kat. br. 441-444

K. F.

125.

STAKLENA URNA

Gornja Vas, grob 27

1. – 2. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 19,5 cm; promjer dna 9,9 cm;

promjer oboda 17,7 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-16654

Potpuno sačuvana olla od plavkastog stakla. Obod vodoravno položen, tijelo okruglo ali konično, dno u sredini uvučeno.

Publicirano:

Gregl 2007: 244, T. 25:1

Gregl 2009: kat. 11

Analogije:

Barkoczi 1988: 207-208, Taf. LXI: 527

Lazar 2003: 163-164, tip 7. 2. 3.

Z. G.

123.

124.

125.

126.

126.

URNA

Skradin-Đardin, grob 8

1. – 2. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 26,8 cm; promjer 22,5 cm

Muzej grada Šibenika; AO 10998

Staklena urna (olla) plavkastozelenkaste boje stakla. Tijelo joj je trbušastog oblika. Između ramena i gornjeg dijela vrata, prije njegova prstenastog proširenja, aplicirane su dvije trakaste ručke. Dno je zaravnjeno, a obod izrazito naglašen.

Publicirano:

Pedišić 2001: 16, 69

Analogije:

Fadić 2002: 271, sl. 5

T. B.

127.

URNA

Skradin-Đardin, grob 2

1. st. – 2. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 27 cm; promjer 25 cm

Muzej grada Šibenika; AO 10910

Staklena urna (olla) plavkaste je boje stakla. Tijelo joj je koničnog oblika i sužuje se prema dnu koje je zaravnjeno. Ramena su naglašena i na njih su aplicirane dvije H ručke. Na kratkom vratu nalazi se naglašeni prstenasti obod.

Publicirano:

Pedišić 2001: 69

Analogije:

Fadić 2002: 270, sl. 2

T. B.

127.

128.

128. KVADRATNA BOCA

Bakar
1. st.
tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup
visina 11,2 cm; promjer dna 3,6 cm;
promjer ruba 2,8 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11064

Boca četverokutnog tijela. Rub savijen prema van i onda prema unutra, spljošten. Dno ravno, sa četiri reljefne točke na uglovima i motivom ptice, pijetla u sredini. Ručka profilirana

Publicirano:
Ljubić 1882: 51, B-13
Gregl, Lazar 2008: 117, kat.br. 9, T. 9:3
Fadić, Štefanec 2012: 18, 105, kat. br. 195

Analogije:
Isings 1957: 66, form 50b
Biaggio Simona 1991: Tav. 35: 134.2.048
Lazar 2003: 150, forma 6.3.2
Amrein 2006: CH 30

I. L.

129.

129. KVADRATNA BOCA

Bakar
2. – 3. st.
tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup
visina 16 cm; promjer dna 6,4 cm;
promjer ruba 4,5 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11004

Boca četverokutnog tijela. Rub širok, savijen prema van i onda unutra, spljošten. Dno s reljefnim ukrasom i slovima: tri koncentrične kružnice, četiri reljefna ispupčenja na rubovima posude i slovima LA-EM-IBL-ASI (Lucius Aemilius Blastut). Ručka profilirana.

Publicirano:
Ljubić 1882: 51, br. 9
Fadić 2000: 555, sl.15, 38
Gregl, Lazar 2008: 118, kat.br. 11
Fadić 2010: 130
Nenna 2011: 198, CRO 52
Fadić, Štefanec 2012: 18, 111, kat. br. 214

Analogije:
Isings 1957: 66, form 50b
Lazar 2003: 150, forma 6.3.2
Rottloff 2006: 146

I. L.

130.

130. KVADRATNA BOCA

Bakar
2. – 3. st.
tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup
visina 16 cm; promjer dna 6 cm; promjer ruba 4,5 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11068

Boca četverokutnog tijela. Rub savijen prema van i onda prema unutra, spljošten. Na dnu tri koncentrične kružnice i četiri srcolika lista na uglovima i slovima C SS G (Gaius Salvius Gratus). Ručka široka, češljasta.

Publicirano:
Ljubić 1882: 51, B-12
Lazar, Gregl 2008: 118, kat.br. 10, T. 9:6
Nenna 2011: 198, CRO 51
Fadić, Štefanec 2012: 18, 113, kat. br. 218

Analogije:
Isings 1957: 66, form 50b
Lazar 2003: 150, forma 6.3.2
Mandrizzato, Marcante 2005: 126, no.88
Rottloff 2006: 164, D-RA 2, 51, 158, 192

I. L.

131.

131. CILINDRIČNA BOCA

Bakar
kraj 1. – 1. pol. 2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 40,5 cm; promjer dna 10,5 cm;
promjer ruba 8,6 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11377

Boca većih dimenzija s dvije ručke, rub savijen nadolje i onda prema gore. Tijelo se prema dnu sužava, ukrašeno nizovima brušenih horizontalnih linija. Donji dio tijela oblikovan u nogu. Ručke profilirane.

Publicirano:
Ljubić 1882: 50, E- a
Gregl, Lazar 2008: 120, kat.br. 18, T.11:2

Analogije:
Sorokina 1993: 59

I. L.

132.

132.

TANJUR

Bakar

sredina/2. pol. 1. st.

tehnika slobodnog puhanja

Visina 2,6 cm; promjer dna 16 cm;

promjer ruba 18,3 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-11859

Tanjur s vertikalnim rubom, plitak. Rub izvučen prema van, cjevasto savijen prema dolje. Dno ravno, na sredini blago uvučeno. Staklo kobaltno plavo.

Publicirano:

Ljubić 1882: 49, B-9

Arte et cultura in Croazia 1993: kat. 171

Gregl, Lazar 2008: 102, kat.br. 1, T. 1:1

Analogije:

Gregl 1989: 22, T. 12:2

Biaggio Simona 1991: tav.1

Ravagnan 1994: 227, no. 456-460

Bonomi 1996: 191, no. 434-435

Fadić 1997: 187, no. 183

Buljević 2002: 211, br 5-7

Mandrzzato, Marcante 2005: 147, no. 311-313

I. L.

133.

133.
BALZAMARIJ

Bakar

1. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 8,4 cm; promjer dna 2,4 cm;

promjer ruba 2,1 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-11087

Balzamarij kruškolikog tijela. Rub horizontalno izvučen prema van. Vrat kratak, cilindričan. Dno ravno. Staklo deblje, tamno plavo, mutno. Na površini vidljive horizontalne linije – tragovi dorade na tocilu.

Publicirano:

Damevski 1976: 75, T. 3:1

Fadić 1997: kat. 27

Gregl, Lazar 2008: 154, kat.br. 99, T. 20:7

Analogije:

Mandrizzato, Marcante 2007: 58, no. 15

I. L.

134.

134.
BALZAMARIJ

Bakar

1. pol. 1. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 8,2 cm; promjer dna 2,2 cm;

promjer ruba 2 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-11334

Balzamarij kuglastog tijela. Rub horizontalno razgrnut prema van. Vrat kratak, profiliran na prelasku u tijelo. Dno ravno. Staklo jantarne boje.

Publicirano:

Fadić 1998: kat. br. 33

Gregl, Lazar 2008: 149, kat. br. 82, T. 19:7

Analogije:

Isings 1957: 6

Lazar 2003: 190, forma 8.6.13

I. L.

135.

135. AMFORISKA

Budva
1. st.
tehnika puhanja u kalup
visina 7,6 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11121

Tijelo ovalnog oblika, ukrašeno horizontalnim rebrima. Kratak, široki vrat. Širok, prema unutra cjevasto savijen rub. Dvije male ručke spajaju vrat i ramena posude. Malo, kružno dno. Amforiska je izrađena puhanjem u kalup od stakla smeđe boje. Ručke su izrađene od stakla plave boje.

Publicirano:
Arte e cultura in Croazia 1993: str. 149, kat. br. 168
Arte e cultura in Croazia 1993: 149, kat. n. 168
Muzeopis – 1846. – 1996 1996: str. 118, kat. br. 142

Analogije:
Calvi 1968: 105, Tav. 16/247
Hayes 1975: 193, Pl. 7/85
Fadić 1997: 127, kat. br. 71
Whitehouse 2001: 46, 47, cat. n. 518
Larese 2004: Tav. 1/cat. n. 27

M. L.

136.

136. BALZAMARIJ

Budva
1. st.
tehnika puhanja u kalup
visina 8,6 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11119

Tijelo ovalnog oblika, sa suženim završetkom bez stajaće površine. Širok, ljevkasti otvor s ravno oblikovanim rubom. Balzamarij je izrađen puhanjem u reljefni dvodijelni kalup.

Nije publicirano

Analogije:
Isings 1957: 25, Form 9b
Hayes 1975: 52, cat. N. 103
Whitehouse 2001: 207, 208, cat. N. 770

M. L.

137. AMFORISKA

Budva
1. st.
tehnika puhanja u kalup
visina 6,4 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11117

Tijelo ovalnog oblika, reljefno ukrašeno. Kratki, široki vrat. Širok, prema unutra cjevasto savijen, nepravilno oblikovan rub. Zaobljeno dno. Dvije nasuprotno postavljene male ručke spajaju vrat i trbuh posude. Amforiska je izrađena od stakla žute boje.

Publicirano:
Arte e cultura in Croazia 1993: 148, cat. n. 167

Djelomične analogije:
Ravagnan 1994: 33, cat. n. 24
Larese 2004: T. 1/cat. n. 24

M. L.

138. AMFORISKA

Budva
1. st. – poč. 2. st.
tehnika puhanja u kalup
visina 7,1 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11120

Tijelo ovalnog oblika, reljefno ukrašeno rebrastim i vitičastim motivima. Kratki vrat. Širok, prema unutra cjevasto savijen rub. Dvije ručke spajaju vrat i ramena posude. Ravno dno. Amforiska izrađena puhanjem u kalup od stakla svijetlo ljubičaste boje. Ručke izrađene od stakla zelene boje.

Publicirano:
Arte e cultura in Croazia 1993: str. 148, kat. br. 166
Arte e cultura in Croazia 1993: 148, cat. n. 166
Muzeopis – 1846. – 1996 1996: str. 118, kat. br. 140

Analogije:
Kunina 1997: 120, cat. N. 84
Stern 2001: 117, cat. N. 47
Whitehouse 2001: 42, 43, cat. N. 512
Larese 2004: Tav. 1/cat. N. 22
Arveiller-Dulog, Nenna 2005: 222, cat. N. 647

M. L.

139. AMFORISKA

Budva
1. st. – poč. 2. st.
tehnika puhanja u kalup
visina 7,4 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11854

Tijelo ovalnog oblika, reljefno ukrašeno rebrastim i vitičastim motivima. Širok vrat. Širok, prema unutra cjevasto savijen rub. Dvije ručke spajaju ramena i vrat posude. Ravno dno. Amforiska je izrađena od stakla plave boje.

Publicirano:
Arte e cultura in Croazia 1993: 148, cat. n. 165
Arte e cultura in Croazia 1993: str. 148, kat. br. 165
Muzeopis – 1846. – 1996 1996: str. 118, kat. br. 139

Analogije:
Kunina 1997: 120, cat. N. 84
Stern 2001: 117, cat. N. 47
Whitehouse 2001: 42, 43, cat. N. 512
Larese 2004: Tav. 1/cat. N. 22
Arveiller-Dulog, Nenna 2005: 222, cat. N. 647

M. L.

140. URNA

Budva
2. st.
tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup
visina 14,6 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11346

Tijelo četverokutnog oblika, zaobljenih ramena. Kratki vrat. Širok, ljevkasti otvor s rubom okrenutim prema van. Ravno dno. Posuda je izrađena puhanjem u kalup od stakla zelene boje.

Nije publicirano

Analogije:
Isings 1957: 81, Form 62
Ružić 1994: 54, 55, T. XLII/4
Lazar 2003: 158, 159, Fig. 46/7.1.2
Mandrizzato, Marcante 2007: 106, cat. N. 306

M. L.

138.

140.

139.

137.

141.

141. CILINDRIČNA BOCA

Budva
kraj 1. st. – 2. st.
tehnika puhanja u kalup
visina 19,5 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11855

Tijelo boce je široko i cilindričnog oblika. Kratki, široki vrat. Širok, prema unutra savijen i spljošten rub. Ravno dno. Široka, češljasto narebrena, a ručka spaja vrat i rame boce.

Nije publicirano

Analogije:
Calvi 1968: 84, Tav. 14/201
Goethert-Polaschek 1977: 200, Taf. 67/1232
Barkóczy 1988: 182, T. XLI/439
Whitehouse 1997: 184, cat. N. 324

M. L.

142.

142. AMFORA

Skradin-Maraguša
1. st. – 2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 18 cm; promjer 7,6 cm
Muzej grada Šibenika; 11826

Posuda oblika amfore plavkaste boje stakla. Vrat je stožastog oblika i sužuje se prema vrhu gdje tvori uski otvor od svega 3 mm. Negdje po sredini je ojačan prstenastim zadebljanjem s dvije trakaste ušice na koje su direktno aplicirane dvije visoko postavljene trakaste ručke završavajući na ramenima posude. Tijelo posude je izvedeno kao obrnuto postavljene stožac koji se sužava prema dnu tvoreći otvor istog promjera kao i na vrhu amforiska. Posuda je neznatno oštećena na ramenu ispod jedne ručke. Oštećeni dio s ručkom je slijepljen.

Publicirano:
Pedišić 1998: 19, 28
Pedišić 2001: 74

Analogije:
Isings 1957: forma 33
Fadić 1997, kat. br. 222
Fadić 2000: 543-558
Tartari 2005: 138, forma 34

T. B.

143.

143. BOČICA S DVIJE RUČKE (AMFORISKA)

Rim, nepoznato nalazište
sredina 1. – sredina 2. st.
tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup
visina 14,9 cm; promjer otvora cm
Muzej za umjetnost i obrt; 18890

Bočica izrađena od žutog providnog stakla. Na oblu plitku prstenastu bazu naslanja se konusna posuda vretenastog oblika. Oplošje je ukrašeno vrlo decentnim apliciranim rebrima koja međusobno čine mrežastu dekoraciju. Na samom tijelu u zoni ramena nalaze se i dvije vrlo tanke trakaste ručke. Cilindrični vrat završava niskim ljevkastim obodom.

Nije publicirano

Analogije:
Foy, Nenna 2001: 87, cat. 99
za oblik: Isings 1957: 32, 33

S. K. T.
M. L.

144. ARIBALOS

Osijek-Donji grad, kod „Nove škole“, dar Tajčevića

2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 7,2 cm; promjer oboda 4,2 cm;
promjer dna 3,8 cm
Muzej Slavonije, Osijek; MSO 2565

Tijelo kuglastog oblika. Kratak vrat. Široka usta s cjevasto oblikovanim rubom. Široka prstenasta noga. Dvije nasuprotno postavljene, volutaste ručke, spajaju vrat i ramena posude. Aribalos je izrađen slobodnim puhanjem od stakla zelene boje.

Publicirano:
Bulat 1976: 89, br. 6, T. II/3, T. VI/2
Šaranović-Svetek 1986: 65, br. 113, T. XII/3
Fadić 1997: 134, cat. n. 84
Göricke-Lukić 2000: 88, 89, 90, T. XXIII/7

Analogije:
Isings 1957: 78-81, Form 61
Lazar 2003: 171, 172, sl. 49/8.3.3
Mandrizzato, Marcante 2007: 56, cat. N. 3

M. L.

145. ARIBALOS

Senj
1. – 3. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 9,8 cm; promjer dna 3,6 cm; promjer tijela 9,5 cm; promjer oboda 4,5 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A- 8274

Aribalos od plavog stakla, kružnog tijela i kratkog, cilindričnog vrata. Kružni obod je horizontalno razgrnut. Dvije drške u obliku stiliziranih delfina prstenasto su savijene na vratu. Dno posude je na sredini uvučeno. Vidljivi su tragovi irizacije.

Publicirano:
Damevski 1976: 64, 79, T. 7:1
Fadić 1997: 85, 134, kat. br. 83

Analogije:
Morin-Jean 1922-1923: 82, forme 33, fig. 84
Isings 1957: 78 -81, form 61
Doppelfeld 1966: 47 – 48, gruppe 3.5, fig. 69
Šaranović-Svetek 1986: 26, grupa XI, tip 1, kat. br. 112, 113, T. XII:2, 3
Barkóczy 1988: 158-159, T. XXXIII: 355-359
Ravagnan 1994: 41, kat. br. 44-48, 52
Fadić 1997: 85, 134, kat. br. 84
Lazar 2003: 169, 171-172, sl. 49:8.3.3
Arveiller-Dulong, Nenna II 2005: 29,271, kat. 350-352, kat. 865, T. 25, T. 62

K. F.

146.

147.

146.
ARIBALOS

*Sisak, jugoistočna nekropola
2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 7,7 cm; promjer trbuha 6,9 cm;
promjer oboda 3,2 cm
Gradski muzej Sisak; 510:SIK 839 AZA*

Stakleni aribalos, blijedo zelenkaste boje, naglašenog, zadebljanog oboda, cilindričnog vrata sa dvije ručke te loptastog trbuha. Ručke nasuprotno postavljene, izvijene, u donjem dijelu volutno oblikovane.

Publicirano:
Wiewegh 2003: 59, 86, T. XXXV:1

Analogije:
Barkóczy 1988: T. XXXII, 355, 357

I. B.

147.
ARIBALOS

*Sisak, jugoistočna nekropola
2. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 7,2 cm; promjer trbuha 7 cm;
promjer oboda 3,4 cm
Gradski muzej Sisak; 510:SIK 237 AZA*

Stakleni aribalos, zelenkaste boje, naglašenog oboda, cilindričnog vrata te loptastog trbuha, ukrašenog spiralno namotanom staklenom niti. Vrat i trbuh spojeni su dvjema manjim, nasuprotno postavljenim ručkama, u donjem dijelu volutno oblikovanim. Ručke drže brončane alke o koje je ovješena brončana ručka savinutih krajeva.

Publicirano:
Wiewegh 2003: 59, 86, T. XXXV:2

Analogije:
Barkóczy 1988: T. XXXII, 363

I. B.

148.

148.
ARIBALOS

nepoznato nalazište

4. st.

tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup

visina 8,6 cm; promjer dna 4 cm;

promjer otvora 6,4 cm

Muzej za umjetnost i obrt; 18891

Posuda od prozirnog zelenog stakla. Dno lagano svedeno. Tijelo kuglastog oblika s kratkim cilindričnim i lagano koničnim vratom koji završava širim zaravnjenim otvorom. Između ramena i samog ruba otvora izvedene su staklene niti koje čine vrlo dekorativnu cik-cak traku.

Nije publicirano

Analogije:

Hak 1965: 31, fig. 1

Hayes 1975: 111, cat. n. 417, 214, Pl. 28/417

Arveiller-Dulong, Nenna 2005: 424, cat. n. 1182

S. K. T.

M. L.

149.

149.
ARIBALOS

nepoznato nalazište

1. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 8 cm; promjer dna 3 cm;

promjer otvora 2,5 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-17767

Posuda malih dimenzija izrađena od dvije boje neprozirnog stakla slobodnim puhanjem. Tijelo je žuto dok su ručke plave. Okruglog tijela, uskog vrata i prstenasto zadebljanog ruba. Stajaća ploha je ravna. Ručke kreću priljubljeno ispod ruba i u ravnini s rubom okomito se spuštaju prema dolje. Sirijska proizvodnja.

Publicirano:

Ožanić-Roguljić 2004: str. 15-16, kat. br. 106

Analogije:

Hayes 1975: kat. br. 121-123

I. O. R.

150.

150. BOČICA U OBLIKU DVIJU GLAVA

Sidon

2. st.

tehnika puhanja u kalup

visina 6,4 cm; promjer tijela 4,2 cm;

promjer otvora 2 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara); ATM 1370

Bočica od bijelog neprozirnog stakla izrađena je puhanjem u reljefni kalup. Na nisko, kružno podnožje nastavlja se trbuh koji ima oblik dvije stopljene glave uokvirene valovitom, bujnom, kosom. Široke usne, nos i vilične kosti

istaknute su jačim reljefom, a oči su tek naznačene plitkim reljefom. Na tijelo bočice nastavlja se kratki vrat koji završava ispupčenim obrubom otvora koji je cjevasto savijen unutra.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 445, foto. br. 277

Vodič Muzeja Mimara 1998: 20, br. 7

Ratković-Bukovčan 2004: 26, 52, 84, kat. br. 31

Analogije:

Gläser der Antike – Sammlung Erwin Oppenländer 1974: 169, br. 460

Bergman 1980: 69, br. 62

von Saldern 1980: 54, br. 47

Kunina 1997: 283, br. 154, br. 155

Whitehouse 2001: 69, br. 540

L. R. B.

151.

151. BOČICA U OBLIKU DVIJU GLAVA

Sidon

2. st.

tehnika puhanja u kalup

visina 10,5 cm; promjer dna 4 cm; pro-

promjer tijela 6,5 cm; promjer oboda 4,3 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara); ATM 1364

Bočica od prozirnog, smeđe-ljubičasto toniranog stakla izrađena je puhanjem u reljefni kalup. Površina je prekrivena irizacijom. Na nisko kružno, zaravnjeno podnožje nastavlja se široki, kružni trbuh bočice u obliku dviju stopljenih

glava danih blagim reljefnim obrisima. Dvije glave nježnih crta lica stopljene su zatiljcima i kovrčavom, bujnom kosom koju čini namreškana površina oplošja. Tijelo se izvija u kratak, gladak vrat koji završava zvonoliko izvijenim obrubom otvora. Rub je cjevasto savijen unutra.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 445, kat. br. 7. 28

Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 12

Ratković-Bukovčan 2004: 26, 84, kat. br. 30

Analogije:

Gläser der Antike, Sammlung Erwin – Oppenländer 1974: 170, br. 464 – 466

Bergman, Oliver Jr. 1980: 64, foto. br. 61

Kunina 1997: 283, br. 158

Whitehouse 2001: 70, br. 542

L. R. B.

152.

KAMEJA S PORTRETOM CARICE LIVIJE

*Narona (Vid kod Metkovića), Augusteum
2. – 3. desetljeće 1. st.*

tehnika lijevanog stakla, fuzija

vis. 5,02 cm; šir. 3,58 cm;

debljina 0,33-0,5 cm

Arheološki muzej Narona; 2087

Ovalna kameja izrađena fuziranjem dvaju slojeva lijevanog stakla, koje izgledom oponaša modrobijeli kalcedon. Na desnom rubu neznatno je oštećena. Donji sloj čini čvrstu podlogu od prozirnog modrog stakla, dok je gornji, bijeli sloj neproziran i vrlo porozan. Na gornjem je prikazano Livijino poprsje u profilu izvedeno u maniri službene carske portretistike. Lik okrenut nalijevo, reljefno je obrađen, a detalji su jasno naznačeni urezivanjem. Na mladenačkoj fizionomiji carice ističu se nisko čelo, izražajne oči, naglašen nos, mala usta stisnutih usana i istaknuta brada. Frizura je oblikovana s karakterističnim *nodusom* iznad čela, pletenicom po tjemenu i valovitom kosom iznad polupokrivenih ušiju. Pramenovi kose su zajedno s pletenicom prikupljeni u nisku pundu na zatiljku, a odjeća je pričvršćena na lijevom ramenu.

Publicirano:

Buljević 2003: 181-185

Buljević 2005: 151-160

Buljević 2005: 96-97, sl. 5

Buljević 2009: 38-40, sl. 2.13

Analogije:

Furtwängler 1896: br. 11214, T. 68

Walters 1926: 357, kat. br. 3813, T. XXXIX

Vollenweider 1979: 196, kat. br. 206, T. 62, sl. 206, 3 i 3a

T. G.

152.

153.
STAKLENA
MEDALJA S
FIGURALNIM
PRIKAZOM LUNE I
SOLA

Vinkovački Banovci

3. – 5. st.

tehnika lijevanja u kalup

promjer 2 cm

Gradski muzej Vinkovci; A2012

Medalja od žuto obojenog stakla, kružnog oblika. Ušica je od dodatnog komada stakla i nepravilnog je trokutastog oblika. Rub medalje je uzdignut, a u polju se nalaze biste Lune i Sola okrenutih jedno prema drugome. Poledina je ravna.

Nije publicirano

Analogije:

Whitehouse 2003: 42, kat. br. 956

H. V.

M. L.

154.

154.
DNO SA ZLATNIM
PRIKAZOM
(Fondo d'oro)

Štrbinci, slučajni nalaz
330. – 360.
tehnika slobodnog puhanja i izrade u
kalupu
promjer 6,8 cm
Muzej Đakovštine, Đakovo; MĐĐ 723

Dno posude, najvjerojatnije zdjele. Sa-
stoji se od dvije staklene plohe između
kojih je umetnuta zlatna folija s prikazom
bračnog para i natpisom FLOP-N-
TIS uokolo i između njihovih glava.

Publicirano:
Šaranović-Svetek 1986: 32, 33, T. XX/1
Migotti *et al.* 1998: 37, kat. br. 97
Migotti 2002: 21-32

Djelomične Analogije:
Barkóczy 1988: 216, Taf. LXV/550
Migotti 2002: 30, Fig. 6

M. L.

155.

155.
DNO SA ZLATNIM
PRIKAZOM
(Fondo d'oro)

Štrbinci
360. – 400.
tehnika slobodnog puhanja i izrade u
kalupu
promjer 6,5 cm
Muzej Đakovštine, Đakovo; grob 45

Dno posude. Sastoji se od dvije sta-
klene plohe između kojih je umetnuta
zlatna folija s prikazom četveročlane
obitelji i natpisom 'VIVATIS FELICIS IN
DEO' uokolo i iznad njihovih glava.

Publicirano:
Migotti 2002: 34-52
Migotti 2004: 171, kat. br. 18, T. XV

Analogije:
Barkóczy 1988: 217, Taf. LXV/551
Djelomične Analogije:
Migotti 2002: 47, Fig. 13

M. L.

156.
ZDJELICA

Sirija
3. – 4. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 9 cm; promjer otvora 16 cm
Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i
Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);
ATM 1369

Zdjelica od zeleno toniranog stakla. Po-
vršina zdjelice prekrivena je irizacijom.
Na kružno, svedeno podnožje nastav-
lja se oblo, glatko lopočasto tijelo koje
se u gornjem dijelu proširuje i završava
širokim, izvijenim, zvjezdolikim obo-
dom otvora. Vršci istegnutih obodnih
„krakova“ obli su i nalik kapljicama, a
izrađeni su tehnikom izvlačenja. Rub
širokog oboda gladak je i zaobljen.

Publicirano:
Katalog Muzeja Mimara 1987: 445, kat. br. 7. 30
Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 12
Ratković-Bukovčan 2004: 29, 58, 92, kat. br. 47

Analogije:
von Saldern 1980: 108, br. 107
Buljević 2000: 266-267, br. 5

L. R. B.

157.

158.

160.

159.

157. BOCA

Sisak
3. – 4. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 26 cm; promjer trbuha 9,5 cm;
promjer vrata 3,5 cm
Gradski muzej Sisak; 510: SIK 20693

Staklena boca blijedo zelenkaste boje, uska cilindrična vrata, cilindrična tijela, s dvije nasuprotne, plastično oblikovane drške koje spajaju vrat i ramena. Rub nedostaje.

Publicirano:
Tomaš 2007

Analogije:
Petru 1976: T. VIII, 4, 5

I. B.

158. BOCA

Sirija
2. st.
tehnika slobodnog puhanja i
puhanja u kalup
visina 25 cm; promjer tijela 5,6 cm;
promjer otvora 3,5 cm
Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i
Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);
ATM 1366

Boca od stakla smeđe nijanse. Površina boce prekrivena je irizacijom. Na dno sa izvučenim stajaćim prstenom nastavlja se visoko, vitko suzoliko tijelo. Središnji, trbušasto proširen dio tijela prekriven je vertikalnim, blago ispupčenim rebrima. Iz tijela se izvija visoki, vitki vrat koji se u gornjem dijelu blago proširuje i završava glatkim ravnim obrubom otvora.

Publicirano:
Katalog Muzeja Mimara 1987: 445, br. 7.26
Vodič Muzeja Mimara 1998: 20, br. 6
Ratković-Bukovčan 2004: 27, 54, 86, kat. br. 35

Analogije: nisu poznate

L. R. B.

159.

AMPULA

Tekić–Treštanovačka gradina, grob 47

4. st.

tehnika slobodnog puhanja

dužina 52,5 cm; promjer otvora 2,7 cm;

promjer proširenja 4,7 cm

Gradski muzej Požega; A-1526

Staklena posuda u obliku izdužene cijevi (*unguentaria*), s proširenjem u sredini. Rub otvora je ravan, prstenasto zadebljan. Dno je zaobljeno i zadebljano. Staklo je prozirno, svijetlo žućkaste i svijetlo zelenkaste boje s mjehurićima zraka.

Nije publicirano

Analogije:

Migotti 1994:116, kat. 157b

Demo 1994: 120, kat. br. 167

M. P.

160.

LIJEVAK

Mitrovica

1. – 2. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 10,3 cm; promjer ruba 7,6 cm

Arheološki muzej u Zagrebu; A-11822

Tijelo cilindričnog oblika, s donje strane prelazi u usku cijev. Rub širok, okrenut prema van i zadebljan. Izrađen slobodnim puhanjem od stakla žute boje.

Publicirano:

Damevski 1976: 65, tab. VIII/3

Šaranović-Svetek 1986: 24, 25, T. XI/4

Ružić 1994: 54, T. XLII/1

Analogije:

Isings 1957: 92, Form 74

Sternini 1990: 183, kat. 770

Ravagnan 1994: 201, kat. br. 397

Fadić 2006: 126

M. L.

161.

KOŠARA

Salona

2. – 3. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 7 cm; dužina 13 cm; širina 9 cm;

dužina drške 4,75 cm; širina drške 1,55 cm

Arheološki muzej u Splitu; G-45

Košara od prozirnog, zelenkasto-modrikastog slobodno puhanog stakla sa spiralno umetnutim bijelim staklenim nitima. Na sredini zaobljenog i zadebljanog oboda nalazi se ručka pravokutnog presjeka, koja na sebi ima umetnutu bijelu staklenu nit. Dno je zaravnjeno.

Publicirano:

von Saldern 1964: str. 44, sl. 7

Prvi međunarodni kongres za starokršćansku arheologiju Split-Solin 1894 1994: 1-11

Fadić 1997: 90, kat. br. 220

Analogije:

Catalogue of the Constable-Maxwell Collection of Ancient Glass 1979: 68, kat. br. 108

J. J.

161.

162.

162. GUTUS

Osijek, nepoznato nalazište
1. – 3. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 8,7 cm; promjer oboda 4 cm;
promjer dna 4×3 cm
Muzej Slavonije, Osijek; MSO 2575

Stjenke posude oblikovane su u obliku ptice. Tijelo je ovoidnog oblika i završava stiliziranim repom koji služi kao kapaljka. Vrat je kratak. Usta su široka s cjevasto oblikovanim pločastim rubom. Dno je blago udubljeno po sredini. Gutus je izrađen slobodnim puhanjem, od stakla zelene boje.

Publicirano:
Bulat 1976: 89, 90, br. 10, T. IV/3, T. V/3
Šaranović-Svetek 1986: 25, T. XI/6
Fadić 1997: 205, cat. n. 214

Analogije:
Barkóczy 1988: 127, Taf. XX, LXXXI
Lazar 2003: 204, sl. 53/10.2.1
Štefanec 2009: 138, kat. 6

M. L.

163.

163. ČAŠA

Dalj
2. – 3. st.
tehnika slobodnog puhanja, lavlje glave
izrađene u kalupu
visina 6,2 cm; promjer dna 6,1 cm;
promjer ruba 8,3 cm
Arheološki muzej u Zagrebu; A-11860

Tijelo cilindričnog oblika. Širok, ravno oblikovan rub. Ravno dno. Na tijelu čaše, otprilike po sredini, nasuprot jedna drugoj, postavljene su dvije staklene drške u obliku lavljih glava. Izrađena slobodnim puhanjem od stakla svijetlo zelene boje. Lavlje glave izrađene su u kalupu i naknadno aplicirane/dodane na posudu.

Publicirano:
Šaranović-Svetek 1986: 14, T. II/10
Fadić 1997: 88, kat. br. 172

Analogije:
Za lavlje maske: Whitehouse 2001: 233, 234, kat. br. 814, 815, 816
Arveiller-Dulong, Nenna 2005: 439, kat. br. 1223, 1224, 1225, 1226

M. L.

164.

164. ENION, ČAŠA

Narona (Vid kod Metkovića), Augusteum
2. četvrtina 1. st.
tehnika puhanja u kalup
sačuvana visina 7,5 cm; promjer oboda 14,2 cm; debljina stijenke 0,16-0,46 cm
Arheološki muzej Narona; 2046

Djelomično rekonstruirana čaša od prozirnog tamno modrog stakla, spojena od trideset ulomaka. Sačuvana je gornji dio cilindrično oblikovana tijela čaše s ručkom. Dno nedostaje, a ispod djelomice sačuvanog oboda nalaze se dva pojasa omeđena vodoravnim rebrima. Unutar pojaseva su u plitkom reljefu izvedeni plitkoreljefni geometrijski i floralni motivi. U gornjem se nalaze četiri uokvirena polja od kojih dva sadrže natpise na grčkom: ΕΝΝ[Ι]/ΩΝΕΠ/ΟΙΗΣΕ/Ν (*Ennion epoiesen* – napravio Ennion) i ΜΝΗΘΗ/ΟΑΓΟ/ΡΑΖΩ/Ν (*Mnethē ho agorazon* – Neka se kupac upamti). Druga dva polja ukrašena su palmetama, zvjezdolikim i kružnim motivima te stiliziranim kaneliranim stupovima. Donji pojas je profiliran samo okomitim žljebovima zaobljenih krajeva. Obod odrezana ruba je uspravan i izvučen prema van.

Publicirano:
Buljević 2004: 188, kat. br. 7
Buljević 2005: 114-115, kat. br. 7
Buljević 2005: 95, sl. 2
Buljević 2007: 167-168, sl. 5
Buljević 2009: 35-36, sl. 1.1
Buljević 2012: 3-6, sl. 1, 1a

Analogije:
Harden 1935: 165, Atia i Atib
Price 1974: 69, sl. 1.1, kat. br. 3
McClellan 1983: 75, bilj. 31
Vidrih-Perko 2004: 86-87, sl. 1
Lazar 2004: 53, kat. br. 17
Borzić 2008: 92, 93-94, sl. 1-2
Buljević 2009: 35-36, sl. 1.2a-e

T. G.

165.
VRČ

Köln

2. st.

tehnika slobodnog puhanja i puhanja u kalup

visina 27 cm; promjer tijela 14,5 cm;

promjer otvora 2 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1481

Vrč od plavog prozirnog stakla. Stožasto tijelo zaravnjenog dna dekorirano je u gornjem dijelu vertikalnim, tek vrlo blago ispupčenim rebrima. Na tijelo se nastavlja iznimno visok, vitak vrat prekriven zakošenim, blago reljefno naznačenim mrežastim motivom. Vrat završava izvijenim obodom otvora. Tanka, visoka, vitka ručka aplicirana je na gornji dio tijela vrča i proteže se gotovo do samog vrha vrata. Ispod spojišta ručke s tijelom vertikalno je aplicirana na oplošje vrča duga, valovita ukrasna traka.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 278, 447, kat. br. 7.57

Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 14

Ratković-Bukovčan 2004: 35, 61, 108, kat. br. 82

Vodič Muzeja Mimara 2007: 21, foto. br. 10

Analogije:

Klein 1999: 55, br. 8

L. R. B.

Srednji vijek

166. BOČICA

Franačka država

5. – 6. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 10 cm; promjer tijela 8,4 cm;

promjer otvora 4,3 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1451

Bočica od modrog stakla izrađena je puhanjem. Cijelo oplošje krušolikog tijela zaravnjenog dna prekriveno je kapljicama (grudicama) žutog stakla te debelim trakama i slojevima sivog, plavog i mliječnog stakla stopljenih s površinom. Bočica se u gornjem dijelu izdužuje u kratak, širok vrat. Rub otvora je gladak i ravan.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 448, kat. br. 7. 66

Analogije: nisu poznate

L. R. B.

167. KALEŽ

Zapadna Europa

6. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 13,6 cm; promjer dna 5 cm; promjer

otvora 10,5 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1450

Kalež od blago zelenkasto toniranog mat stakla izrađen je puhanjem. Noga ima široko, kružno podnožje i nastavlja se u tanku nožicu. Široka čaša kaleža, nedekoriranog oplošja, ima oblik nalik lotosovu cvijetu. Završni, obodni pojas čaše (visina 2 cm) proširen je i ravan. Od sredine tijela do početka proširenog oboda protežu se dvije vitke, apcicirane ručke S-linije. Rub otvora gladak je i ravan.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 284, 446, kat. br. 7. 64

Analogije:

Frühchristliche und Koptische Kunst 1964: 103, 288, foto. br. 71

L. R. B.

168. ČAŠA ZAOBLJENOG DNA (KOPRCALO)

Rajnska oblast

6. -7. st.

tehnika puhanja u kalup

visina 6,9 cm; promjer otvora 9,3 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1454

Čaša (koprcalo) od prozirnog zelenog stakla izrađena je puhanjem u reljefno obrađen kalup. Široko, stožasto tijelo zaobljenog dna na kojem se ističe ispupčen križ dekorirano je u donjem i

166.

167.

168.

169.

središnjem dijelu vertikalnim, blago is-pupčanim rebrima. Pojas ispod otvora je gladak. Tijelo završava zadebljanim rubom otvora.

Publicirano:
Katalog Muzeja Mimara 1987: 448, kat. br. 7. 69
Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 15
Vodič Muzeja Mimara 2007: 22, foto. br. 11

Analogije:
Klesse 1973: 90, kat. br. 122, 123
Historic Glass from Collections in North West En-
gland 1979: 29, foto. br. B3 (a i b); 33, foto. br. B10
Europäisches und Aussereuropäisches Glas 1980:
98, kat. br. 204

L. R. B.

169. ZDJELICA – POSUDA ZA SVETU VODU

*Rajnska oblast
2. trećina 9. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 8,3 cm; promjer otvora 14,7 cm
Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i
Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);
ATM 1772*

Posuda od prozirnog, ljubičastog stakla izrađena je puhanjem i oslikana bijelim emajlom. Na okruglo, blago svedeno dno nastavlja se valjkasto tijelo zakošeno donjeg dijela koji se na vrhu zvonoliko proširuje i završava izvijenim obodom otvora. Na središnjem dijelu tijela naslikana su tri medaljona između kojih se izvijaju lisnate vitice. U dva su bočna medaljona prikazana jedno-stavnim potezima dva muška lika s po jednom posudom u rukama. Uz likove su ispisana imena rajskih rijeka – tako je uz lik smješten u desnom medaljonu izveden natpis „PbiSon“, a uz lik lijevog medaljona „EVP ratez“. U središnjem medaljonu stoji anđeo držeći u desnoj ruci okrenuti kalež iz kojeg se izljuje tekućina.

Uz sam je rub posuda obavijena trakom od niza bijelih točkica omeđenih dvjema naslikanim nitima.

Publicirano:
Katalog Muzeja Mimara 1987: 284, 285, 448, 449,
kat. br. 7. 70
Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 15
Vodič Muzeja Mimara 2007: 22, foto. br. 12

Analogije: nisu poznate

L. R. B.

170.

170.

CILINDRIČNA BOCA – RELIKVIJAR

Winchester

kraj 10. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 27 cm; promjer otvora 14 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1777

Relikvijar je izrađen od smečkasto-zeleno toniranog stakla i bogato je ukrašen raznobojnim slikanjem i pozlatom. Na okruglo, blago svedeno dno, u središtu kojeg je s vanjske strane bijelim emajlom naslikana trolisna djetelina, nastavlja se visoko, masivno valjkasto tijelo. Ono se u gornjem dijelu sužava i završava zvonoliko izvijenim obodom otvora. Oplošje je u cijelosti (osim samoga dijela uz dno i oboda otvora) oslikano raznobojnim emajlom (zelena, narančasta, žuta, bijela boja) pozlatom. Dok se u donjem dijelu spuštaju stilizirani listovi „ovješeni“ o traku pozlate, omeđene dvjema tankim nitima bijelog emajla, u sredini je tijelo obavijeno bijelom trakom pletera. U gornjem se dijelu ponavljaju tri paralelna niza stiliziranih cvjetnih motiva prekinutih sa tri medaljona ujednačenog razmaka unutar kojih je naslikana stilizirana pleterna rozeta. Na prijelazu u vrat tijelo je obavijeno pleternom trakom.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 286, 287, 449, kat. br. 7-71

Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 15

Vodič Muzeja Mimara 2007: 23, foto. br. 13

Analogije: nisu poznate

L. R. B.

171.

POSUDICA

Egipat

9. – 10. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 4,3 cm; promjer tijela 5,5 cm;

promjer otvora 1,5 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1422

Posudica od bezbojnog mutnog stakla izrađena je puhanjem i obrađena brušenjem. Površina je prekrivena irizacijom.

jom. Kružno tijelo zaobljenog dna dekorirano je sa šest skupina uzdignutih, koncentričnih krugova poredanih u horizontalnom nizu. Rub otvora vaze je vrlo oštar, a oštrina ruba ukazuje na mogućnost postojanja naknadno odrezanog grlića.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 449, kat. br. 7-72

Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 17

Ratković-Bukovčan 2006: 10, 24, foto. br. 3

Analogije:

von Saldern 1980: 162, br. 157

Charleston 1990: 66

Carboni 2001: 110, br. 2.6a, 2.6b i 2.6.c, 111, br. 2.6d

L. R. B.

172.

BOČICA

Egipat

9. – 10. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 8,8 cm; promjer tijela 2,6 cm;

promjer otvora 1,7 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1423

Bočica od zelenog, mutnog stakla izrađena je puhanjem i obrađena brušenjem. Površina je mjestimice prekrivena irizacijom. Visoko, cilindrično tijelo podijeljeno je sa četiri vertikalna užljebljenja na četiri polja koja su u sredini dekorirana nareckanom elipsom. Užljebljenja se spajaju i križaju na dnu bočice. Na tijelo se nastavlja visok stožast vrat obavijen širokim žljebovima. Pojas uz rub otvora je gladak. Rub otvora je zaobljen.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 449, kat. br. 7-73

Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 17

Ratković-Bukovčan 2006: 11, 25, foto. br. 4

Analogije:

Historic Glass from Collections in North West England 1979: 34, br. C2(a), 35, br. C2(c)

Carboni 2001: 99, br. 27c; 120, br. 2.20b; 121, br. 2.22a; 124, br. 28j, br. 28n

L. R. B.

171.

172.

173.

BOČICA

Egipat

9. – 10. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 6 cm; promjer tijela 2,2 cm;

promjer otvora 0,5 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i

Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1425

Bočica od tamnocrvenog, prozirnog stakla izrađena je puhanjem i obrađena brušenjem. Visoko tijelo kružne osnove i ravnog dna poligonalno je rezano na pravilne, uske plohe koje u donjem i gornjem dijelu završavaju zakošenim fasetama. Na tijelo se nastavlja kratak, uzak vrat širokog oboda. Rub otvora oštar je i ravan.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 449, kat. br. 775

Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 17

Ratković-Bukovčan 2006: 12, 25, foto. br. 5

Analogije:

von Saldern 1980: 164, br. 160

Carboni 2001: 101, br. 28a; 131, br. 2.34 a, b

L. R. B.

174.

BOČICA

Egipat

9. – 10. st.

tehnika rezanja i brušenja

visina 6,2 cm; promjer tijela 2,1 cm;

promjer oboda 1,2 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i

Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1427

Bočica od prozirnog mutnog, bezbojnog stakla mat površine izrađena je rezanjem i brušenjem. Površina je prekrivena irizacijom. Četiri trokutaste nožice izdužuju se u rezane rombove koji se jasno reljefno ističu na poligonalnom oplošju tijela. Na tijelo se nastavlja široki, visoki vrat koji je u donjem dijelu obavijen oštrim, rezanim prstenastim ispupčenjem. Rub otvora je oštar.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 449, kat. br. 777

Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 17

Ratković-Bukovčan 2006: 8, 9, 24, foto. br. 2

Analogije:

Carboni 2001: 98, br. 27a, br. 27b; 124, br. 2.28a – 2.28. p

Historic Glass from Collections in North West England 1979: 34, br. C2 (a); 35, br. C2 (b)

L. R. B.

173.

175.

175.

BOČICA

Egipat

9. – 10. st.

tehnika rezanja i brušenja

visina 5,6 cm; promjer tijela 2,2 cm;

promjer oboda 1 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i

Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1426

Bočica od prozirnog, mutnog bezbojnog stakla mat površine izrađena je rezanjem i brušenjem. Površina je prekrivena irizacijom. Četiri trokutaste nožice izdužuju se u rezane rombove koji se jasno reljefno ističu na poligonalnom oplošju tijela. Na tijelo se nastavlja široki visoki vrat koji je u donjem dijelu obavijen oštrim, rezanim, prstenastim ispučanjem. Rub otvora je oštar.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 449, kat. br. 776

Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 17

Ratković-Bukovčan 2006: 8, 24, foto. br. 1

Vodič Muzeja Mimara 2007: 24, foto. br. 14

Analogije:

Carboni 2001: 98, br. 27a, br. 27b; 124, br. 2.28a – 2.28.p

Historic Glass from Collections in North West England 1979: 34, br. C2 (a); 35, br. C2 (b)

L. R. B.

174.

Islam

176.

ČAŠA

Sirija

12. – 13. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 10,3 cm; promjer otvora 8,7 cm

Muzej za umjetnost i obrt; 18909

Čaša od prozirnog bezbojnog stakla u lagano žućkastom tonu zvonolike forme. Baza okrugla prstenasta. Dno čaše konveksno svedeno. Oplošje konično sa zaobljenim rubom. U donjoj trećini ukrašena je nizom od šest zlatnih ribica. Svaka riba ima dva para peraja, naslikano oko, usta, nekoliko kosih linija po tijelu i rašljasti rep. Detalji i obrub na ribama izvedeni su tankom crvenom linijom. Gornja zona oplošja ukrašena je ravnom trakom koja je ispunjena natpisom s arapskim slovima. Traka je s gornje i donje strane obrubljena zlatnim prugama koje su iscrtane crvenom bojom i lučnim ukrasom. Cijelo oplošje čaše je irizirano.

Nije publicirano

Analogije:

Glassammlung Helfried Krug 1973: kat. 448

Liepmann 1982: kat. nr. 159

Vorsicht Glas! 2010: kat. 49

S. K. T.

177.

BOCA

Sirija

sredina 13. st.

tehnika slobodnog puhanja

visina 23,4 cm; promjer tijela 13,5 cm;

promjer oboda 4,1 cm

Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);

ATM 1431

Boca je izradena od bezbojnog stakla i bogato je dekorirana modrim, zelenim, crvenim, žutim i bijelim emajlom. Na prstenastu nogu nastavlja se široko, oblo tijelo zakošenog oplošja. Središnji dio trbuha boce, omeđen dvjema horizontalnim, dvostrukim nitima emajla, oslikan je trima ravnomjerno raspoređenim kružnicama ispunjenim florealnim motivom. Između njih ispisan je tekst iz Kurana isprepleten viticama. Na gornjem, zakošenom dijelu trbuha ponavlja se motiv kružnice, a umjesto tekstom površina je u potpunosti prekrivena florealnim motivom. Visoki vrat cilindričnog, prema vrhu blago proširenog, oblika dekoriran je u svojem donjem i obodnom dijelu također florealnim motivom. Središnji dio vrata nije dekoriran.

Publicirano:

Katalog Muzeja Mimara 1987: 449, kat. br. 779

Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 18

Ratković-Bukovčan 2006: 15-17, 25, foto. br. 7, foto.

br. 7a

Analogije:

Schlosser 1956: 59, foto. br. 45

Jenkins 1981: 130

Glass 1997: 31, foto. 31

L. R. B.

176.

177.

178.

178. PEHAR

Sirija
14. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 20,3 cm; promjer dna 14 cm;
promjer oboda 18,3 cm
Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i
Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);
ATM 1436

Pehar je izrađen od zelenog stakla i pozlaćenog srebra, a bogato je urešen emajlom i pozlatom. Široko srebrno podnožje izvija se u stožastu kratku nogu na vrhu koje se nalazi srebrom optočeni stakleni nodus. Čaša pehara pravilna, kružna oblika, zaobljena dna i zvonoliko proširenog, izvijeno-

ga gornjeg dijela oslikana je modrim, crvenim, žutim i zelenim emajlom i pozlatom. Donji i završni, obrubni dio ukrašen je pojasevima ispunjenim stiliziranim isprepletenim krilima ptica, a na središnjem je ispisan tekst iz Kurana, smješten između tri medaljona u kojima su prikazana tri pehara. Rub otvora čaše pehara zaobljen je, gladak i urešen tankom trakom pozlate.

Publicirano:
Katalog Muzeja Mimara 1987: 289, 449, kat. br. 7.80
Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 16, 18
Ratković-Bukovčan 2006: 18 – 20, 25, foto. br. 8, foto. br. 8a
Vodič Muzeja Mimara 2007: 25, foto. br. 16

Analogije:
Schmidt 1912: 48, foto. br. 26
Klesse 1973: 62, br. 44

L. R. B.

179. MOŠEJSKA SVJETILJKA

Sirija
poč. 14. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 38,3 cm; promjer dna 12,5 cm;
promjer oboda 24,6 cm
Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i
Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);
ATM 1435

Mošejska je svjetiljka izrađena od prozirnog, tek blago smečkasto toniranog stakla i bogato je dekorirana modrim emajlom. Na podnožje, prekriveno točkama i medaljonima nastavlja se široka, visoka noga koja se prema vrhu blago sužuje. Nepravilno, ovalno tijelo prekriveno je tekstom iz Kurana i floralnim motivom, čije su konture izvučene crvenim emajlom. Na središnji dio tijela aplicirano je u pravilnim razmacima šest malenih ručki. Na tijelo se nastavlja ljevkast, širok vrat. Dok mu je dno dekorirano s nekoliko velikih, zelenih i crvenih emajliranih točki, u gornjem dijelu gusto ispisan tekst smješten je između tri medaljona. U središtu medaljona također je ispisan ulomak iz Kurana.

Publicirano:
Vodič kroz dio zbirke Ante Topića Mimare 1983: 160, kat. br. 258
Katalog Muzeja Mimara 1987: 450, kat. br. 7.87
Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 17
Ratković-Bukovčan 2006: 21 – 23, 26, foto. br. 10
Vodič Muzeja Mimara 2007: 25, foto. br. 15

Analogije:
Klesse 1973: 63, br. 47
Charleston 1980: 82, 83, br. 33
Higgott 2011: 38-45, foto. br. 1

L. R. B.

180. MOŠEJSKA SVJETILJKA

Sirija
sredina 14. st.
tehnika slobodnog puhanja
visina 29,4 cm; promjer dna 13 cm;
promjer oboda 22,1 cm
Muzej Mimara (Zbirka umjetnina Ante i
Wiltrud Topić Mimara-Muzej Mimara);
ATM 1429

Svjetiljka je izrađena od smeđe toniranog stakla i bogato je oslikana crvenim, plavim, žutim, zelenim i bijelim emajlom i pozlatom. Na prstenastu nogu nastavlja se široko, oblo tijelo zaokrenog donjeg i gornjeg dijela oplošja. Dok su donji i završni pojas trbuha tijela oslikani medaljonima kružnog oblika, valovitog obruba, unutar kojeg je prikazan stilizirani geometrijski motiv, središnji dio je prekriven tekstom iz Kurana. Tri ručke aplicirane u tom dijelu tijela okružene su jednobojnim poljima. Na tijelo se nastavlja širok, ljevkast grlić oslikan također citatom iz Kurana, omedenim u donjem i obrubnom dijelu horizontalnim trakama ispunjenim stiliziranim floralnim motivom.

Publicirano:
Katalog Muzeja Mimara 1987: 450, kat. br. 7.88
Muzej Mimara – Vodič po zbirkama 1988: 17
Ratković-Bukovčan 2006: 21, 25, 26, foto. br. 9

Analogije:
Phillips 1948: 12, foto. 1.7
Jaffé 1978: 62, 63, br. 133
Glass 1997: 31, foto. 31; 35, foto. 36
Higgott 2011: 38 – 45, foto. br. 1

L. R. B.

179.

180.

Litera- tura

Antonaras, A.C. (2009) Roman and Early Christian Glassworking 1st c. B.C. – 6th c. A.D. (Production and Products Vessels from Thessaloniki and its environs), Athens, 2009.

Armein, H. (2006) Quelques réflexions sur l'implantation et l'organisation des ateliers des verriers dans les provinces romaines au nord des Alpes, 2006.

Arte e cultura in Croazia. Dalle collezioni del Museo Archeologico di Zagabria (1993) *Skupina autora, Arheološki muzej u Zagrebu, izbor iz fundusa, Zagreb, 1993.*

Arveiller-Dulong, V., Nenna, M. D. (2005) La Verres antiques du Musée du Louvre, vol. II, Vaisselle et contenants du I siècle au début du VII siècle apr. J. – C., Musée du Louvre, Paris, 2005.

Bakarić, L. (1993) *Kataloške jedinice, u: Arheološki muzej u Zagrebu - Izbor iz fundusa, Zagreb, 1993., 100-115.*

Bakarić, L., Križ, B., Šoufek, M. (2006) Pretpovijesni jantar i staklo iz Prozora u Lici i Novog Mesta u Dolenjskoj, *katalog izložbe, Zagreb, 2006.*

Balen-Letunić, D. (1990) *Perle s tri lica pronađena na području Like, Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu, vol. 23, no. 1., rujan 1990.*

Balen-Letunić, D. (2006) Japodi – Arheološka svjedočanstva o japodskoj kulturi u posljednjem pretpovijesnom tisučljeću, *Ogulin, 2006.*

Barkóczy, L. (1988) *Pannonische Glassfunden in Ungarn, Studia Archaeologica IX, Budapest, 1988.*

Berger, L. (1960) *Römische Gläser aus Vindonissa, Basel, 1960.*

Bergman, O., Sidney, M. (1980) Ancient Glass in the Carnegie Museum of Natural History, Pittsburgh, *The Board of Trustees, Carnegie Institute Pittsburgh, 1980.*

Biaggio Simona, S. (1989) *Glassgefäße ausgewählter Grabgruppen im Tessin, Köln Jahrbuch 22, 1989., 171-176.*

Biaggio Simona, B. (1991) I vetri romani provenienti dalle terre dell'attuale cantone Ticino, *Vol. I, Locarno, 1991.*

Bonomi, S. (1996) *Vetri antichi del Museo Archeologico Nazionale di Adria, Corpus delle Collezioni Archeologiche del Vetro nel Veneto, 1996.*

Borzić, I. (2008) *Ennion čaše iz Burnuma, Archaeologia Adriatica 2, I, Zadar, 2008., 91-101.*

Brunšmid, J. (1895) Arheološke bilješke iz Dalmacije i Panonije, *Vjesnik Arheološkog Muzeja u Zagrebu, Vol. 1/ No. 1, 1895., 148-183.*

Brunšmid, J. (1898) *Rimski vojnički diplom iz Krnješevaca (Kotar Zemun), Vjestnik Hrvatskoga arheološkoga društva, n. s., 3, 1898., 144-149.*

Brunšmid, J. (1902) *Predhistorijski predmeti iz srijemske županije, Vjesnik Arheološkog Muzeja u Zagrebu VI, 1902, 80-81.*

Brusić, Z. (2000) Arauzona. Velika Mrdakovica: liburnski grad i nekropola, *katalog izložbe, Šibenik, 2000.*

Bulat, M. (1976) *Antičko staklo u muzeju Slavonije, Arheološki vestnik XXV., 1976.*

Bulić, F. (1905) *Catalogo G – Vetri, Bullettino di Archeologia e Storia Dalmata 28, Split, 1905.*

Buljević, Z. (1994) *Kasnoantičko staklo, u: Salona Christiana, Split, 1994.*

Buljević, Z. (2000) *Neobjavljeni starokršćanski stakleni predmeti iz Arheološkog muzeja u Splitu, Diadora 20, Zadar, 2000.*

Buljević, Z. (2002) *Stakleni balzamariji, u: Longae Salonae 1 i 2, Split, 2002.*

Buljević, Z. (2004) *A glass cameo with a portrait of Livia, u: The rise and fall of an imperial shrine: Roman sculpture from the Augusteum at Naron (E. Marin and M. Vickers eds.), Split, 2004., 181-185.*

Buljević, Z. (2004) *The Glass, u: The rise and fall of an imperial shrine: Roman sculpture from the Augusteum at Naron (E. Marin and M. Vickers eds.), Split, 2004., 186-209.*

Buljević, Z. (2005) *Staklena kameja s Livijinim portretom, Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku, 97/2004, Split, 2005., 151-160.*

Buljević, Z. (2005) *Stakleni inventar iz Augusteuma Narone, Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku, 97/2004, Split, 2005., 109-149.*

Buljević, Z. (2005) *Tragovi staklara u rimskoj provinciji Dalmaciji, Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku, 98, Split, 2005., 93-106.*

Buljević, Z. (2007) *Novità sopra il vetro soffiato a stampo della Dalmazia, con alcuni paralleli italici, in: Convegno. La regioni di Aquileia e Spalato in epoca romana, Castello di Udine, 4. aprile 2006., Treviso, 163-184.*

Buljević, Z., Ivčević, S. (2007) *Odraž Rimljanke, katalog izložbe, Split, 2007.*

Buljević, Z. (2009) *Traces of Glassmakers in the Roman Province of Dalmatia, in: Quaderni Friuliani di Archeologia, XIX, Udine, 2009., 35-50.*

Buljević, Z. (2012) *Tragovi Eniona i Aristeje u rimskoj provinciji Dalmaciji, u: Tragovi Eniona i Aristeje u rimskoj provinciji Dalmaciji (Zrinka Buljević ur.), Split, 2012., 3-19.*

Buljević, Z. (2013) *Stakleni brodić iz Salone, Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku 106, Split, 2013., u tisku.*

Buora, M. (2000) *Vetri antichi del Museo Archeologico di Udine, Corpus delle Collezioni Archeologiche del Vetro nel Veneto, Trieste, 2000.*

Burger, A. (1966) *The late Roman cemetery at Ságvár, Acta Archaeologica, Tomus 18, 1966., 99-234.*

Cabart, H. (2003) *Productions et importations de verreries romaines dans l'Est de la France, u: Foy, D., Nenna, M. D. Échanges et commerce du verre dans le monde antique, Actes du colloque de l'Association Française pour l'Archéologie du Verre Aix-en-Provence et Marseille, 7-9 Juin 2001, Montagnac 2003., 161-176.*

Calvi, M. C. (1974/1975) *La barchetta vitrea del museo di Treviso, Aquileia Notra 45/46, 1974./1975., 479-486.*

Calvi, M. C. (1968) *I vetri Romani del Museo di Aquileia, Associazione Nazionale per Aquileia, 1968.*

Calvi, M. C. (1969) *I vetri Romani Museo di Aquileia, Associazione nazionale per Aquileia, 1969.*

Carboni, S. (2001) *Glass from Islamic Lands, The al-Sabah Collection, Kuwait National Museum, Thames & Hudson Ltd., London, 2001.*

Casagrande, C. (1995) *Vetri antichi (dall'età del Bronzo finale all'Alto Medioevo) del Museo Gaetano Chierici di Reggio Emilia; u: Atti della I giornata Nazionale di Studio Il vetro dall'anti-*

chita all'età contemporanea, Venezia, 1995., 33-35.

Casagrande, C., Ceselin, F. (2003) *Vetri antichi delle Province di Belluno, Treviso e Vicenza, Corpus delle collezioni archeologiche nel Veneto 7, Venezia, 2003.*

Cermanović-Kuzmanović, A. (1968) *Late Roman Glass from Doclea, Archaeologica Iugoslavica IX., Beograd, 1968., 31-47.*

Cermanović-Kuzmanović, A. (1987) *Rimsko staklo, Beograd, 1987.*

Charleston, R. J. (1990) *Masterpieces of Glass, A World History from the Corning Museum of Glass, Harry N. Abrams, Inc. Publishers, New York, 1990.*

Czurda-Ruth, B. (1979) *Die römischen Gläser vom Magdalensberg, Kärntner Museumsschriften 65, Klagenfurt, 1979.*

Damevski, V. (1976) *Pregled tipova staklenog posuđa iz italiskih, galskih, mediteranskih i porajnskih radionica na području Hrvatske u doba Rimskog Carstva, Arheološki vestnik 25, Ljubljana, 1976.*

Dautova-Ruševljan, V. (1973) *Ranorimska nekropola u uvali Sepen kod Omišlja na otoku Krku, Diadora 6, Zadar, 1973., 181-205*

Demo, Ž. (1994) *Od Nepobjedivog Sunca do Sunca pravde, Rano kršćanstvo u kontinentalnoj Hrvatskoj, Zagreb, 1994.*

de Tommaso, G. (1990) *Ampullae vitreae. Continentori in vetro di unguenti e sostanze aromatiche dell'Italia romana (I. sec. a.C.-III sec. d.C.), Archaeologica 94, Roma, 1990*

Dizdar, M., Janošić, I. I., Krznarić Škrivanko, M. (1999) *Vinkovci u svijetu arheologije, katalog izložbe, Gradski muzej Vinkovci, 1999.*

Dizdar, M., Iskra-Janošić, I., Krznarić Škrivanko, M. (2002) *Iz kolijevke rimskih careva: Vinkovci u svjetlu arheologije, Gradski muzej Vinkovci, Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2002.*

Dizdar, M., Potrebeca, H. (2002) *Latenska kultura na prostoru Požeške kotline, Opuscula archaeologica 26, 2002., 111-131.*

Dizdar, M. (2006) *Nalazi staklenih narukvica latenske kulture u Podravini, Annales Instituti Archaeologici 23, Zagreb, 2006., 67-128.*

Dizdar, M. (2009) *Rezultati istraživanja groblja latenske kulture Zvonimirovo-Veliko polje u 2008. godini, Annales Instituti Archaeologici V, Zagreb, 2009., 51-53.*

- Dizdar, M. (2012) *Rezultati istraživanja groblja latenske kulture Zvonimirovo – Veliko polje u 2011. godini*, Annales Instituti Archaeologici VIII, Zagreb, 2012., 46-51.
- Doppelfeld, O. (1966) *Römisches und Fränkisches Glas in Köln*, Köln, 1966.
- Drechsler-Bižić, R. (1961) *Rezultati istraživanja japodske nekropole u Kompolju 1955-1956*, Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu, vol. 2, no. 1, 1961., 67-114.
- Drechsler-Bižić, R. (1972/73) *Nekropola prahistorijskih Japoda u Prozoru kod Otočca*, Vjesnik arheološkog muzeja u Zagrebu, 3. s., 6/7, 1972-73., 1-54.
- Europäisches und Aussereuropäisches Glas (1980) *Skupina autora, Museum für Kunsthandwerk Frankfurt am Main*, 1980.
- Facchini, G. M. (1999) *Vetri antichi del Museo archeologico al Teatro Romano di Verona e di altre collezioni veronesi*, Corpus delle collezioni archeologiche del vetro nel Veneto, 5, Venezia, 1999.
- Fadić, I. (1988) *Antičko staklo Asserije iz Arheološkog muzeja u Splitu*, Benkovački kraj kroz vjekove, Zbornik 2, Benkovač, 1988.
- Fadić, I. (1997) *Invenzione, produzione e tecniche antiche di lavorazione del vetro, trasparenze imperiali, Vetri romani dalla Croazia*, Milano - Roma, 1997.
- Fadić, I. (2000) *Stakleni amforisi i amfore i stakleni oblici tipa amfore*, Annales: Anali za istarske in mediteranske študije. Series historia et sociologia 10, 2000.
- Fadić, I. (2001) *Antičko staklo u Liburniji, doktorska disertacija*, Zadar, 2001
- Fadić, I. (2002) *Staklene urne u obredu pokapanja u antičkoj Liburniji*, Histria Antiqua 8, 2002.
- Fadić, I. (2005) *Čaša s lotosovim pupoljcima iz Asserije*, Asseria 3, Zadar 2005.
- Fadić, I. (2006) *Argyruntum u odsjaju antičkog stakla*, Zadar, 2006.
- Fadić, I., Štefanec, B. (2010) *Reljefno ornamentirani vrčići sirijske produkcije s područja južne Liburnije*, Asseria 8, 2010., 275-359.
- Fadić, I. (2010) *Lucius Aemilius Blastus - reljefno ime proizvođača na dnu vrčeva četverokutnog tijela*, Scripta Branimiro Gabričević dicata, Trilj, 2010., 127-134
- Fadić, I. (2011) *Pseudo Merkur bočice s područja Liburnije - proizvodi lokalne staklarske radionice u Rimske keramičarske i staklarske radionice. Proizvodnja i trgovina na jadranskom prostoru 2008.*, Crikvenica, 2011.
- Fadić, I., Štefanec, B. (2012) *Rimsko staklo Hrvatske: radionički reljefni žigovi*, Muzej antičkog stakla, Zadar, 2012.
- Filipović, S. (2010) *Kasnoantička nekropola u Zmajevcu*, Osijek, 2010.
- Foy, D., Nenna, M. D. (2001) *Tout feu, tout sable. Mille ans de verre antique dans le Midi de la France*, Marseille, 2001.
- Fremersdorf, A. (1961) *Römisches geformtes Glas in Köln*, Köln, 1961.
- Frühchristliche und Koptische Kunst (1964) *Skupina autora, katalog izložbe, Akademie der bildenden Künste, Wien*, 1964.
- Furtwängler, A. (1896) *Beschreibung der Geschnittenen Steine im Antiquarium*, Berlin, 1896.
- Fülep, F. (1984) *Sopianae: the history of Pecs during the Roman era, and the problem of the continuity of the late Roman population*, Pecs, 1984.
- Gebhard, R. (1989) *Der Glasschmuck aus dem Oppidum von Manching*, Ausgrabungen in Manching, Band 11, Franz Steiner Verlag, Stuttgart, 1989.
- Girardi-Jurkić, V., Džin, K. (2003) *Sjaj antičkih nekropola Istre*, Monografije i katalogi 13, Arheološki muzej Istre, Pula, 2003.
- Gläser der Antike-Sammlung Erwin Oppenländer (1974) *Skupina autora, Museum für Kunst und Gewerbe, Hamburg*, 1974.
- Glass (1997) *Skupina autora, V&A Publications, London*, 1997.
- Glassammlung Helfried Krug (1973) *Skupina autora, Katalog von B. Klesse, Rudolf Habelt Verlag GmbH., Bonn*, 1973.
- Glass at the Fitzwilliam Museum (1978) *Skupina autora, Cambridge University Press, Cambridge*, 1978.
- Glass of the Ancient World (1957) *Skupina autora, The Ray Winfield Smith Collection, Issue 4, Corning Museum of Glass*, 1957.
- Gnirs, A. (1915) *Forshungen über antiken Villenbau in Südtirien*, Jahreshefte des Österreichischen Archäologischen Instituts, 18, Wien, 1915., 99-144.
- Goldstein, S. M. (1979) *Pre-Roman and Early Roman Glass in the Corning Museum of Glass, The Corning Museum of Glass, Corning, New York*, 1979.
- Göricke-Lukić, H. (2000) *Sjeveroistočna nekropola rimske Murse*, Zagreb-Osijek, 2000.
- Göricke-Lukić, H. (2011) *Nekropole rimskodobne Murse*, Osijek, 2011.
- Göthert-Polaschek, K. (1977) *Katalog der römischen Gläser des Rheinischen Landesmuseums Trier*, Trierer Grabungen und Forschungen IX., 1977.
- Gregl, Z. (1989) *Rimskodobna nekropola Zagreb – Stenjevec*, Arheološki muzej u Zagrebu, Katalogi 3, Zagreb, 1989.
- Gregl, Z. (1994) *Kasnoantička nekropola Štrbinci kod Đakova (istraživanja 1993.)*, Opuscula archaeologica 18, 1994., 181-190.
- Gregl, Z. (2003) *Gornja Vas na Žumberku, grob 36*, Opuscula Archaeologica 27, 2003., 469-479.
- Gregl, Z. (2007) *Rimskodobna nekropola Gornja Vas na Žumberku*, Vjenik Arheološkog muzeja u Zagrebu 3.s. 40, 2007., 221-331.
- Gregl, Z., Lazar, I. (2008) *Bakar, Staklo iz rimske nekropole*, Katalogi i monografije Arheološkog muzeja u Zagrebu, vol. V/sv. V., 2008.
- Gregl, Z. (2009) *Žumberak i Latobici, hommage jednoj planini*, Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 2009.
- Gregl, Z. (2009a) *Ranocarski pehari na nozi s dvije ručke iz Hrvatske*, Histria antiqua, sv. 18-1, Pula, 2009.
- Haevernick T. E. (1960) *Die Glasarmringe und Ringperlen der Mittel- und Spätlatènezeit auf dem Europäischen Festland*, Bonn, 1960.
- Hak, S. A. (1965) *Contribution d'une découverte archéologique récente à l'étude de la verrerie syrienne à l'époque romaine*, Journal of Glass Studies, vol. VII, 1965.
- Harden, D. B. (1935) *Roman-Syrian Glasses with Mould-blown Inscriptions*, Journal of Roman Studies, 25, London, 1935., 163-186.
- Harden, D. B., et al. (1987) *Glass of the Caesars*, Milano, 1987.
- Harden, D. B. (1988) *Glas der Caesaren*, Stabilimento Grafico Scotti, Milano, 1988.
- Hayes, J. W. (1975) *Roman and Pre-Roman Glass in the Royal Ontario Museum*, Ontario, 1975.
- Higgott, S. (2011) *The Wallace Collection- Catalogue of Glass and Limoges Painted Enamels*, The Trustees of the Wallace Collection, London, 2011.
- Historic Glass from Collections in North West England Merseyside County Museums (1979) *Skupina autora*, 1979.
- Hoffiller, V. (1904) *Predmeti iz rimskog groblja u Stenjevcu*, Vjesnik Hrvatskog arheološkog društva, n.s.s. VII., 1903/04.
- Isings, C. (1957) *Roman Glass from dated finds*, Archaeologica Traiectina 2, Groningen – Jakarta, 1957.
- Israeli, Y. (2003) *Ancient Glass in the Israel Museum. The Eliahu Dobkin Collection and Other Gifts*, Jerusalem, 2003.
- Israeli, Y. (2011) *Made by Ennion Ancient Glass Treasures from the Shlomo Moussaieff Collection*, The Israel Museum, Jerusalem, 2011.
- Istenič, J. (2000) *Poetovio, zahodna grobišča II*, Katalogi in monografije 33, Narodni muzej Slovenije, Ljubljana, 2000.
- Jaffé, M. (1978) *Glass at the Fitzwilliam Museum*, Cambridge University Press, Cambridge, 1978.
- Jelinčić, K. (2007) *Kasnoantičke narukvice od staklene paste s lokaliteta Virovitica – Kiškoriya jug*, Annales Instituti Archaeologici vol. 24, Zagreb, 2007., 213-220.
- Jenkins, M. (1981) *When Slave-born Sultans Ruled the East*, Art news, Volume 80, 10 December 1981.
- Karwowski, W., (2005) *"Ergonomics and Human Factors: The Paradigms for Science, Engineering, Design, Technology, and Management of Human-Compatible Systems"*, Ergonomics, 2005.
- Katalog Muzeja Mimara (1987) *Skupina autora, Muzej Mimara, Zagreb*, 1987.
- Keller, E. (1971) *Die spätrömische Grabfunde in Südbayern*, München, 1971.
- Kirigin, B. (1979) *Antički teatar na tlu Jugoslavije*, Novi Sad, 1979.
- Kirigin, B. (1984) *Roman glass bowls from the Archaeological Museum at Split*, Vjesnik za arheologiju i historiju Dalmatinsku 77, Split, 1984.
- Kisa, A. (1908) *Das Glas im Altertume*, Verlag von Karl W. Hiersemann, Leipzig, 1908.
- Klein, M. J. (1999) *Römische Glaskunst und Wandmalerei*, Verlag Philipp von Zabern, Mainz am Rhein, 1999.

- Klesse, B. (1973) *Glas, Kunstgewerbe-museum der Stadt Köln, Köln, 1973.*
- Koščević, R. (1996) *Nekoliko primjerala staklene bižuterije iz rimskog razdoblja, Annales Instituti Archaeologici 10/1993, Zagreb, 1996., 81-92.*
- Kraskovská, L. (1981) *Roman Glass Vessels from Slovakia, Journal of Glass Studies, vol. 23, 1981.*
- Križ, B. (2005) *Novo mesto VI, Kapitelska njiva, Mlajšeželeznodobno grobišče, Carniola Archaeologica 6, Novo Mesto, 2005.*
- Kunina, N. (1997) *Ancient glass in the Hermitage collection, St. Petersburg, 1997.*
- Larese, A., Zerbinati, E. (1998) *Vetri antichi di raccolte concordiesi e polesane, Venezia, 1998.*
- Larese, A. (2004) *Vetri antichi del Veneto, Corpus delle Collezioni Archeologiche del Vetro nel Veneto, 2004.*
- Lazar, I. (2003) *Rimsko steklo Slovenije, Ljubljana, 2003.*
- Lazar, I. (2004) *Odsevi davnine. Antičko steklo v Sloveniji, Spiegelungen der Vorzeit. Antikes Glas in Slowenien, in: Rimljani. Steklo, glina, kamen; Die Römer. Glas, Ton, Stein, Celje – Ptuj – Maribor, 2004., 18-81.*
- Liepmann, U. (1982) *Glas der Antike, Kestner-Museum, Hannover, 1982.*
- Lierke, R. (1999) *Antike Glastöpferei, Verlag Philipp von Zabern, Mainz am Rhein, 1999.*
- Ljubić, Š. (1882) *Arheologičko izkopavanje u Bakru, Vjesnik hrvatskog arheološkog društva IV, Zagreb, 1882.*
- Maier, J. L. (1975) *Verre Romains, Genève, 1975.*
- Majnarić-Pandžić, N. (1970) *Keltsko-latenska kultura u Slavoniji i Srijemu. Vinkovci, 1970.*
- Malinar, M. (1998) *Brončanodobni lokalitet Špilja Bezdanjača – novi materijal i interpretacija, Opuscula Arhaeologica, Vol.22, No. 1, Zagreb, 1998.*
- Mandrizzato, L., Marcante, A. (2007) *Vetri antichi del Museo Archeologico Nazionale di Aquileia, Corpus delle Collezioni Archeologiche del Vetro nel Veneto 3, 2007.*
- Mandrizzato, L. (2009) *Vetri antichi del Museo Archeologico Nazionale di Aquileia, Corpus delle Collezioni Archeologiche del Vetro nel Veneto 4, 2009.*
- Mariacher, G. (1962) *Edle Gläser, Bruckmann, München, 1962.*
- Marić, Z. (1964) *Donja Dolina, Glasilo zemaljskog muzeja XIX, Sarajevo 1964, 5-128.*
- Marić, Z. (1968) *Japodske nekropole u dolini rijeke Une, Glasnik Zemaljskog muzeja, 23, n.s., Sarajevo, 1968.*
- Massabo, G. (1999) *Magiche Trasparenze, I vetri dell antica Albingaunum, Milano 1999.*
- McClellan, M. C. (1983) *Recent Finds from Greece of First-century A. D. Mold-blown Glass, Journal of Glass Studies, 25, Corning, New York, 1983, 71-78.*
- Migotti, B. (1994) *Od nepobjedivog sunca do sunca pravde, Rano kršćanstvo u kontinentalnoj Hrvatskoj, Zagreb 1994.*
- Migotti, B. et al. (1998) *Accede ad Certissiam, Antički i ranokršćanski horizont arheološkog nalazišta Štrbinci kod Đakova, Zagreb, 1998.*
- Migotti, B. (2001) *Nekropola na Štrbincima kod Đakova u svijetlu kasnoantičkog horizonta Panonije, Arheološki radovi i rasprave 12, 2001., 103-204.*
- Migotti, B. (2002) *Two Gold - sandwich Glasses from Štrbinci, Zagreb, 2002.*
- Migotti, B. (2004) *Kasnoantička nekropola na Štrbincima kod Đakova – iskopavanja u 2001., Arheološki radovi i rasprave 14, Zagreb, 2004.*
- Migotti, B. (2009) *Kasnoantičko groblje na Štrbincima kod Đakova – iskopavanja u 2004. i 2005., Arheološki radovi i rasprave 16, Zagreb, 2009.*
- Milleker, E. J. (2000) *The Year One: Art of the Ancient World east and West, Metropolitan Museum of Art, New York, 2000.*
- Mlakar, Š. (1970) *Nalaz pepeonih grobova na bulevaru Borisa Kidrića (Prilog topografiji nekropola i tipologiji pepeonih grobova rimske Pule), Histria archaeologica 1, god. 1., sv. 2., Pula, 1970.*
- Morin-Jean, J. (1913) *La Verrerie en Gaule sous l'Empire Romain, Paris, 1913.*
- Morin-Jean, J. (1922/23) *La Verrerie en Gaule sous l'Empire romain, Paris, 1922/1923.*
- Muzej Mimara - Vodič po zbirkama (1988) *Skupina autora, Muzejsko galerijski centar, Zagreb, 1988.*
- Muzeopis 1946-1996 (1996) *Skupina autora, ur. Balen, D., Dukat, Ž., katalog izložbe, Arheološki muzej u Zagrebu, Zagreb, 1996.*
- Nedved, B. (1980) *Zaštitno istraživanje rimskih grobova u Zadru, Diadora 9, 1980.*
- Neuburg, F. (1949) *Glass in Antiquity, Ranking Brothers Ltd., Bristol, 1949.*
- Newby, S. M. (1993) *Ancient of glaze. Fish imagery in Greek, Roman and Egyptian glass. Apollo 138, 1993.*
- Ožanić-Roguljić, I. (2004) *Na tragovima vremena, iz arheološke zbirke Mateja Palvetića, Arheološki muzej u Zagrebu, 2004.*
- Pedišić, I. (1998) *Skradin Maraguša, katalog izložbe, Šibenik-Skradin, 1998.*
- Pedišić, I. (2001) *Rimska Skardona, Šibenik, 2001.*
- Perović, Š. (2010) *Antičko staklo-restauracija, katalog izložbe, Zadar, Zagreb, 2010.*
- Petru, P. (1972) *Novejše raziskave Claustra Alpium Iuliarumin kasnoantičnih utrd v Sloveniji, Arheološki vestnik XXIII, Ljubljana, 1972., 343-366.*
- Phillips, C. J. (1948) *Glass: The miracle maker, Pitman publishing Corporation, London, 1948.*
- Popović, P. (1996) *Early La Tène Between Pannonia and the Balkans, IXLII/1996.*
- Popović, P. (2007) *Nakit iz Krševice, u: Blečić, M., Črešnar, M., Hänsel, B., Hellmuth, A., Kaiser, E., Metzner-Nebelsick, C. (eds.), Scripta praehistorica in honorem Biba Teržan, Situla 44, Ljubljana, 2007., 813-820.*
- Price, J. (1974) *Some Roman Glass from Spain, in: Annales du 6 Congrès de l'Association Internationale pour l'Histoire du Verre, Liege, 1974., 65-84.*
- Prvi međunarodni kongres za starokršćansku arheologiju Split-Solin 1894: *Izložba u povodu 100. obljetnice I. i u čast održavanja XIII. kongresa (1994) Skupina autora, Split, 1994.*
- Radimsky, W. (1895) *Die Nekropole von Jezerine in Pritoka bei Bihać, Wissenschaftliche Mitteilungen aus Bosnien und Herzegovinen 3, Wien, 1985.*
- Ratković-Bukovčan, L. (2001) *Buđenje staklarstva, Studije Muzeja Mimara br. 14, Muzej Mimara, Zagreb, 2001.*
- Ratković-Bukovčan, L. (2004) *Staklo staroga vijeka u Muzeju Mimara, Muzej Mimara, Zagreb, 2004.*
- Ratković-Bukovčan, L. (2006) *Odbrani primjerci islamskog stakla u Muzeju Mimara, Studije Muzeja Mimara br. 24, Muzej Mimara, Zagreb, 2006.*
- Ravagnan, G. L. (1994) *Vetri antichi del Museo vetrario di Murano, Corpus delle Collezioni Archeologiche del Vetro nel Veneto 1, Comitato Nazionale Italiano dell'AIHV, Venezia, 1994.*
- Recent Important acquisitions made by public and private collections in the United States and abroad (1980) *Skupina autora, Journal of Glass Studies 22, The Corning museum of Glass, Corning, 1980.*
- Rediscovering Pompeii: *Exhibition by IBM-ITALIA, New York City, IBM Gallery (1990) Skupina autora, Ed. B. Conticello, Italy. Soprintendenza archeologica di Pompei, 1990.*
- Roffia, E. (1993) *I vetri antichi delle civiche raccolte archeologiche di Milano, Milano, 1993.*
- Roffia, E. (2001) *Vetri antichi dall' oriente, La collezione Personeni e i piatti da Cafarnao, Sondrio, 2001.*
- Rottloff, A. (2006) *Bodenmarken auf halbformgrblasenen Gläsern aus Raetien. Corpus des signatures et marquessur verres antiques, vol. ILAFAV, 2006., 145-186.*
- Ružić, M. (1994) *Rimsko staklo u Srbiji, Centar za arheološka istraživanja, Knjiga 13, Beograd, 1994.*
- Schlosser, J. (1956) *Das Alte Glas Schlosser, Klinkhardt & Biermann, Barun-schweig, 1956.*
- Schmidt, R. (1912) *Das Glas, Verlag Georg Reimer, Berlin, 1912.*
- Simoni, K. (1994) *Zagreb prije Zagreba, katalog izložbe, Zagreb, 1994.*
- Slavonija, Baranja i Srijem, vrela europske civilizacije, (2009) *Skupina autora, katalog izložbe, Zagreb, 2009.*
- Sokač-Štimac, D., Bulat, M. (1974) *Rimska nekropola na Treštanovačkoj gradini – Prvi rezultati arheoloških istraživanja, Požeški zbornik IV, Slavonska Požega, 1974., 115-141.*
- Sokač-Štimac, D. (1984) *Rezultati arheoloških istraživanja na „Treštanovačkoj gradini“ kod Tekića, Požeški zbornik V, Slavonska Požega, 1984., 113-133.*
- Sorokina, N. (1967) *Das Antike Glas der Nordschwarzmeerküste, Annales du 4e Congrès International d'Etude Historique du Verre, 1967., 67-79.*
- Spartz, E. (1967) *Antike Gläser, Staatliche Kunstsammlungen Kassel, Kataloge Nr. 1, Kassel, 1967.*
- Stern, E. M., Schlick-Nolte, B. (1994) *Early Glass of the Ancient World – 1600 BC – AD 50, Ernesto Wolf Collection, Gerd Hatje, Ostfildern, 1994.*

Stern, E. M. (1995) Roman Mold-blown Glass, *The Toledo Museum of Art, Ohio* 1995.

Stern, E. M. (2001) Roman, Byzantine, and Early Medieval Glass, Ernest Wolf Collection, *New York*, 2001.

Sternini, M. (1990) La verrerie Romaine du Musée Archeologique de Nîmes, 1ère partie, 1990.

Šaranović-Svetek, V. (1986) *Antičko staklo u jugoslavenskom dijelu provincije Panonije*, Monografije VII, Novi Sad, 1986.

Šiljeg, B., Gregl, Z. (2012) Glass Fish from Archaeological Museum in Zagreb, Croatia, poster, AIHV 19 Piran Slovenia 2012 Programme and Abstract Book *Livre de Programme et des Résumés, Piran*, 2012.

Šimić, J., Filipović, S. (1997) Kelti i Rimljani na području Osijeka, *Osijek*, 1997.

Štefanec, B. (2009) Pticolike kapaljke s područja južne Liburnije, *Asseria* 7, Zadar, 2009.

Tartari, F. (2005) Prodhime qelqi të shekujve I-IV të erës sonë në Shqipëri, *Durrës*.

The Constable-Maxwell Collection of Ancient Glass (1979) *Skupina autora, London*, 1979.

Thomas, E. B. (1980) Glassware, u: Lengyel, A., Radan, G. T. B., *Archaeology of Roman Pannonia, Akadémiai Kiadó, Budapest*, 1980.

Tomaš, T. (2007) Kuhanje i blagovanje u rimskoj Sisciji, *Gradski muzej Sisak, Sisak*, 2007.

Tomčić, Ž. (2000) *Zvonimirovo – Veliko polje, Sumarni prikaz i osvrt na postignuća sustavnih zaštitnih arheoloških istraživanja u razdoblju od 1993. do 2000.*, Obavijesti Hrvatskog arheološkog društva br. 3, god. XXXII/2000, *Zagreb*, 2000., 80-87.

Tomorad, M. (2003) Egipat u Hrvatskoj, *Barbat, Zagreb*, 2003.

Topál, J. (1993) Roman cemeteries of Aquincum, Pannonia, The Western cemetery (Bécsi Road) I., *Budapest*, 1993.

Veličković, M. (1974) *Tipologija i hronologija rimskog stakla iz Budve u zbirci Narodnog muzeja u Beogradu*, Arheološki vestnik XXV/1974., Ljubljana, 1976.

Vidrih-Perko, V. (2004) *Sjeveroistočne jadranske luke i trgovački putevi zaleđa u svijetlu novih otkrića*, *Histria Antiqua* 12, Pula, 2004., 85-91.

Vodič kroz dio zbirke Ante Topića-Mimare (1983) *Skupina autora, Grafički zavod Hrvatske, Zagreb*, 1983.

Vodič Muzeja Mimara (2007) *Skupina autora, Muzej Mimara, Zagreb*, 2007.

Vodič, Pretpovijesna zbirka (2004) *Zagreb, Arheološki muzej u Zagrebu*, 2004.

Vollenweider, M. L. (1979) Musée d'art et d'histoire de Genève, *Catalogue raisonné des sceaux, cylindres, itailles et camées II, Mainz am Rhein*, 1979.

von Boeselanger, D. (1989) *Zur Datierung der Gläser aus zwei Gräbern an der Luxemburger Strasse in Köln, u: Glas der Caesaren, Römischen Glas des 2. bis 6. Jahrhunderts s der Archäologische Befund, Kölner Jahrbuch der Vor- und Frühgeschichte* 22, 1989., 25-35.

von Falke, O. (1940) *Antike Gläser, Pantheon, Svezak 8, Berlin, kolovoz* 1940.

von Saldern, A. (1964) *Ancient glass in Split, U: Journal of Glass Studies, Volume VI, New York*, 1964.

von Saldern, A. (1980) Glass 500. B. C. To A. D. 1900, The Hans Cohn Collection LA/Cal., *Verlag Philipp von Zabern, Mainz am Rhein*, 1980.

Vorsicht Glas! Zerbrechliche Kunst 700 - 2010, Für des Museum für Islamische Kunst - Staatliche Museen zu Berlin (2010) *Skupina autora, Verlag Edition Minerva, München*, 2010.

Walters, H. B. (1926) *Catalogue of the Engraved Gems and Cameos Greek, Etruscan and Roman in the British Museum, London*, 1926.

Whitehouse, D. (1997) Roman Glass in the Corning Museum of Glass, vol. 1, *Corning*, 1997.

Whitehouse, D. (2001) Roman glass in the Corning Museum of Glass, vol. 2, *New York*, 2001.

Wiewegh, Z. (2003) Jugoistočna nekropola Siscije, *Zagreb*, 2003.

Zampieri, G. (1998) *Vetri antichi del Museo Civico Archeologico di Padova, Corpus delle Collezioni Archeologiche del Vetro nel Veneto* 3, 1998.

Zepezauer, M. A. (1993) *Mittel- und spätlatènezeitliche Perlen, Glasperlen der vorrömischen Eisenzeit III, Marburger Studien zur Vor- und Frühgeschichte, Band 15, Marburg*, 1993.

TRANSPARENTNA LJEPOTA

STAKLO IZ HRVATSKIH MUZEJA:
OD PRETPOVIJESTI DO
SREDNJEG VIJEKA

ARHEOLOŠKI MUZEJ U ZAGREBU

27. LIPNJA – 13 LISTOPADA 2013.

AUTOR IZLOŽBE

dr. sc. Zoran Gregl

STRUČNE SURADNICE

Ana Đukić
Karmen Farac
Mia Leljak

KONZERVATORSKO**RESTAURATORSKI RADOVI**

Marina Gregl
Slađana Latinović
Zvezdana Tomljenović
Zrinka Znidarčić

MARKETING

mr. sc. Sanja Mijač Božek

ODNOSI S JAVNOŠĆU

Branimir Ivić

EDUKATIVNI PROGRAM

Zorica Babić

SINOPSIS POSTAVA

dr. sc. Zoran Gregl

PROJEKT POSTAVA

Lana i Željko Kovačić
Marina Gornik (suradnica)

TEHNIČKI POSTAV

Ivan Troha
Robert Vazdar
Ivica Živko
Damir Živko
Mate Stipandžija
Gordan Posavec
Srećko Škrinjarić
Damir Zbukvić
Ars Kopija

ANIMACIJE

Natko Stipaničev

VIZUALNI IDENTITET

Studio Rašić

NAKLADNIK

Arheološki muzej u Zagrebu

ZA NAKLADNIKA

dr. sc. Jacqueline Balen

UREDNICIA

Vesna Herak

TEKST KATALOGA

dr. sc. Zoran Gregl

Mia Leljak

KATALOŠKE JEDINICE

A.Đ. - Ana Đukić, Laduč
A.E.B. - Anamarija Eterović-Borzić,
Muzej antičkog stakla, Zadar
A.S. - Alka Starac, Arheološki
muzej Istre, Pula
A.Š. - Aska Šopar, Muzej antičkog
stakla, Zadar
Ba.Š. - Bartul Šiljeg, Institut za
arheologiju, Zagreb
B.Š. - Berislav Štefanec, Muzej
antičkog stakla, Zadar
H.V. - Hrvoje Vulić, Gradski muzej
Vinkovci
I.B. - Iskra Baćani, Gradski muzej
Sisak
I.D. - Ivan Drnić, Arheološki
muzej u Zagrebu
I.F. - Ivo Fadić, Muzej antičkog
stakla, Zadar
I.L. - Irena Lazar, Fakulteta za
humanistične studije, Koper
I.O.R. - Ivana Ožanić-Roguljić,
Institut za arheologiju,
Zagreb
J.J. - Jelena Jovanović,
Arheološki muzej u Splitu
K.F. - Karmen Farac, Zagreb
L.B. - Lidija Bakarić, Arheološki
muzej u Zagrebu
L.R.B. - Lada Ratković-Bukovčan,
Muzej Mimara, Zagreb
M.D. - Marko Dizdar, Institut za
arheologiju, Zagreb
M.L.J. - Mia Leljak, Đurmanec
M.P. - Mirela Pavličić, Gradski
muzej Požega
S.F. - Slavica Flipović, Muzej
Slavonije, Osijek
S.G. - Smiljan Gluščević,
Arheološki muzej Zadar
S.K.T. - Sandra Kandučar-Trojan,
Muzej za umjetnost i obrt,
Zagreb
T.B. - Toni Brajković, Muzej grada
Šibenika
T.G. - Toni Glučina, Arheološki
muzej Narona, Vid kod
Metkovića
Z.B. - Zrinka Buljević, Arheološki
muzej u Splitu
Z.G. - Zoran Gregl, Arheološki
muzej u Zagrebu

FOTOGRAFIJE

Srećko Budek (naslovnica)
Igor Krajcar
Goran Vranić

LEKTURA

Božena Bunčić

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Studio Rašić

PRIJELOM I PRIPREMA ZA TISAK

Studio Rašić
Ankica Penava Pejčinović

TISAK

Kerschoffset

NAKLADA

400 primjeraka

ISBN 978-953-6789-73-3

CIP zapis dostupan u računalnome
katalogu Nacionalne i sveučilišne
knjižnice u Zagrebu pod brojem
846737

©ARHEOLOŠKI MUZEJ U ZAGREBU

POSUDITELJI GRAĐE

Arheološki muzej Istre
Arheološki muzej Narona
Arheološki muzej u Splitu
Arheološki muzej Zadar
Gradski muzej Požega
Gradski muzej Sisak
Gradski muzej Varaždin
Gradski muzej Vinkovci
Gradski muzej Virovitica
Muzej antičkog stakla, Zadar
Muzej Đakovštine
Muzej grada Šibenika
Muzej Slavonije, Osijek
Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb
Zbirka umjetnina Ante i Wiltrud
Topić Mimara - Muzej „Mimara“

POKROVITELJI

vetropack

MEDIJSKI POKROVITELJI